

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

NACRT IZVJEŠĆA

**O PROVEDBI OPERATIVNOG PLANA
NACIONALNE STRATEGIJE STVARANJA POTICAJNOG
OKRUŽENJA ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA (2007. -
2011.)
U 2010. I 2011. GODINI**

Zagreb, studeni 2011.

Naziv dokumenta	Izvešće o provedbi Operativnog plana Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva (2007. - 2011.) u 2010. i 2011. godini
Verzija dokumenta	V 1.0
Vrsta dokumenta	Izvešće
Datum dokumenta	studeni 2010.
Status dokumenta	nacrt
Stvaratelj dokumenta	Vlada Republike Hrvatske, Ured za udruge
Svrha dokumenta	Izvešće o provedbi mjera Operativnog plana Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva (2007. - 2011.) u 2010. i 2011. godini s prijedlogom preporuka za provedbu mjera u novoj Nacionalnoj strategiji

Sadržaj:

SUDJELOVANJE GRAĐANA U OBLIKOVANJU JAVNE POLITIKE.....	3
OBRAZOVANJE ZA DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO I LJUDSKA PRAVA.....	7
PRAVNI OKVIR ZA DJELOVANJE I RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA	15
INSTITUCIONALNI OKVIR ZA POTPORU RAZVOJA CIVILNOG DRUŠTVA.....	20
SUSTAV FINANCIRANJA POTPORE I RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA	23
Financiranje inicijativa, projekata i programa organizacija civilnoga društva	23
Ugovaranje pružanja javnih usluga s organizacijama civilnoga društva	33
Razvoj socijalne ekonomije i neprofitnog poduzetništva	37
REGIONALNI RAZVOJ	43
RAZVOJ VOLONTERSTVA, FILANTROPIJE I ZAKLADNIŠTVA	49
Razvoj volonterstva u Hrvatskoj.....	49
Razvoj zakladništva.....	55
RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA U MEĐUNARODNOM KONTEKSTU	56

UVOD

Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva, koju je usvojila Vlada Republike Hrvatske 12. srpnja 2006. godine, daje osnovne smjernice koje se žele postići do 2011. godine kako bi se unaprijedio postojeći i stvorio novi pravni, financijski i institucionalni sustav potpore razvoju civilnoga društva u Republici Hrvatskoj. Cilj je Strategije stvaranje uvjeta za razvoj zajednice u kojoj građani i organizacije civilnoga društva u sinergiji s drugim sektorima, aktivno, ravnopravno i odgovorno, na načelima održivog razvoja i djelovanja za opće dobro, sudjeluju u ostvarivanju društva blagostanja i jednakih prilika za sve. Iz navedenog cilja proizlazi potreba učinkovitije međusektorske suradnje odnosno partnerstva javnog, poslovnog te nevladinog, neprofitnog sektora.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske ima ulogu koordinatora praćenja provedbe Operativnog plana Nacionalne strategije (kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila 1. veljače 2007. godine) o čemu jednom godišnje dostavlja izvješće Vladi Republike Hrvatske. U praćenje provedbe Strategije uključen je Savjet za razvoj civilnog društva te Povjerenstvo za praćenje provedbe mjera Operativnog plana Nacionalne strategije kojeg čine koordinatori imenovani od strane institucija nositelja mjera. Provedba mjera Operativnog plana iziskuje horizontalnu koordinaciju više desetaka tijela državne uprave, ali i lokalne i regionalne samouprave te sustavno savjetovanje s nizom izvaninstitucionalnih aktera, posebno organizacija civilnog društva.

Od ukupno 57 mjera podijeljenih u osam glavnih poglavlja (od kojih jedno poglavlje ima tri a jedno dva potpoglavlja) većina mjera ima rok provedbe kontinuirano ili do kraja 2010. ili 2011. godine, te je to glavni razlog što se većina mjera nalazi u tijeku provedbe. Osim toga, na prijedlog nositelja pojedinih mjera i Ureda za udruge, Vlada Republike Hrvatske, uz izvješće za 2008. godinu i 2009. godinu, prihvatila je preporuku da se dio mjera preformulira kako bi se uzele u obzir nove okolnosti i stvorile pretpostavke za njihovu učinkovitiju provedbu odnosno ostvarivanje ciljeva Nacionalne strategije. Slijedom navedenog u 2011. godini pratila se provedba ukupno 44 izvorne ili revidirane mjere u smislu da je preoblikovan naziv mjere, nositelji i rokovi njihove provedbe. Kod provedbe svake mjere jasno je naznačeno je li se mjera provodila u izvornom ili izmijenjenom obliku.

U svrhu provedbe mjera Operativnog plana u 2010. i 2011. godini institucije nadležne za provedbu mjera izdvojile su **XXXX,XX** kuna. Ujedno treba napomenuti da je u 2010. godini iz državnog proračuna izdvojeno ukupno 489.012.308,40 kn za projekte i programe organizacija civilnog društva.

PREGLED PROVEDBE MJERA IZ OPERATIVNOG PLANA NACIONALNE STRATEGIJE STVARANJA POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA (2007.-2011.) U 2010. i 2011. GODINI

SUDJELOVANJE GRAĐANA U OBLIKOVANJU JAVNE POLITIKE

Sudjelovanje građana u oblikovanju javne politike podrazumijeva njihovu informiranost, razumijevanje i formiranje vlastitih stajališta prema pitanjima od opće dobrobiti, koje je pak moguće formirati izravnim sudjelovanjem u procesima javnog dijaloga između skupina s različitim kolektivnim interesima i identitetima.

Stoga ciljevi ovog poglavlja Nacionalne strategije uključuju unapređenje javnosti rada predstavničkih i izvršnih tijela državne uprave na svim razinama, unapređivanje načina informiranja građana, utvrđivanje modela savjetovanja s građanima, građanskim inicijativama i organizacijama civilnoga društva, kao i načine njihova sudjelovanja u donošenju, provedbi i vrednovanju javnih politika.

Jačanje vladavine prava i podizanje povjerenja građana u pravosudne institucije uključuje dijalog s organizacijama civilnoga društva, kao i promicanje ideje sudioničke demokracije putem financiranja programa i projekata koji imaju za svrhu educirati širu javnost o osnovnim pravima slobode udruživanja, te obrazovnih programa kojima se osigurava razumijevanje aktivnog sudjelovanja građana u demokratskim društvenim procesima, kako unutar obrazovnog sustava tako i u programima profesionalnog usavršavanja lokalnih i državnih službenika.

Mjere:

4.1. Pratiti provedbu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, donijeti smjernice za njegovo provođenje i program edukacije koordinatora, imenovati koordinate i sustavno ih educirati¹

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Ministarstvo uprave

Rok: prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u dvije nove aktivnosti:

4.1.1. Provesti edukaciju za sve imenovane koordinate za savjetovanje u tijelima državne uprave o provedbi Smjernica za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata

Nositelji: Ured za udruge, Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika

te

¹ Mjera je preformulirana nakon usvajanja Kodeksa savjetovanja u studenome 2009. (Izvorna mjera 4.1.: *Izraditi Kodeks pozitivne prakse za savjetovanje i poticati njegovo provođenje.*)

4.1.2. Izraditi godišnji izvještaj o broju i načinu savjetovanja provedenih sukladno odredbama Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata

Nositelji: Ured za udruge, ministarstva i uredi Vlade Republike Hrvatske

Provedba: U 2010. godini donesene su i objavljene *Smjernice za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata*. Predstavljanje Smjernica za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona i drugih propisa i akata obogatila je Javna rasprava o prijedlogu Smjernica. Promotivna događanja, u organizaciji TACSO ureda u Hrvatskoj i Ureda za udruge, održana su u Rijeci 16.2., Zagrebu 17.2. i Osijeku 22.2. te Splitu 5.3.2010.

Također, u tijelima državne uprave i uredima Vlade Republike Hrvatske imenovano je 24 koordinatora/ica za savjetovanje. Ured za udruge je u 2010. započeo s promoviranjem i praćenjem primjene Kodeksa savjetovanja, a donošenjem Smjernica za primjenu Kodeksa i imenovanjem koordinatora za savjetovanje, napravljen je daljnji korak u njegovoj primjeni. Početkom 2011., u suradnji s imenovanim koordinatorima, izrađen je popis primjera dobre prakse primjene Kodeksa u 2010., koji je pokazao potrebe daljnje edukacije i poticanja na jednoznačnu primjenu Kodeksa u tijelima državne uprave i uredima Vlade Republike Hrvatske.

13. lipnja 2011., u Hrvatskom saboru, održan je okrugli stol pod nazivom „Izazovi uključivanja građana u oblikovanje javnih politika“. Događaj su organizirali Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske i Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj, uz domaćinstvo Hrvatskoga sabora. Dr. Carolyn J. Lukensmeyer, osnivačica i predsjednica organizacije AmericaSpeaks, održala je predavanje o izazovima uključivanja građana u oblikovanje javnih politika. U sklopu svog posjeta Hrvatskoj, Dr. Lukensmeyer je održala i cjelodnevni trening za koordinateure za savjetovanje, osobe za informiranje te druge službenike koji se u svakodnevnom poslu susreću s izazovima kvalitetne komunikacije sa zainteresiranom javnošću. Spomenuti trening održan je u Zagrebu, 14. lipnja 2011.

U srpnju 2011. započeo je projekt *IPA 2009 TA Strengthening the capacities of the Government Office for Cooperation with NGOs for Building Effective Partnership with Civil Society Organizations in the Fight against Corruption*, kojeg provodi **Ured za udruge**. Krajnji cilj projekta je poboljšanje suradnje sa civilnim društvom na primjeni anti-korupcijskih mjera u svim tijelima državne uprave, a glavni rezultati projekta biti će priručnik za savjetovanje te program sustavne edukacije i treninga za koordinateure savjetovanja.

Tijekom 2011. kroz provedbu projekta *Human rights coordination platform*, koji je financiran od strane Europske unije iz Programa *European Initiative for Democracy and Human rights*, održano je predstavljanje Kodeksa pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, u organizaciji Centra za mirovne studije, Kuće ljudskih prava i udruge Pokretač iz Korenice. Ovim projektom, pod nazivom *Jačanje kapaciteta OCD-a koje se bave zaštitom ljudskih prava za aktivnu participaciju u procesima konzultacija o javnim politikama* obuhvaćeno je 12 gradova/općina (Zabok, Karlovac, Sisak, Gospić, Korenica, Gračac, Zadar, Knin, Šibenik, Split, Vukovar i Pakrac), uz sudjelovanje predstavnika Savjeta za razvoj civilnoga društva i Ureda za udruge. Osnovni cilj ove aktivnosti bio je povećanje informiranosti civilnoga društva i lokalne/regionalne samouprave o dobrim praksama savjetovanja u procesu kreiranja javnih politika, poticanje rasprave o implementaciji Kodeksa na lokalnoj i regionalnoj razini te omogućavanje članovima Savjeta da održi sastanke sa svojom 'bazom'.

Također, valja napomenuti kako se, prema podacima sadržanima u *Izvješću o provedi Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata u 2010. godini*, na razini tijela državne uprave i ureda Vlade Republike Hrvatske provelo 52 savjetovanja za više vrsta propisa (zakona, planova razvoja, nacionalnih politika, akcijskih planova).

Podaci za 2011. bit će dostupni nakon prikupljanja izvještaja od koordinatora za savjetovanje početkom 2012. Pregled pojedinih otvorenih i zatvorenih savjetovanja moguće je preuzeti na posebnom dijelu mrežnih stranica Ureda za udruge, posvećenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću koji je ustrojen sredinom 2011.

Status provedbe mjere: Mjera se provodi.

Utrošena sredstva: Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske: 47.000,00 kn.

Preporuke: Praćenjem provedbe Kodeksa savjetovanja možemo zaključiti kako je još uvijek prisutan veliki nesrazmjer u njegovoj provedbi na razini tijela državne uprave, a različita praksa još više dolazi do izražaja u provedbi Kodeksa na razini tijela jedinica lokalne i područne samouprave. Iz tog je razloga u tekst nove strategije i pripadajućeg operativnog plana potrebno uvrstiti aktivnosti sustavne edukacije koordinatora za savjetovanje, ali i aktivnosti koje predviđaju širenje tog sustava na razinu JLPS-a.

4.2. Provesti analizu pravnog okvira o pristupu javnosti informacijama prema standardima Europske unije, te shodno tome, predložiti izmjene Zakona o pravu na pristup informacijama uvođenjem testa javnog interesa i proporcionalnosti u slučaju uskrate

Nositelji: Ministarstvo uprave, središnja tijela državne uprave

Rok: lipanj 2010.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

4.2. Izraditi Izmjene i dopune Zakona o pravu na pristup informacijama (propisati provođenje testa javnog interesa i proporcionalnosti u slučaju uskrate i neovisno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama)

Nositelji: Ministarstvo uprave, središnja tijela državne uprave, u suradnji s organizacijama civilnoga društva

Provedba: Tijekom 2010. **Ministarstvo uprave** izradilo je nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama. U radnoj skupini za izradu nacrtu Zakona sudjelovale su i predstavnice organizacija civilnog društva i predstavnica Ureda za udruge, a o nacrtu je provedeno i savjetovanje sa zainteresiranom javnošću te javna rasprava, 28. svibnja 2010. Iako ovaj propis spada u kategoriju organskih zakona, za čije je donošenje potrebna natpolovična većina glasova u Hrvatskome saboru, propisana procedura donošenja nije poštovana tijekom prvotnog usvajanja Zakona u prosincu 2010. Iz tog je razloga temeljem odluke Ustavnog suda Zakon ponovno stavljen u zakonodavnu proceduru te je donesen u svibnju 2011.

Ovim izmjenama i dopunama jasnije se utvrđuje značenje pojma „ovlaštenik prava na informaciju“ i „informacija“ te se proširuje krug „tijela javne vlasti“ koja su obvezna postupati po Zakonu. Izmjene predviđaju i uvođenje instituta testa javnog interesa i proporcionalnosti u slučaju uskrate informacije te oslobađanje od plaćanja upravnih pristojbi i uvođenje jedinstvenih kriterija za naplatu troškova tijela javne vlasti. Najveća novina zakona jest drugostupanjska zaštita prava na pristup informacijama u vidu neovisnog tijela – Agencije za zaštitu osobnih podataka.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuke: U novoj strategiji i pripadajućem operativnom planu naglasak staviti na kvalitetno praćenje provedbe propisa o pravu na pristup informacijama, kao i na edukaciju zaposlenika tijela javne vlasti o važnosti transparentnog poslovanja i dobrog upravljanja.

4.3. Predložiti osnivanje Gospodarsko-socijalnog foruma (koji bi uz sindikate i poslodavce uključivao i predstavnike ostalih organizacija civilnog društva)

Nositelji: Ured za socijalno partnerstvo, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Rok: prosinac 2010.

Provedba: Nakon što je ideja o Gospodarsko socijalnom forumu napuštena zbog nedostatka suglasnosti Gospodarsko-socijalnog vijeća, a Odlukom o osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva iz 2009. predstavnici sindikata i Hrvatske udruge poslodavaca pridružili su se Savjetu za razvoj civilnog društva, čime se stvorila jedna vrsta socijalno-civilne platforme, nije nastavljena rasprava o osnivanju drugih stalnih tijela koja bi omogućila dijalog socijalnih partnera i organizacija civilnog društva.

Status provedbe: Mjera je djelomično provedena.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuke: Obzirom na alternativno rješenje uključivanja predstavnika poslodavaca i sindikata u Savjet za razvoj civilnoga društva, prilikom izrade nove strategije potrebno je razmotriti da li su aktivnosti koje je predviđala ova mjera još uvijek relevantne i aktualne.

4.4. U godišnje programe profesionalnog obrazovanja i usavršavanja, koje provodi Ministarstvo uprave, uvesti, kontinuirano provoditi i vrednovati sadržaje vezane uz sudioničku demokraciju

Nositelji: Ministarstvo uprave s Centrom za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika

Rok: prosinac 2011.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

4.3. Program „Civilno društvo i javna uprava“ uvrstiti u stalne programe Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika

Nositelji: Ministarstvo uprave – Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika

Provedba: U suradnji s Centrom za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika pri Ministarstvu uprave, u srpnju 2010. Ured za udruge održao je specijaliziranu radionicu o suradnji javnog i nevladinog sektora pod nazivom „Civilno društvo i javna uprava“, na kojoj je prisustvovala i prva skupina koordinatora za savjetovanje. Radi se o prvom programskom sadržaju uvrštenom u Katalog programa izobrazbe državnih službenika za 2010, koji je usmjeren prvenstveno na usavršavanje i edukaciju službenika u području uključivanja organizacija civilnoga društva u oblikovanje javnih politika te savjetovanja sa zainteresiranom javnošću prilikom donošenja novih zakona, drugih propisa i akata. Program nije uvršten u Katalog programa izobrazbe državnih službenika za 2011. godinu.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Utrošena sredstva: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuke: Prilikom izrade kurikuluma Državne škole za javnu upravu imati u vidu i programski modul „Civilno društvo i javna uprava“.

OBRAZOVANJE ZA DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO I LJUDSKA PRAVA

Obrazovanje za demokratsko građanstvo obuhvaća niz praksi i aktivnosti kojima se i mlade i odrasle osposobljava za aktivno sudjelovanje u demokratskom životu i provođenje njihovih prava i odgovornosti u društvu. Važan dio obrazovanja za demokratsko građanstvo čini obrazovanje za ljudska prava. Ciljevi obrazovanja za demokratsko građanstvo uključuju osnaživanje demokratskog društva njegovanjem demokratske političke kulture, zatim stvaranje osjećaja pripadnosti i privrženosti demokratskom društvu te podizanje svijesti o temeljnim zajedničkim vrijednostima na kojima se gradi slobodnije, pravednije i tolerantnije društvo. U svrhu ispunjavanja programskih ciljeva, zacrtanih Operativnim planom za obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava, tijekom izvještajnog razdoblja provodile su se mjere i aktivnosti navedene u nastavku.

Mjere:

5.1. Osigurati institucionalno i izvaninstitucionalno obrazovanje (cjeloživotno učenje) za demokratsko građanstvo, ljudska prava i interkulturalnost (mjera je objedinjena s prijašnjom mjerom 5.2.)

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo kulture, vladini uredi, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva i Agencija za strukovno obrazovanje

Rok: rujan 2007. – kontinuirano

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

5.1.1. Sustavno raditi na izradi kurikuluma, udžbenika, priručnika i nastavnih materijala za građanski odgoj i obrazovanje za predškolski odgoj i obrazovanje, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje

Nositelji: Agencija za odgoj i obrazovanje, Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Savjet za razvoj civilnoga društva, Ministarstvo kulture, vladini uredi, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Provedba: Agencija za odgoj i obrazovanje izvijestila je kako je izrađen kurikulum za građanski odgoj i obrazovanje. Prilikom njegovog oblikovanja organizirane su brojne rasprave među nastavnicima, koji su imali priliku komentirati i dati svoje prijedloge za poboljšanja putem stručnih usavršavanja koje je Agencija organizirala. Ciklus usavršavanja nastavnika osnovnih i srednjih škola za primjenu kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja, uključujući i nastavnike-voditelje županijskih stručnih vijeća za građanski odgoj i obrazovanje, organiziran je u Osijeku, Vukovaru, Splitu, Dubrovniku, Petrinji, Rijeci, Varaždinu, Čakovcu i Zagrebu, a u sam proces je uključeno preko 1000 učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja.

Tijekom 2010. godine razvijen je „Modul za ravnopravnost spolova“, a u prvom polugodištu 2011. modul „Volontiranje i razvoj socijalne solidarnosti“ s pripadajućim nastavnim materijalima za rad s učenicima, te se počelo s razvojem modula Suzbijanje predrasuda prema nacionalnim manjinama i nacionalnih manjina prema većini.

U Agenciji za odgoj i obrazovanje tijekom 2010. godine nastavilo se i s razvojem udžbenika, priručnika i nastavnih materijala. Pripremljen je i tiskani priručnik za nastavnike osnovnih škola *Osnove demokracije – Vlast, Privatnost, Pravednost*. Pripremljena je i tiskana brošura *Smotra projekata za 2010. i 2011. godinu* s opisom svih projekata koje su ostvarili učenici osnovnih i srednjih škola te djeca u predškolskom odgoju i obrazovanju.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa napominje kako je Odluka o financiranju projekata udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja donesena 4. listopada 2011. godine. Uz dosad utrošena sredstva, izmjenama i dopunama odluke planira se osigurati još sredstava do kraja godine.

Ministarstvo kulture, u sklopu godišnjeg poziva za predlaganje programa javnih potreba u kulturi, kontinuirano podupire i programe neformalnog odgojno-obrazovnog procesa za demokratsko građanstvo, ljudska prava, očuvanje kulturne baštine i interkulturalnost. To se posebno očituje u odobrenim programima iz sljedećih programskih područja: književno-knjižnične manifestacije i knjižnična djelatnost; otkup knjiga za knjižnice i potpora izdavanju knjiga i časopisa s naznačenom tematikom; kulturno-umjetnički amaterizam; umjetničko stvaralaštvo te međunarodna kulturna suradnja. U Programu kulturnog razvitka za 2010. godinu istaknuto mjesto pripada i potpori programskoj djelatnosti pod nazivom Nove medijske kulture, za koju je utrošeno gotovo pet milijuna kuna. Riječ je o odobrenim programima koji su usmjereni na mlađe dobne skupine građana a obuhvaćaju održavanje radionica i drugih aktivnosti (tribine, performansi, manifestacije, programi edukacije) kulturnih organizacija neprofitnog sektora naglašeno vezane uz teme razvoja demokratskog građanstva, ljudskih prava i općenito socijalnog aktivizma.

Ured za nacionalne manjine, u suradnji s Ministarstvom znanosti i Savjetom za nacionalne manjine, organizirao je okrugli stol na temu „Uključivanje kulture i identiteta nacionalnih manjina u redovite nastavne programe“, koji je održan 20. prosinca 2010. u Zagrebu. U Nacionalnom okvirnom kurikulumu unesene su odrednice koje se odnose na razvijanje i poštivanje jezika, povijesti i kulture nacionalnih manjina kao sastavnog dijela hrvatske kulturne baštine.

Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske je sudjelovanjem na različitim javnim događanjima (okruglim stolovima, konferencijama, simpozijima) i seminarima u vlastitoj, ili u organizaciji udruga, kao i tiskanjem i diseminacijom relevantnih publikacija, letaka i brošura te istupanjem predstojnice Ureda u tiskanim i elektronskim medijima, doprinio osvještavanju javnosti i neformalnom učenju o ravnopravnosti spolova i ljudskim pravima. Značajnije tiskane publikacije u sklopu biblioteke *ONA* Ureda za ravnopravnost spolova diseminiraju se širokom krugu dionika. Također je tiskano tri vrste letaka u velikim nakladama (*Zakon o ravnopravnosti spolova na hrvatskom jeziku, Rodno osviještena politika u obrazovanju* - Preporuka CM/Rec(2007)13 prihvaćena od strane Odbora ministara/ministrica Vijeća Europe, te Deklaracija Vijeća Europe - *Postizanje stvarne ravnopravnosti spolova*).

Vezano za novi kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja, valja naglasiti kako je o ravnopravnosti spolova, kao zasebnoj cjelini unutar novog kurikulumu, raspravljano na radnom sastanku stručne skupine zadužene za njegovu izradu.

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske izvijestio je kako je, na 4. sjednici Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, održanoj 14. lipnja 2011., Stručna radna skupina predstavila Nacrt Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja za osnovne i srednje škole. Predmetni kurikulum bi trebao jasno odrediti predmete kroz koje će se kroskurikularno pratiti građanski odgoj i obrazovanje. Nakon predstavljanja kurikulumu i rasprave, zaključeno je da svi

članovi Nacionalnog odbora Uredu za ljudska prava dostave svoje primjedbe i dopune radi izrade konačnog dokumenta.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Preporuka: Ministarstvo kulture preporučilo je u budućoj strategiji zadržati aktivnosti sustavnog i dostatnog financiranja provedbe projekata udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja. Također, potrebno je precizirati ulogu Ministarstva kulture u sklopu provedbe mjere obrazovanja za demokratsko građanstvo, ljudska prava i interkulturalnost s obzirom da obrazovanje općenito nije eksplicitno u njegovu djelokrugu. **Agencija za odgoj i obrazovanje** naglasila je potrebu daljnjeg razvoja priručnika, udžbenika i nastavnih materijala te provođenja aktivnosti usmjerenih stvaranju baze podataka i sustavnog praćenja provedbe građanskog odgoja i obrazovanja.

Utrošena sredstva: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa – 4.500.000,00 Kn; Ministarstvo kulture: nove medijske kulture - 4.590.000,00 kn; Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske – 350.000,00 kn.

5.3. Osigurati sredstva za financiranje programa neformalnog građanskog obrazovanja putem natječaja za organizacije civilnog društva i druge provoditelje, te provoditi kvalitetnu evaluaciju postignutih rezultata

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sa nadležnim uredima državne uprave u županijama i nadležna upravna tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Rok: ožujak 2007. – kontinuirano

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

5.2. Poticati izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje za građanski odgoj i obrazovanje financiranjem projekata i programa organizacija civilnoga društva te sustavno vrednovati ishode njihove provedbe

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, nadležna upravna tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Provedba: Natječaj za financijske potpore projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih svake godine objavljuje **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa**. Za sufinanciranje projekata udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja u školskoj godini 2010./2011. ukupno je izdvojeno **7.140.000,00 kuna**, a glavna područja financiranih aktivnosti bila su:

- zaštita i promicanje ljudskih prava,
- preventivno djelovanje među djecom i mladima, te
- unaprjeđenje kvalitete života djece i mladih.

Valja napomenuti kako se u svim navedenim područjima poučava o i za ljudska prava i demokratsko građanstvo, no taj je cilj primarno izražen u području zaštite i promicanja ljudskih prava za koje je u školskoj godini 2010./2011. ukupno izdvojeno 905.000,00 kn, koje su raspoređene na sljedeća potpodručja: Odgoj i obrazovanje djece i mladih za mir, ljudska prava i demokratsko građansko; Odgoj i obrazovanje djece i mladih o europskim integracijama; Odgoj i obrazovanje djece i mladih o

pravima nacionalnih manjina, interkulturalizmu / multikulturalizmu; Odgoj i obrazovanje djece i mladih o pitanjima zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova i rodne jednakosti; Odgoj i obrazovanje za razvijanje antikorupcijske svijesti u djece i mladih te Odgoj i obrazovanje za zaštitu potrošača. Ovu mjeru Ministarstvo provodi u suradnji s organizacijama civilnoga društva te s Agencijom za odgoj i obrazovanje, koja izrađuje stručna mišljenja o projektima koji se provode u školskim ustanovama. Ministarstvo napominje kako je, nakon završetka svih natječajnih postupaka, izvršeno vrednovanje provedenih projekata, kao i vrednovanje provedbe samog natječaja.

Isti natječaj raspisan je i za školsku godinu 2011./2012. Natječajna područja i potpodručja nisu se mijenjala u odnosu na prethodnu godinu, a u trenutku izvještavanja projektni prijedlozi bili su u postupku stručne procjene. Predviđena sredstva za provedbu ove mjere u 2011. iznose 8.850.381,00 kn, a realizirat će se sukladno Uredbi o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele djela prihoda od igara na sreću za 2011.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Utrošena sredstva: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa: 7.140.000,00 kn za projekte u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja u školskoj godini 2010./2011. (stavka u Državnom proračunu A577130). Predviđena sredstva za školsku godinu 2011./2012. još nisu utrošena.

Preporuke: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa smatra da mjera treba biti sastavnim dijelom nove Nacionalne strategije. Osim toga, treba učiniti dodatne napore kako bi se povećala izdvajanja za provedbu projekata udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja.

5.4. Uvesti program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo za učitelje i mlade osobe srednjoškolskog uzrasta u izvanškolskim aktivnostima

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sa nadležnim uredima državne uprave u županijama i nadležna upravna tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Rok: siječanj 2009. – prosinac 2011.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

5.3. Izraditi program stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika/ca za provedbu programa građanskog odgoja i obrazovanja

Nositelji: Agencija za odgoj i obrazovanje, Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, sa nadležnim uredima državne uprave u županijama i nadležna upravna tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Provedba: Izrađeni su e-programi stručnog usavršavanja nastavnika u području građanskog odgoja i obrazovanja koji su dostupni na stranicama **Agencije za odgoj i obrazovanje** i vidljivi svim nastavnicima te dostupni za prijavljivanje na skupove putem www.etta.edu sustava prijavljivanja, evidentiranja, izdavanja potvrdi i vođenja baze podataka o stručnom usavršavanju.

Tijekom 2010. godine 960 nastavnika je osposobljavano za primjenu kroskurikularne teme građanski odgoj i obrazovanje te korištenje aktivnih metoda učenja i poučavanja, a u prvoj polovici 2011. još je 1000 nastavnika prošlo takvu vrstu osposobljavanja, što je ukupno 1960 nastavnika.

Za voditelje županijskih stručnih vijeća za građanski odgoj i obrazovanje održan je seminar 30. i 31. kolovoza 2010. na temu ***Pripremljenost nastavnika za međupredmetno ostvarivanje građanskog odgoja i obrazovanja*** sukladno Nacionalnom okvirnom kurikulumu.

Također, ostvaren je ***ciklus seminara / radionica za osposobljavanje učitelja-miritelja i voditelja treninga vršnjačkog mirenja u školi*** (25. i 26. veljače, 29. i 30. travanja, 4. i 5. studenoga 2010.). Osposobljavanje za učitelje miritelje uspješno je završilo 38 sudionika iz Zagreba.

Teme u kojima su nastavnici stekli kompetencije su:

- Metodologija grupnog rada
- Učenje komunikacijskih vještina
- Analiza sukoba i umijeće njihova rješavanja
- Medijacija - osnovne faze i vježbe za stjecanje kompetentnosti za samostalno mirenje
- Školska i vršnjačka medijacija (i koraci za njenu provedbu u školi)
- Osnovne odredbe Zakona o mirenju, Povjerljivost postupka mirenja; nagodba
- Mirenje u Republici Hrvatskoj i svijetu - pregled
- Etički kodeks učitelja-miritelja

Održan je i ***ciklus seminara / radionica za osposobljavanje nastavnika trenera drugih nastavnika za provođenje Modula Humane vrednote i istraživanje humanitarnog prava*** (1. i 2. srpnja te 4. i 5. studenoga 2010.)

U suradnji s Institutom za migracije iz Zagreba i Stawanger sveučilištom iz Norveške održan je seminar na temu ***Građanski odgoj i obrazovanje - Učenje o migracijama i interkulturalno učenje: aktivnost i suradnja institucija i primjeri iz školske prakse*** (29. lipnja 2010.)

Za osposobljavanje nastavnika za provođenje ***Modula simulirana suđenja i vladavina prava***, u suradnji s Classroom Law Projectom iz Oregona i sucima Vrhovnog suda Republike Hrvatske, u studenome 2010. Organiziran je seminar na tu temu.

Održano je i osam radionica za županijska stručna vijeća na temu ***osposobljavanja nastavnika za primjenu aktivnih metoda učenja i poučavanja*** (Projekt građanin, Radionica budućnosti, komunikacijske vještine i sl.)

Također, u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Agencije za odgoj i obrazovanje održana su četiri dvodnevna seminara za nastavnike i ravnatelje osnovnih i srednjih škola na sljedeće teme:

- Uloga hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) u prihvaćanju odgovornosti u radu stručnih djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova te nužnost cjeloživotnog učenja (11. i 12. ožujka 2010.)
- Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO), strategijsko planiranje i razvoj ključnih kompetencija u odgojno – obrazovnim ustanovama (22. i 23. travanja 2010.)
- Unapređivanje rada u odgojno - obrazovnim ustanovama kroz razvoj ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje u kontekstu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) i Europskog kvalifikacijskog okvira (EQF), (20. i 21. svibnja te 11. i 12. lipnja 2010.)

Utrošena sredstva: Agencija za odgoj i obrazovanje: 170.000,00 kn.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Preporuka: Agencija za odgoj i obrazovanje predlaže uvođenje kolegija „Građanski odgoj i obrazovanje u sveučilišne studije i to prije svega u svrhu osposobljavanja budućih nastavnika na dodiplomskoj razini za provođenje građanskog odgoja i obrazovanja.

5.5. Provesti analizu sadržaja važećih školskih udžbenika o sadržajima koji se odnose na demokratsko građanstvo, ljudska prava, civilno društvo i volonterstvo

Nositelji: Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo, znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ured za ljudska prava, Ured za ravnopravnost spolova, Ured za nacionalne manjine, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva s organizacijama civilnog društva

Rok: lipanj 2007. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

5.4. Izraditi upute za stručna povjerenstva koja procjenjuju udžbenike, radne priručnike i nastavna sredstva, a vezano za sadržaje koji se odnose na građanski odgoj i obrazovanje, ljudska prava, civilno društvo i volonterstvo

Nositelji: Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Savjet za razvoj civilnog društva, Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Provedba: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izvijestilo je kako je mjera provedena. **Zakon o udžbenicima za osnovnu i srednju školu** stupio je na snagu 2. ožujka 2010. (NN 27/2010). Prosudbena povjerenstva su postupala prema Udžbeničkom standardu koji je na snazi (NN 7/2007), u čijoj su točki 2.4. definirani etički zahtjevi, stoga članice i članovi stručnih povjerenstava nisu dobili posebne upute.

U prvoj polovici 2011. stupio je na snagu Zakon o izmjenama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN 55/2011). Također, nacrt prijedloga Udžbeničkog standarda prošao je javnu raspravu, napravljene su dopune i izmjene prema uvažanim prijedlozima te je spreman za proceduru donošenja. Ministarstvo je napomenulo kako u 2011. nije bilo odobravanja udžbenika u većoj mjeri, osim za potrebe obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina te za potrebe slijepih učenika i učenika, a postupalo se prema etičkim zahtjevima iz važećega Udžbeničkog standarda. Valja naglasiti kako je pripremljen i **Nacrt prijedloga Pravilnika o sastavu, imenovanju i načinu rada stručnog povjerenstva za prosudbu udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava za osnovnu i srednju školu** te se očekuje njegovo skoro upućivanje u javnu raspravu.

Utrošena sredstva: Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa za naknade članovima i članicama stručnih povjerenstava za prosudbu udžbenika i pripadajućih nastavnih sredstava u 2010.: 1.017.576,00 kn.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Preporuka: Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa smatra kako prijedlog novoga Udžbeničkog standarda u odgovarajućoj mjeri daje smjernice za promicanje vrednota građanskoga odgoja i obrazovanja autorima udžbenika za osnovnu i srednju školu, nakladnicima te članovima i članicama stručnih povjerenstava za prosudbu udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava te stoga nije potrebno izraditi posebne upute.

5.6. Provesti analizu korištenja informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Rok: lipanj svake godine od 2007. do 2009.

Provedba: U sklopu provedbe mjere izrađeno je nekoliko analiza koje Središnji državni ured za e-Hrvatsku redovito objavljuje na svojim službenim internet stranicama. Tako su u 2010. godini objavljeni sljedeći rezultati o pokazateljima informacijskog društva koje provodi Državni zavod za statistiku:

- *Uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) u poduzećima (IKT-POD)*
- *Uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) u kućanstvima od strane pojedinaca (IKT-DOM)*

POD predstavlja godišnje istraživanje o korištenju informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) i pruža informacije o korištenju računala, interneta, elektroničkog poslovanja i ostalih IKT-a u poduzećima. Cilj ovog istraživanja je izmjeriti podatke o uporabi informacijskih i komunikacijskih tehnologija u poduzećima, odnosno, podatke o uporabi osobnih računala, interneta, e-poslovanja i drugih informacijsko komunikacijskih tehnologija.

IKT-DOM je godišnje istraživanje o korištenju informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) u kućanstvima i kod pojedinaca, a pruža informacije o računalnoj i informacijskoj pismenosti hrvatske populacije. Spomenuta istraživanja dostupna su na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku (www.dzs.hr).

U sklopu provedbe ove mjere važno je napomenuti kako je Republika Hrvatska od 2009. godine uključena u projekt izrade analize dostupnosti javnih usluga putem interneta koje provodi Europska komisija, a izvješće za 2010. godinu može se pronaći na: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/benchmarking/index_en.htm.

Status provedbe: Mjera je provedena

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Mjeru provoditi kontinuirano.

5.7. Donijeti PROGRAM za daljnju provedbu IKT-a Središnji državni ured za e-Hrvatsku donijet će programe razvoja informacijskog društva u Republici Hrvatskoj za sljedeći period

Nositelj: Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Rok: travanj 2008.

Provedba: Mjera se provodi u sklopu provedbenih aktivnosti Strategije razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2009. do 2012. godine koju je Vlada Republike Hrvatske usvojila 22. siječnja 2009. godine. Ključni cilj ove Strategije je izgradnja sveobuhvatnog sustava elektroničke uprave kao cjeline, unutar koje će se povezivati postojeći i novi sustavi u tijelima državne uprave i graditi umrežena uprava. Temelj provedbe Strategije čini primjerena informacijsko-komunikacijskih tehnologija uz čiju se primjenu želi izgraditi učinkovita, brža, troškovno racionalna i građanima usmjerena uprava. U 2011. godini Središnji državni ured za e-Hrvatsku je izradio, a Vlada Republike Hrvatske usvojila Odluku o utvrđivanju ciljeva razvoja elektroničke uprave u tijelima državne uprave za razdoblje od 2011. do 2015. godine. Ciljevi razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj za navedeno razdoblje su istovjetni ciljevima navedenim u sklopu Europskog akcijskog plana za e-upravu za razdoblje od 2011. do 2015. godine, u rokovima koji su navedeni za zemlje članice Europske unije, s posebnim naglaskom na:

- razvoj osobnih elektroničkih usluga, uključujući usluge kao što su praćenje statusa vlastitog predmeta u javnoj upravi;
- omogućavanje pristupa putem interneta informacijama o zakonima i drugim pravnim aktima, politikama i financiranju;
- omogućavanje elektroničkog pristupa osobnim podacima koje o fizičkim osobama vode tijela državne uprave te omogućiti informiranje elektroničkim putem kada su njihovi podaci predmet automatske obrade i razmjene podataka.

Status provedbe: Mjera se provodi kontinuirano..

Utrošena sredstva: sredstva su osigurana u okviru proračuna SDUeH na poziciji “eUprava“

Preporuka: Obzirom na usvojenu Strategiju razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj, preporuča se nastaviti s provedbom mjere do 2015. godine.

5.8. Provesti analizu postojećih obrazovnih programa za demokratsko građanstvo i ljudska prava, te izraditi preporuke za njihovo unaprjeđenje

Nositelji: Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (prije), Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ured za ljudska prava, Ured za ravnopravnost spolova, Ured za nacionalne manjine, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva s organizacijama civilnog društva

Rok: lipanj 2007. – prosinac 2009

Provedba: Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo usvojio je u svom programu rada izradu mjera za stvaranje baze podataka u području provedbe građanskog odgoja i obrazovanja te izradu plana znanstvenih istraživanja za praćenje i unaprijeđivanje primjene kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja za sve razine i oblike obrazovanja: formalno, neformalno i informalno obrazovanje. Za razvoj baze podataka za osnovne i srednje škole o načinima provedbe građanskog odgoja i obrazovanja zaduženo je **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa** i Agencija za odgoj i obrazovanje, putem *e- matica*, a rok za izradu je kraj 2011.

U srpnju 2010. u Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo (u nadležnosti Ureda za ljudska prava) na inicijativu članova Savjeta za razvoj civilnoga društva imenovane su sljedeće članice i njihove zamjenice: Emina Bužinkić (Mreža mladih Hrvatske - MMH) i Cvijeta Senta (Centar za mirovne studije - CMS), Sandra Pernar (GONG) i Suzana Jašić (GONG) te Tajana Broz (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI) i Sanja Cesar (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI).

Agencija za odgoj i obrazovanje prikuplja podatke o broju stručnih skupova i nastavnika uključenih u stručno usavršavanje za provođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera revidirana i u ovom obliku se ukida.

5.9. Osnovati stručno povjerenstvo za izradu kriterija i instrumenata za praćenje i vrednovanje obrazovnih programa i projekata o ljudskim pravima i demokratskom građanstvu, a koje provode OCD-i

Nositelji: Ured za udruge, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje, županijska vijeća za ljudska prava i ravnopravnost spolova (povjerenstva na lokalnoj razini)

Rok: rujan 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera revidirana i u ovom obliku se ukida.

5.10. Ažurirati Katalog programa neformalnog obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo koje provode organizacije civilnog društva u Republici Hrvatskoj (godišnjih ili polugodišnjih), te o ponuđenim mogućnostima informirati nastavno osoblje u odgojno-obrazovnim institucijama

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje uz sudjelovanje organizacija civilnog društva

Rok: siječanj 2008. – kontinuirano

Provedba: Mjera nije u potpunosti provedena. Katalog programa neformalnog obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo nije ažuriran u 2010. i 2011. godini s obzirom na potrebu iznalaženja sustavnog pristupa predstavljanju i ugovaranju provođenja programa neformalnog obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera revidirana i u ovom obliku se ukida.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Osmisliti mjere koje će omogućiti sustavan pristup ugovaranju programa neformalnog obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo koje provode OCD-i, (kao vrstu socijalne usluge) ali i način njihovog vrednovanja i definirati tijelo koje će voditi elektronski katalog programa neformalnog obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo koje provode organizacije civilnog društva u Republici Hrvatskoj.

PRAVNI OKVIR ZA DJELOVANJE I RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA

Pravni, odnosno zakonski okvir za djelovanje i razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj nalazi se u brojnim propisima, od općih pravnih međunarodnih i domaćih dokumenata, preko temeljnih zakona do specifičnih propisa koji uređuju pojedine aspekte ili subjekte civilnoga društva. Vidljiva je brojnost pravnih propisa koji, iako pružaju temelje za neograničeno osnivanje i djelovanje organizacija civilnoga društva, ne djeluju povoljno na poticanje njegova razvoja. Stoga je Nacionalnom strategijom predviđeno u cijelosti sagledati zakonski okvir te utvrditi smjer i opseg njegovih izmjena, odnosno uskladiti zakonske i podzakonske propise horizontalno (jedan propis s drugim) i vertikalno (niži propis s višim), uključujući i one koji se posredno odnose na njihovo djelovanje.

Nadalje, Strategija predviđa usvajanje novog modela klasifikacije organizacija civilnog društva radi razlikovanja organizacija koje djeluju za opće (javno dobro), od organizacija koje su osnovane s ciljem zadovoljavanja potreba svojih članova, uključujući i stimuliranje filantropije i kulture davanja za opće dobro.

Mjere:

6.1. Provesti analizu postojećeg zakonodavstva s preporukama za izmjene, dopune i donošenje pravnih propisa za ostvarivanje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ministarstvo uprave, ostala središnja tijela državne uprave

Rok: 2010.

Provedba: Ured za udruge u suradnji sa Savjetom za razvoj civilnog društva sustavno analizira postojeće propise vezane uz stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva u funkciji pripreme kvalitetne podloge za predlaganje i provedbu novih mjera sukladno Operativnom planu Nacionalne strategije. Od 2006., godine kada je usvojena trenutno važeća Nacionalna strategija, pa do trenutka izvještavanja o provedenim mjerama pripadajućeg Operativnog plana u 2010. i prvih šest mjeseci 2011., dogodile su se značajne promjene zakonodavnog okvira.

U veljači 2007. Hrvatski sabor donio je Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga (NN 16/2007), kojim se uređuju osnovni standardi i načela postupanja tijela javne vlasti u postupku odobravanja financijske potpore iz sredstava javnih proračuna udrugama za provedbu njihovih programa i projekata koji su od osobitog interesa za opće/javno dobro u Republici Hrvatskoj.

Ured za udruge svake godine prikuplja podatke o financiranju organizacija civilnoga društva, kao i podatke o usklađenosti procedura u tijelima – davateljima financijske potpore s procedurama koje propisuje Kodeks, koje potom objedinjava u cjelovito izvješće. Podaci prikupljeni unazad dvije godine s razina lokalne i područne samouprave pokazali su značajne razlike u procedurama dodjele financijskih sredstava među pojedinim jedinicama lokalne i područne samouprave, a u velikom dijelu i značajna odstupanja od procedura propisanih Kodeksom, zbog čega se pristupilo izradi sustavne edukacije za davatelje financijskih potpora na svim razinama. U listopadu 2009. Ured za udruge i Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva zajednički objavljuju Priručnik o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga te u to vrijeme započinju i sustavne edukacije javnih službenika na razini županija, gradova i općina.

Također, u studenome 2009. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, istovremeno obvezujući Ured za udruge na izradu Smjernica za primjenu Kodeksa kao podlogu za izobrazbu koordinatora za savjetovanja u tijelima državne uprave u roku od tri mjeseca od objave Kodeksa u Narodnim novinama. Nakon sveobuhvatnog savjetovanja, na sjednici održanoj 27. srpnja 2010. godine, Povjerenstvo za praćenje provedbe mjera za suzbijanje korupcije poduprla je primjenu Kodeksa i Smjernica kao podlogu za izobrazbu koordinatora za savjetovanja u tijelima državne uprave. U međuvremenu, Ured za udruge organizirao je niz sastanaka i treninga za koordinateure za savjetovanje, osobe imenovane u tijelima državne uprave i uredima Vlade Republike Hrvatske, a u sklopu projekta *IPA 2009 TA Strengthening the capacities of the Government Office for Cooperation with NGOs for Building Effective Partnership with Civil Society Organizations in the Fight against Corruption* razvit će se moduli za sustavnu edukaciju, kako već imenovanih koordinatora za savjetovanje, tako i za službenike koji se bave zakonodavnim aktivnostima na razini jedinica lokalne i područne samouprave.

Nakon izrade nacrtu Zakona o organizacijama koje djeluju za opće dobro, uz određene izmjene koje su predložili članovi Savjeta za razvoj civilnoga društva, tekst nacrtu Zakona upućen je u savjetodavnu proceduru od koje se očekivalo da ponudi rješenje za nadležno tijelo koje bi vodilo postupak dodjele i praćenja statusa organizacija koja djeluju za opće dobro, a koje je u Nacrtu Zakona ostalo otvoreno. Obzirom na brojne nedoumice koje su postojale vezano za sam tekst zakona, kao i zbog važnosti pitanja koje je ovaj zakon trebao urediti, a što je iziskivalo temeljite konzultacije svih dionika, Zakon je do daljnjega povučen iz procedure. Više o ovom procesu nalazi se u sklopu prikaza **provedbe mjere 6.2.**

Status provedbe: Mjera je provedena.

Utrošena sredstva: Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske: 10.000,00 kn.

Preporuka: U tekstu nove strategije mjeru je potrebno kvalitetnije formulirati radi lakšeg praćenja, te je povezati s mjerom 6.2., unutar koje će se potom razviti nekoliko aktivnosti.

6.2. Izraditi nove propise i uskladiti postojeće za daljnji razvoj civilnog društva u Republici Hrvatskoj, kao i njihovo provođenje: Zakon o zakladama, Zakon o organizacijama koje djeluju za opće dobro i druge propise

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ministarstvo uprave, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i ostala središnja tijela državne uprave, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj 2009. – prosinac 2010.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

6.1. Izraditi Nacrt novog Zakona o zakladama i uputiti Nacrt u javno savjetovanje, sukladno Kodeksu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata.

Nositelji: Ministarstvo uprave, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva

Provedba: Nakon izrade nacrt **Zakona o organizacijama koje djeluju za opće dobro**, uz određene izmjene koje su predložili članovi Savjeta za razvoj civilnoga društva, tekst nacrt **Zakona** upućen je u savjetodavnu proceduru od koje se očekivalo da ponudi rješenje za nadležno tijelo koje bi vodilo postupak dodjele i praćenja statusa organizacija koja djeluju za opće dobro, a koje je u Nacrtu **Zakona** ostalo otvoreno. Osim internetskog savjetovanja koje je bilo otvoreno od 12. svibnja do 11. lipnja 2010., o Nacrtu **Zakona** raspravljalo se i u Centru za nezavisnu kulturu mladih, gdje je savjetovanje na ovu temu organizirala Mreža mladih Hrvatske, te u Gradskoj skupštini Rijeke, gdje su Ured za udruge i Udruga za razvoj civilnoga društva SMART organizirali regionalno savjetovanje o tekstu Nacrta **Zakona**. Zadnji tekst Nacrta **Zakona** dostavljen je na mišljenje i svim tijelima državne uprave, a o njemu je raspravljao i novi saziv Savjeta za razvoj civilnoga društva na svojoj drugoj sjednici, održanoj 28. svibnja 2010. Sve pristigle primjedbe i prijedlozi na Nacrt zakona objavljeni su na internetskoj stranici Ureda za udruge. Obzirom na brojne nedoumice koje su postojale vezano za sam tekst zakona, kao i zbog važnosti pitanja koje je ovaj zakon trebao urediti, a što je iziskivalo temeljite konzultacije svih dionika, Zakon je do daljnjega povučen iz procedure.

U međuvremenu u Ured za udruge izradio je i u raspravu uputio nacrt **Odluke o načinu i uvjetima financiranja projekata i programa od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj**. O nacrtu Odluke Ured za udruge organizirao je 3. rujna 2010. i javnu raspravu kojoj se odazvao veliki broj sudionika, predstavnika zainteresirane javnosti. Kako ni prijedlogom Odluke nisu rješena sva pitanja koja su trebala biti uređena Zakonom o organizacijama koje djeluju za opće dobro, Ured za udruge je u 2010. pristupio izradi **Metodologije dodjele financijskih sredstava udrugama koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro**, čiji je prvi nacrt predstavljen na sjednici Savjeta za razvoj civilnog društva od 22. studenog 2010. Metodologija je sveobuhvatni dokument koji je obuhvatio primjenu Kodeksa financiranja, procedure za dodjelu financijskih sredstava za projekte i programe udruga koje provode davatelji iz državnog, županijskih, gradskih i

općinskih proračuna, oblike i načine dodjele potpora udrugama, uvjete za dodjelu, postupak ugovaranja, praćenje provedbe i evaluacije provedenih natječaja i programa.

Javna rasprava i očitovanja tijela državne uprave na nacrt Odluke, odnosno nacrt Metodologije, rezultirali su potrebom da se sva otvorena pitanja vezana uz dodjelu financijskih sredstava udrugama riješe **izmjenama Kodeksa** pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, što je na svojoj sjednici održanoj 28. siječnja 2011. podržao i Savjet za razvoj civilnoga društva. U tom smislu Ured za udruge osnovao je radnu skupinu sastavljenu od predstavnika tijela državne uprave, koji su važni dionici u donošenju odnosno primjeni Kodeksa, sa zadaćom da pripremi prvi nacrt novog Kodeksa financiranja. Radna skupina je izradila prvi nacrt novog Kodeksa, ali se zastalo s postupkom njegova donošenja imajući u vidu zadaće posebne radne skupine Ministarstva financija u čijem radu sudjeluju i predstavnici Ureda za udruge, a koja ima zadaću izraditi poseban propis kojim će se urediti dodjela bespovratnih sredstava bez obzira na izvor sredstava (državni proračun, proračuni jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, sredstva Europske unije) te bez obzira na javnopravno tijelo koje je nadležno za dodjelu bespovratnih sredstava.

Tijekom 2010. nije se započelo s radom na izmjenama i dopunama Zakona o zakladama i fondacijama koji je u nadležnosti **Ministarstva uprave**, a u sklopu predloženih preporuka za ovu mjeru, Ministarstvo je navelo kako će se Zakon uputiti u proceduru tijekom IV. tromjesečja 2011.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Utrošena sredstva: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuke: Slijedom preporuka iznesenih na Danima udruga 2011., na kojima su sudionici jasno izrazili potrebu uređivanja pitanja aktivnosti od općeg dobra kroz zakon, provtenu mjeru je potrebno zadržati uz određene modifikacije koje će fokus sa statusa organizacija prebaciti na status aktivnosti koje različite organizacije u Hrvatskoj provode.

6.3. Utvrditi kriterije za dobivanje statusa organizacija koje djeluju za opće (javno) dobro, njihovo registriranje i praćenje djelovanja

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo kulture, Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Fond za razvoj i zapošljavanje

Rok: prosinac 2010.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

6.2. Izraditi nacrt Metodologije dodjele financijskih sredstava udrugama koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Ministarstvo financija, davatelj financijske potpore na nacionalnoj razini

Provedba: Vidi pod mjerom 6.2.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Utrošena sredstva: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuke: U novom tekstu strategije, mjeru povezati s aktivnostima iz mjere 6.2.

6.4. Usvojiti i provoditi Program suradnje Vlade Republike Hrvatske i nevladinog, neprofitnog sektora u Republici Hrvatskoj. Poticati uspostavljanje partnerskih odnosa između lokalne samouprave i organizacija civilnog društva (sporazumi o suradnji), te razvijati i poticati zajedničke programe u pojedinim sektorima

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadležna ministarstva

Rok: prosinac 2009.

Provedba: Povjerenstvo za praćenje provedbe mjera Nacionalne strategije, na tematskom sastanku vezanom uz reviziju mjera, održanom u prosincu 2010., suglasilo se oko ukidanja ove mjere, naglasivši da ga je u ovom trenutku anakrono slati u proceduru usvajanja.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova se mjera ukida.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Nakon opetovanog pokretanja inicijative za provedbu ove mjere, svaki puta se pokazalo da je Prijedlog programa odigrao svoju povijesnu zadaću i da ga nije potrebno ponovno stavljati na dnevni red nakon što je osnovan Savjet, Nacionalna zaklada i donesena Nacionalna strategija. Iz tog razloga aktivnosti koje je predviđala ova mjera nije potrebno uvrštavati u tekst nove Strategije.

6.5. Unaprijediti zakonski i institucionalni okvir za djelovanje neprofitnih medija s ciljem jačanja demokratizacije i razvoja civilnog društva

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ministarstvo kulture, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva

Rok: siječanj 2009. – prosinac 2011.

Provedba: U 2010. i 2011. godini Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva nastavila je unaprjeđivati institucionalni okvir za djelovanje neprofitnih medija kroz Programsku suradnju u području neprofitnih medija čime je na sustavan i financijski zadovoljavajući način omogućila daljnji organizacijski i programski razvoj tri udruge koje provode neprofitne medije.

Ministarstvo kulture, kao nadležno za ukupno medijsko zakonodavstvo, sudjelovalo je u izradi nacрта svih izmjena i dopuna predmetnoga zakonodavstva. Kada je riječ o neprofitnim medijima, Ministarstvo kulture od 2010. sustavno podupire elektroničke publikacije kroz program **Potpore izdavanju časopisa i elektroničkih publikacija.** U 2010. i 2011. desetak nezavisnih hrvatskih kulturnih portala je dobilo potporu Ministarstva kulture.

Status provedbe: Mjera je djelomično provedena.

Utrošena sredstva: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva: potpora neprofitnim medijskim projektima – 1.161.224,00 kn; **Ministarstvo kulture:** potpora izdavanju elektroničkih publikacija – 300.000,00 kn.

Preporuka: S aktivnostima je potrebno nastaviti i u sljedećem strateškom razdoblju, uz kvalitetniju formulaciju mjere radi lakšeg praćenja.

INSTITUCIONALNI OKVIR ZA POTPORU RAZVOJA CIVILNOG DRUŠTVA

Savjet za razvoj civilnog društva, Ured za udruge i Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva središnje su institucije koje na operativnoj razini primjenjuju i promiču vrijednosti navedene u Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva. Svi ostali dionici, poput tijela državne uprave, organizacija civilnoga društva i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u interakciji, sudjeluju u osmišljavanju i provođenju osnovnih strateških ciljeva stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva u Hrvatskoj.

Ciljevi Strategije u ovom poglavlju odnose se na definiranje zadaće i odnosa između Ureda za udruge, Savjeta za razvoj civilnog društva i Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva te osmišljavanje modela savjetovanja s organizacijama civilnoga društva putem Savjeta za razvoj civilnog društva kao savjetodavnog tijela Vlade RH o svim pitanjima važnim za razvoj civilnoga društva i međusektorsku suradnju. Krajnji cilj takvog institucionalnog okvira je kontinuirano usavršavanje suradnje i razumijevanja razvoja civilnoga društva u svim tijelima državne uprave te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, od tijela zaduženih za registraciju organizacija civilnoga društva do tijela uključenih u financiranje i potporu razvoju civilnoga društva.

Mjere:

7.1. Potaknuti osnivanje tijela koje će biti odgovorno za promidžbu partnerstava između nevladinih, neprofitnih organizacija i lokalne vlasti

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, regionalni forumi

Rok: siječanj 2007. – kontinuirano

Iako nije osnovano tijelo koje će biti odgovorno za promidžbu partnerstava između nevladinih, neprofitnih organizacija i lokalne vlasti, napredak je u zadnjih nekoliko godina vidljiv. Ured za udruge tijesno surađuje s predstavnicima regionalne i lokalne samouprave, a vezano uz službe/osobe koje su zadužene za financiranje i provedbu projekata i programa organizacija civilnoga društva te druge oblike suradnje s OCD-ima. Treba spomenuti mjeru 8.1.2 ovog izvješća u kojoj je navedeno da je tijekom 2010. Ured za udruge održao pet dvodnevnih seminara za davatelje financijskih potpora organizacijama civilnoga društva s regionalne i lokalne razine u sedam županija. Početkom srpnja 2011. za predstavnike Grada Zagreba i Zagrebačke županije održana je Radionica o praćenju i vrednovanju financiranih programa i projekata, koja je bila dobro posjećena i prihvaćena. Također treba napomenuti, da je na preporuku Ureda za udruge u ožujku 2011. osnovana *Koordinacija Grada Zagreba za ujednačavanje suradnje i postupaka dodjele financijskih potpora udrugama* koja se sastoji od predsjednice, zamjenice i sedam članova (mjera 9.1.2).

U mjeri 4.1.2 opširnije je navedeno o provedbi aktivnosti čiji je osnovni cilj povećanje informiranosti civilnoga društva i lokalne/regionalne samouprave o dobrim praksama savjetovanja u procesu kreiranja javnih politika, poticanje rasprave o implementaciji Kodeksa na lokalnoj i regionalnoj razini te omogućavanje članovima Savjeta za razvoj civilnoga društva da održe sastanke sa svojom 'bazom'.

Status provedbe: Mjera je djelomično provedena.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: U tekstu nove strategije modificirati mjeru radi lakše provedbe i praćenja te je povezati s poglavljem koje se odnosi na regionalni razvoj.

7.2. Provesti analizu institucionalnog okvira i prakse suradnje tijela državne uprave s organizacijama civilnog društva

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, Fond za razvoj i zapošljavanje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: siječanj 2007. – prosinac 2011.

Provedba: Valja podsjetiti kako je na 26. sjednici Vlade, u studenome 2009., usvojena nova Odluka o osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva. Ova Odluka zamijenila je dotadašnju Odluku o osnivanju Savjeta tako što je preuzela odredbe važeće Odluke u dijelu koji se odnosi na zadaće Savjeta, nadopunila je sastav i povećala broj članova Savjeta te uvela status zamjenika člana Savjeta.

Potreba prilagodbe sastava Savjeta proistječe i iz mjera Operativnog plana provedbe Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva u čijim je ključnim poglavljima zastupljen veći broj državnih tijela i kategorija organizacija civilnog društva nego je to dosadašnjom odlukom bilo predviđeno. Nadalje, ovom je Odlukom i udrugama koje djeluju u važnim područjima poput športa ili tehničke kulture omogućena uspostava redovitog dijaloga s ostalim predstavnicima udruga odnosno državnih tijela o pitanjima od zajedničkog interesa. Imajući u vidu učestalu dinamiku sjednica Savjeta odnosno radnih skupina Savjeta, uvođenje statusa zamjenika člana omogućilo je kvalitetniji i učinkovitiji rad ovog savjetodavnog tijela. Nova Odluka predviđela je i uključivanja nova tri člana Savjeta ispred organizacija civilnoga društva iz reda zaklada, sindikata i udruga poslodavaca što je sukladno dobroj europskoj praksi koja potiče osnaživanje horizontalnog dijaloga svih organizacija civilnog društva.

Tijekom 2010., održano je pet sjednica Savjeta, a u prvih šest mjeseci 2011. održane su dodatne tri sjednice. U suradnji s projektom TACSO organizirano je i dvodnevno strateško planiranje rada Savjeta u mandatnom razdoblju. Jedno od važnijih događanja bilo je osnivanje triju radnih skupina Savjeta koje bi se, uključivanjem vanjskih stručnjaka za pojedina pitanja, prvenstveno trebale baviti pitanjem potpore uključivanju organizacija civilnoga društva u oblikovanje javnih politika, praćenjem politike financiranja organizacija civilnog društva te potporom stvaranju poticajnog okruženja za javno zagovaračke inicijative i podsektorsku suradnju. Savjet za razvoj civilnog društva bio je i u 2009. i u 2010. uključen u proces programiranja prioriteta za financiranje projekata u sklopu pretpristupnih programa EU-a za sektor civilnog društva (IPA 2008, IPA 2009 i IPA 2010), a takva će se praksa nastaviti i u budućim procesima programiranja.

Imajući u vidu jačanje medijske prezentacije civilnog društva i kulture javnog dijaloga te kvalitete obrazovanja o demokraciji nastavno na zaključke sastanka predstavnika Ureda za udruge i Savjeta za razvoj civilnog društva s čelnicima **Hrvatske radiotelevizije (HRT)**, u svibnju je **Ured za udruge** u suradnji sa Edukacijskim centrom HRTa, organizirao poludnevnu radionicu za urednike i novinare HRTa na temu „Što (ne)znamo o civilnome društvu?“. Tom su prilikom urednici i novinari televizije i radija bili informirani o osnovnom pravnom i institucionalnom okviru za rad organizacija civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, o pregledu razvoja civilnoga društva u međunarodnom kontekstu, te im je prikazan konkretan primjer osnivanja i djelovanja udruge pokazati sve mogućnosti i izazove s kojima se danas u Hrvatskoj susreću organizacije civilnoga društva u pogledu financiranja i sudjelovanja u oblikovanju javnih politika. Ujedno je svrha radionice bila je pobuditi interes urednika i novinara za pojedine teme specifične za civilni sektor, kao što su volonterstvo, socijalno

poduzetništvo, socijalno ugovaranje i slično, a namjera je u narednome razdoblju za svaku od ovih tema organizirati posebne radionice.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, u skladu sa svojim temeljnim zadaćama praćenja sustava financiranja organizacija civilnog društva (udruga) iz sredstava državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću te koordinacije rada državnih i lokalnih tijela uprave u vezi s unaprjeđenjem suradnje s nevladinim i neprofitnim sektorom u Republici Hrvatskoj, unazad nekoliko godina započeo je proces intenzivnije koordinacije i konzultacija s tijelima uprave i drugim relevantnim dionicima oko unaprjeđenja **sustava ugovaranja socijalnih usluga** od javnog interesa s organizacijama civilnog društva.

U tu svrhu Ured za udruge formirao je 2009. međuresornu radnu skupinu za izradu Prijedloga unaprjeđenja sustava ugovaranja socijalnih usluga od javnog interesa s OCD. Radna skupina započela je izradu analize o postupcima ugovaranja i financiranja javnih usluga s organizacijama civilnoga društva (udrugama). Izrađena su dva tipa obrazaca, od kojih je jedan namijenjen tijelima državne uprave – davateljima financijske potpore za pružanje izvaninstitucionalnih javnih usluga, a drugi udrugama – pružateljicama javnih usluga, pri čemu se pazilo da traženi podaci od oba sektora budu komplementarni za kasniju komparativnu analizu dobivenih obrazaca. Iako je prvotni plan predviđao završetak analize u 2010., zbog nedostatka kapaciteta potrebno je produljiti rok provedbe.

U kontekstu institucionalnog okvira za poticanje razvoja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, valja naglasiti kako se on vrlo često ističe kao **primjer dobre prakse zemljama u regiji**, ali i šire. S tim u skladu, Ured za udruge u protekle je dvije godine bio domaćin brojnih stranih delegacija na njihovim studijskim putovanjima (Bosna i Hercegovina, Kosovo, Makedonija), koja su za svrhu uglavnom imali upoznavanje s iskustvima Republike Hrvatske u izgradnji poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, ali i sudjelovanje u nekim suvremenim metodama uključivanja građana u oblikovanje javnih politika, kao što je to bio slučaj s metodom otvorenog prostora na Danima udruga 2011.

Područne službe **Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje** su u razdoblju od 1. siječnja 2010. do 30. lipnja 2011. godine surađivale s organizacijama civilnog društva putem sudjelovanja u provedbi različitih projekata, organizacije i održavanja Sajmova poslova te putem provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2008.-2009. te Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2011. – 2012. (ponajprije putem provođenja programa javnih radova). U okviru provedbe IPA projekta „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – Faza 3“ ostvarena je značajna suradnja između javnog, privatnog i civilnog sektora, pa time i između područnih službi Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje i organizacija civilnog društva s ciljem razvoja ljudskih potencijala na županijskoj razini i jačanja kapacitete lokalnih dionika kako bi naveden cilj bio i ostvariv. Sukladno navedenom važnost jačanja kapaciteta civilnog sektora, kad je u pitanju njegovo aktivno sudjelovanje u razvoju ljudskih potencijala očituje se u mjerama Strategije razvoja ljudskih potencijala svake županije donesene u okviru navedenog Projekta. Projekt „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3“ jedan je od projekata koje Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi u sklopu IV komponente Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) „Razvoj ljudskih potencijala“. Ovaj projekt proizlazi iz dosadašnjih projekata „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 1 i 2“ koje je Hrvatski zavod za zapošljavanje proveo u 8 županija u sklopu programa CARDS 2002 i CARDS 2004. Hrvatski zavod za zapošljavanje je prepoznao važnost lokalnih partnerstava te odlučio izraditi i ojačati okvir za aktivnosti na lokalnim tržištima rada i u ostalim hrvatskim županijama koristeći partnerski pristup te iskustvo stečeno u CARDS programima. Projekt se provodi u 21 županiji, a vrijednost projekta iznosi 4.500.000 eura. Projekt će trajati 20 mjeseci, a započeo je s provedbom 23. studenog 2009. godine. Ciljne skupine projekta su već postojeća lokalna partnerstva za zapošljavanje, područne službe Zavoda, Hrvatska gospodarska komora, udruge poslodavaca, poslodavci, sindikati, strukovne

škole, centri za poduzetništvo, regionalne razvojne agencije, jedinice lokalne samouprave, jedinice regionalne samouprave te organizacije civilnog društva. Opći cilj projekta je doprinijeti provedbi prioriteta Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala usmjerenog smanjenju nezaposlenosti i prijetnji nove nezaposlenosti dok je svrha Projekta preraditi i razviti institucionalni okvir za razvoj ljudskih potencijala na županijskoj razini (temeljen na partnerstvu) i osnažiti kapacitete lokalnih dionika za izradu i provedbu aktivne politike tržišta rada. Jedna od komponenti Projekta se odnosi na jačanje kapaciteta potencijalnih prijavitelja projekata za planiranje, izradu i provođenje aktivnih mjera za zapošljavanje u sklopu partnerskog pristupa u okviru koje su potencijalni korisnici bespovratne pomoći (vrlo često organizacije civilnog društva) educirani za pripremu i provođenje projekata sa ciljem razvijanja vlastitih kapaciteta za efikasno provođenje mjera za razvoj ljudskih potencijala na lokanoj razini. U područnim službama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u Vinkovcima, Karlovcu, Bjelovaru, Vukovaru, Zadru, Krapini, Šibeniku, Sisku, Virovitici, Varaždinu, Rijeci, Osijeku i Čakovcu u sklopu provedbe IPA projekata „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3, „Žene na tržištu rada“, „Mladi na tržištu rada“ i „Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada“, uspostavljena je partnerska suradnja sa organizacijama civilnog društva koje skrbe o osobama s invaliditetom, mladim visokoobrazovanim osobama, žrtvama obiteljskog nasilja, ženama primarne dobi i sl.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Utrošena sredstva: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: U tekstu nove strategije potrebno je zadržati aktivnosti koje predviđa mjera, ali uz preformulaciju mjere radi lakšeg praćenja.

SUSTAV FINANCIRANJA POTPORE I RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA

8.1. Financiranje inicijativa, projekata i programa organizacija civilnoga društva

U cilju daljnje potpore razvoju civilnoga društva u Hrvatskoj, uz već utvrđene načine i izvore financiranja inicijativa, projekata i programa organizacija civilnoga društva, treba poduzeti dodatne napore za iznalaženje novih inovativnih modela, odnosno prilagođavanja onih koji su se pokazali uspješnima u drugim zemljama. Nacionalna strategija u ovom poglavlju predviđela je donošenje Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, kao jednog od najvažnijih dokumenata kojima se osigurava transparentnost procesa uz jasno postavljene kriterije, a koji je i usvojen u Hrvatskom saboru u veljači 2007. Uloga Ureda za udruge i Savjeta za razvoj civilnog društva sada se sastoji u praćenju provedbe i poštivanju odredbi Kodeksa nakon njegovog donošenja. S ciljem njegove učinkovite provedbe, posebno na lokalnom nivou, Strategija je predviđela pripremu priručnika za provedbu Kodeksa te izobrazbu državnih službenika i službenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave vezana za provedbu odredaba Kodeksa. Nadalje, cilj je utvrditi postupak odabira članova povjerenstva za procjenu prijavljenih projekata i programa organizacija civilnoga društva te utvrditi mjere za sprječavanje mogućeg sukoba interesa članica i članova povjerenstva za procjenu. Sukladno praksi u

EU, Strategija navodi razmatranje prakse u kojoj država ugovara obavljanje društveno korisnih usluga i poslova s organizacijama civilnoga društva postupkom javne nabave.

U svrhu veće transparentnosti procesa dodjele financijskih potpora Strategija predviđa pripremu godišnjih planova i kalendara raspisivanja javnih natječaja te osmišljavanje sustava izvještavanja korisnika financijskih potpora o rezultatima provedbe financiranih projekata i programa. Također, jedan od bitnih ciljeva je definirati zakonski okvir za organizacije od općeg dobra. Konačno, mjere iz ovog poglavlja Strategije trebaju osigurati kvalitetno privlačenje i korištenje fondova EU namijenjenih razvoju civilnoga društva, i to kroz nacionalni sustav upravljanja financijskim potporama iz EU. Sukladno mjerama zacrtanim Operativnim planom u svrhu postizanja navedenog programskog cilja niz aktivnosti proveden je tijekom 2009. godine, tako da su se 2010. i 2011. mjere provodile u revidiranom obliku kao nastavak aktivnosti na već provedene mjere.

Mjere:

8.1.1. Izraditi Nacrt Prijedloga Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga na nacionalnoj i lokalnoj razini

Nositelji: Središnji državni ured za upravu (sada Ministarstvo uprave) i ostala središnja tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnoga društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Rok: siječanj – ožujak 2007.

Provedba: Mjera je izvršena donošenjem *Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga* u veljači 2007. (NN 16/07).

Status: Mjera je provedena.

8.1.2. Izrada priručnika i edukacija o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga na nacionalnoj i lokalnoj razini

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Ministarstvo uprave, Akademija lokalne demokracije, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadležna ministarstva, vladini uredi

Rok: ožujak 2007. – prosinac 2008.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.1.2. Provesti izobrazbu o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga za službenike na području svih županija u Republici Hrvatskoj

(Nositelji: Ured za udruge, Ministarstvo pravosuđa, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)

Provedba: Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, u suradnji s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnoga društva, otpočeo je ciklus edukacija o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, usvojenog u Hrvatskome saboru u veljači 2007 (NN 16/2007). Podaci o primjeni spomenutog Kodeksa, prikupljeni unazad dvije godine s razina lokalne i područne samouprave, pokazali su značajne razlike u procedurama dodjele financijskih sredstava među pojedinim jedinicama lokalne i

područne samouprave, a u velikom dijelu i značajna odstupanja od procedura propisanih Kodeksom. Sve to ukazalo je na potrebu izrade **Priručnika o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga**, kojeg su Ured za udruge i Nacionalna zaklada zajednički objavili u listopadu 2009. godine i potrebu provođenja sustavne edukacije službenika u tijelima državne uprave i jedinicama lokalne i područne samouprave o primjeni standarda i mjerila za dodjelu financijskih potpora programima i projektima udruga

Svrha razvijenih modula seminara je upoznati službenike lokalne i područne samouprave, kao davatelje financijske potpore organizacijama civilnoga društva iz javnih izvora na lokalnoj i regionalnoj razini, s Kodeksom pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga. Tijekom dvodnevne edukacije sudionici se upoznaju s najboljom praksom, ali i postojećom praksom financiranjem programa i projekata organizacija civilnoga društva iz javnih izvora, načinima odabira prioriteta za financiranje i raspisivanje javnih natječaja i poziva, natječajnom dokumentacijom, načinom sklapanja ugovora, praćenjem i vrednovanjem ugovorenih projekata kao i mogućnostima informatizacije natječajnog postupka. Prva edukacija ove vrste organizirana je 18. i 19. svibnja u Rijeci, za jedinice regionalne i lokalne samouprave u tri županije: Primorsko-goranske, Istarske i Ličko Senjske, a sudjelovalo je nešto više od 30 sudionika, odnosno, službenika koji izravno rade na poslovima dodjele financijskih sredstava organizacijama civilnoga društva, kao i nekoliko čelnika tijela jedinica lokalne, odnosno, područne samouprave s područja Primorsko-goranske i Istarske županije. 9. i 10. rujna održana je edukacija za 25 službenika koji u Gradu Zagrebu rade na dodjeli financijskih potpora udrugama, 20. i 21. rujna 2010. u Osijeku je održana edukacija za službenike iz općina, gradova i Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije, 23. i 24. rujna u Splitu je održana edukacija za službenike s područja Splitsko-dalmatinske županije, a 9. i 10. studenog za službenike s područja Zagrebačke županije. Pored Ureda za udruge i Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u uvodnom dijelu svih održanih edukacija predstavnik Ministarstva pravosuđa govorio je o transparentnosti financiranja udruga iz javnih izvora kao važnoj preventivnoj mjeri u suzbijanju korupcije.

Ured za udruge planira nastaviti izobrazbu i u 2012. godini sve dok se ne pokrije cijelo područje Republike Hrvatske.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Utrošena sredstva: Trošak provedbe mjere pokriven je iz redovnih sredstava Ureda za udruge i Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Preporuka: Nastaviti s provedbom mjere vezane uz edukaciju službenika na lokalnoj razini i u idućem strateškom razdoblju te razmotriti mogućnost evaluacije programa po završetku edukacija kako bi se pristupilo izradi naprednog programa izobrazbe za službenike koji rade na poslovima dodjele financijskih potpora.

8.1.3. Izraditi i provesti sustav izvještavanja korisnika financijskih potpora o rezultatima provedbe financiranih projekata i programa

Mjera je 2009. godine objedinjena s prijašnjom mjerom - **8.1.5. Izraditi učinkovit sustav izvještavanja o provedbi projekata i programa udruga**

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Akademija lokalne demokracije, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadležna ministarstva, vladini uredi

Rok: prosinac 2010.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u sljedeće aktivnosti:

8.1.3.1. Uspostaviti zajednički informacijski sustav za praćenje provedbe natječaja kod svih davatelja financijske potpore na nacionalnoj razini

Nositelji: Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, nadležna ministarstva, vladini uredi

8.1.3.2. Uspostaviti bazu financiranih programa i projekata od interesa za opće dobro

Nositelji: Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, nadležna ministarstva, vladini uredi

8.1.3.3. Provesti pilot-program vrednovanja natječaja u tri davatelja financijske potpore na nacionalnoj razini

Nositelji: Ured za udruge, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo kulture, Savjet za nacionalne manjine, nadležna ministarstva, vladini uredi

Provedba: Ured za udruge u 2010. je izradio **Izvješće o dodijeljenim financijskim potporama za projekte i programe organizacija civilnog društva u 2009. godini**, s preporukama za unaprjeđenje sustava dodjele spomenutih potpora, koje je Vlade Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 6. svibnja 2010. U svrhu izrade spomenutog izvješća, Ured za udruge zatražio je i prikupio izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva iz državnog, županijskih, gradskih te općinskih proračuna. Na osnovu prikupljenih podataka svih davatelja financijskih potpora, iz državnog proračuna, dijela prihoda od igara na sreću, sredstva iz naknada onečišćivača okoliša te iz sredstava proračunske zalihe u 2009. godini programima i projektima organizacija civilnog društva dodijeljeno je u obliku financijskih i nefinancijskih potpora ukupno 529.596.954,21 kuna. Na temelju dostavljenih izvješća s regionalne i lokalnih razina, iz županijskih proračuna programima i projektima organizacija civilnoga društva dodijeljeno je 375.052.118,51 kuna, iz gradskih proračuna 464.672.533,04 kune, a iz općinskih proračuna 217.044.533,04 kuna. Cjelokupno izvješće o dodijeljenim financijskim potporama za projekte i programe organizacija civilnog društva u 2009. godini tiskano je u posebnoj publikaciji.

U 2011. godini Ured za udruge izradio je **Izvješće za financijske potpore projektima i programima organizacija civilnoga društva dodijeljene u 2010.** Prikupljeni su podaci za ukupno dvadeset i jednog davatelja financijske potpore na razini tijela državne uprave, ureda Vlade Republike Hrvatske te javnih institucija, koji su imali ustrojen program za dodjeljivanje nekog vida financijske ili nefinancijske potpore, a na temelju dostavljenih izvješća, možemo utvrditi kako je organizacijama civilnog društva, iz javnih izvora na nacionalnoj razini, u 2010. ukupno dodijeljeno 489.012.308,40 kn. S regionalne i lokalne razine prikupljeni su i detaljno obrađeni podaci za svih dvadeset županija i Grad Zagreb, za sve gradove – središta županija, potom zbirni financijski podaci za 121 grad (od ukupno 126 gradova u Republici Hrvatskoj), kao i zbirni financijski podaci za 334 općine (od njih ukupno 429). Samo jedan grad i 13 općina izvijestili su da u 2010. godini organizacijama civilnoga društva nisu davali nikakav oblik potpore. Ostali gradovi i općine nisu se odazvali opetovanim pozivima za dostavu podataka. Na temelju dostavljenih izvješća s regionalne i lokalnih razina, iz županijskih proračuna programima i projektima organizacija civilnoga društva dodijeljeno je 347.058.328,94 kuna, iz gradskih proračuna 438.146.622,65 kune, a iz općinskih proračuna 186.686.499,50 kuna. U Izvješću je po prvi puta prikazan i cjeloviti pregled teritorijalne rasprostranjenosti financiranih projekata i programa prema županijama u kojima se provode i prema tijelima državne uprave koja su ih financirala. Kao i svake godine, Ured je i u 2011. godini izradio tiskanu publikaciju Izvješća o dodijeljenim financijskim potporama za projekte i programe organizacija civilnog društva u 2010. godini.

Na internetskoj stranici Ureda za udruge www.uzuvrh.hr nalazi se pretraživa baza podataka udruga, projekata i programa koje su financirala ministarstva i Vladini uredi iz državnog proračuna, odnosno jedinice lokalne i područne samouprave iz svojih proračuna od 2004. do 2010. godine.

U 2010. **Ured za udruge** održao je dva sastanka s predstavnicima tijela državne uprave i javnih institucija, davatelja financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnoga društva. Na sastanku održanom 22. siječnja raspravljalo se o preporukama za razvoj sustava dodjele financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnoga društva, a bilo je riječi i o organizaciji Info dana 2010. Jedna od tema također je bilo pokretanje i provođenje sustava praćenja i vrednovanja natječaja sukladno već započetoj dobroj praksi Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Na **koordinacijskom sastanku**, održanom 23. studenoga 2010., predstavljen je prvi nacrt dokumenta koji bi objedinio praksu dodjele financijskih sredstava na temelju Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore projektima i programima udruga iz nacionalnih izvora i postupke dodjele financijskih sredstava organizacijama civilnoga društva iz fondova Europske unije.

Također, Ured za udruge održao je 23. studenog 2010. godine u Zagrebu **seminar o programskom i financijskom praćenju projekata udruga financiranih iz sredstava Europske unije**. Seminar je bio namijenjen davateljima financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnog društva, a sudionici su bili upoznati s postupkom programskog i financijskog praćenja provedbe ugovora o dodjeli financijskih sredstava udrugama iz proračuna EU-a te potaknuti na raspravu o mogućnostima primjene tih postupaka u dodjeljivanju sredstava iz javnih izvora u Republici Hrvatskoj.

U ožujku 2011. godine Ured za udruge organizirao je seriju jednodnevnih radionica pod nazivom **Priprema planova praćenja i vrednovanja uspješnosti provedbe natječaja za dodjelu financijskih sredstava programima i projektima udruga te projekata i programa udruga koji se financiraju javnim sredstvima putem natječaja tijela državne uprave uz financijsku potporu TACSO ureda u Hrvatskoj**. Radionice su pripremile i vodile stručnjakinje konzultantske tvrtke MAP Savjetovanja Maja Horvat, Marina Škrabalo i Nives Miošić. Radionica je izvedena u tri termina (17., 22. i 23. ožujka), ukupno obuhvaćajući 14 tijela državne uprave. Polaznici radionica bili su državni službenici i službenice na rukovodećim i savjetničkim pozicijama, izravno zaduženi za provedbu natječaja za financiranje programa i projekata organizacija civilnog društva. Na kraju radionice polaznici su istaknuli da je radionica zadovoljila njihova očekivanja te da posebno cijene što su imali priliku raditi na vlastitim internim dokumentima što je povećalo motivaciju da ih po završetku radionice dorade u skladu s novostečenim uvidima. Za sudionike je također od iznimne važnosti bila mogućnost da razmjene iskustva sa službenicima drugih TDU te da dobiju uvide u njihove trenutne prakse i procedure.

U 2010. godini **Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva** provela je reviziju postojećeg računalnog programa (informatičkog sustava) Potpora_Plus kojim objedinjeno prati provedbu svih odobrenih financijskih oblika podrške organizacijama civilnoga društva. Na temelju preporuka iz revizije započeti su poslovi unapređenja Potpore_Plus kako bi bila spremna za višekorisništvo nakon što sustav u 2011. godini počnu koristiti i tijela državne uprave, čime će se uspostaviti zajednički informacijski sustav za praćenje provedbe natječaja kod svih davatelja financijske potpore na nacionalnoj razini. U vrijeme izvještavanja, računalni program Potpora_Plus bio je u zadnjoj fazi izrade i testiranja prije njegove primjene na razini tijela državne uprave. Baza financiranih programa i projekata od interesa za opće dobro također je dio paketa Potpora_plus, stoga će biti dostupna u trenutku njegove pune primjene od strane tijela državne uprave – davatelja financijske potpore projektima i programima organizacija civilnoga društva.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Utrošena sredstva: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva – 93.923,40 kn; Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske: 65.500,00 kn.

Preporuka: Nastaviti s provedbom aktivnosti i u sljedećem strateškom razdoblju.

8.1.4. Izraditi godišnje planove i kalendare raspisivanja javnih natječaja za dodjelu financijske potpore za projekte i programe organizacijama civilnog društva po vrstama djelatnosti

Nositelji: nadležna ministarstva, jedinice lokalne i područne samouprave, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnoga društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Rok: rujan – prosinac svake godine od 2007. do 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.1.4. Organizirati Info-dane na kojima će svi davatelji financijske potpore na nacionalnoj razini zainteresiranim udrugama predstaviti planove za raspisivanje natječaja u tekućoj godini

Nositelji: Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, nadležna ministarstva, vladini uredi

Provedba: Slijedom preporuka usvojenih uz financijsko izvješće za 2008. godinu te zaključaka koordinacijskog sastanka davatelja financijskih potpora u organizaciji **Ureda za udruge**, 25. i 26. veljače 2010. održani su prvi **Info dani o natječajima za potpore projektima i programima organizacija civilnog društva iz sredstava državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću u 2010. godini**. Događanje je okupilo gotovo sve davatelje financijskih potpora na nacionalnoj razini, ali je privuklo i ogroman interes predstavnika organiziranog civilnog društva, koji su imali priliku sakupiti više informacija o natječajima koja će ministarstva, Vladini uredi i Nacionalna zaklada raspisivati tijekom 2010. Dodana vrijednost ovakve vrste predstavljanja je i mogućnost sudionika da daju povratne informacije o tome što je dobro, gdje ima prostora za poboljšanja i što u skorije vrijeme treba mijenjati u dosadašnjem sustavu financiranja projekata i programa organizacija civilnoga društva iz Državnog proračuna, kako s obzirom na administrativna pitanja, tako i s obzirom na stvarne potrebe na terenu.

Obzirom na izniman uspjeh i pozitivne reakcije na Info dane u 2010., Ured za udruge odlučio ih je organizirati i drugu godinu zaredom. U suradnji s tijelima državne uprave – davateljima financijskih potpora – **Info dani o natječajima za potpore projektima i programima organizacija civilnog društva iz sredstava državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću, kao i naknada za zaštitu okoliša za 2011. godinu** održani su 31. ožujka i 1. travnja 2011. u Velikoj dvorani Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Valja napomenuti kako su Info dani u 2011. Održani kasnije nego u 2010. i to zbog kasnijeg donošenja Uredbe o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načina raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2011. U uvodnim minutama naglašeno je kako se prosječno godišnje objavi preko 70 natječaja iz državnog proračuna (prosječno zadnje 3 godine), a 2010. je dodijeljeno oko 500 milijuna kuna, što je unatoč recesijskoj godini samo 5,5% manje nego 2009. Također je istaknuto kako se radi na osnaživanju kapaciteta tijela državne uprave za vrednovanje učinaka programa i projekata na terenu, sukladno nacionalnim programima i projektima, što je do sada bila najslabija karika u lancu od pripreme i objave natječaja, javljanja na natječaje, odabira najboljih programa i projekata, sklapanja ugovora, provedbe i nadzora provedbe do vrednovanja.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Nastaviti s provedbom mjere koja se odnosi na organizaciju Info dana, razmotriti mogućnost organizacije regionalnih Info dana po uzoru na praksu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

8.1.6. Izraditi analizu mogućih modela pozicioniranja organizacija koje provode djelatnosti za opću dobrobit u poreznom sustavu Republike Hrvatske

Nositelji: Ured za udruge, Ministarstvo financija, nadležna ministarstva i ostala središnja tijela državne uprave koja putem javnih natječaja dodjeljuju sredstva organizacijama civilnog društva

Rok: lipanj 2007. – kontinuirano

Provedba: Vezano uz rješavanje pitanja statusa organizacija koje djeluju za opće dobro, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva od **Instituta za javne financije** naručila je 2009. detaljnu studiju koja bi pružila podatke o mogućim učincima usvajanja zakona o organizacijama za opće dobro, imajući u vidu iskustva drugih europskih država, ali i ograničenja koja proizlaze iz usklađivanja s poreznom politikom EU. Naime, u gotovo svim europskim sustavima organizacije koje djeluju za opće dobro imaju određeni povlašteni porezni položaj, što pridonosi njihovom razvoju i kvalitetnijem obavljanju djelatnosti za koje su osnovani. Istraživanje, koje je proveo Institut za javne financije, potvrdilo je da je civilno društvo u Hrvatskoj doseglo stupanj razvoja na kojemu je potrebno uvesti razliku između organizacija koje se osnivaju s ciljem obavljanja djelatnosti za opće dobro i organizacija koje se osnivaju radi zadovoljavanja potreba svojih članova. Na temelju tih rezultata, te na temelju Prijedloga rješenja temeljnih pitanja uređenja statusa organizacija koje u Republici Hrvatskoj djeluju za opće dobro, jedna uža stručna radna skupina Ureda za udruge je izradila Nacrt zakona o organizacijama koje djeluju za opće dobro. Vidi pod **mjerom 6.2.**

U sklopu provedbe ove mjere, Ministarstvo financija – Porezna uprava izvijestila je o promjenama zakonskog okvira poreznog sustava povezanog s pozicioniranjem organizacija koje provode djelatnosti za opću dobrobit. **Zakonom o igrama na sreću**, koji je stupio na snagu 01. siječnja 2010., propisan je način raspodjele prihoda od igara na sreću. Vlada Republike Hrvatske je u siječnju 2010. godine donijela Uredbu o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2010. godinu. **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost** od 01.01.2010. ukinute su odredbe prema kojima su poreza na dodanu vrijednost oslobođene isporuke dobara i usluga u tuzemstvu koje se plaćaju iz primljenih inozemnih novčanih donacija. Ukinuto je i oslobođenje od PDV-a za uvoz doniranih dobara ili uvoz dobara koja se plaćaju iz inozemne novčane donacije.

Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, koji se primjenjuje od 1. siječnja 2010., propisana su oslobođenja od plaćanja PDV-a za organizacije civilnog društva u točno određenim kategorijama i situacijama. **Zakon o porezu na dobit** propisuje vrste institucija, tijela i organizacija koje nisu obveznici poreza na dobit te one situacije u kojima se to oslobođenje dokida.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Povezati provedbu ove mjere sa zakonodavnim aktivnostima u određivanju aktivnosti od općeg dobra koje u Republici Hrvatskoj provode organizacije civilnoga društva.

8.1.7. Uspostaviti učinkovit sustav programiranja prepristupnih programa Europske unije namijenjenih civilnom društvu osnaživanjem kapaciteta Ureda za udruge (Jedinica za provedbu projekta), izradom strateških analiza i prioriteta za financiranje, osnažiti ulogu Savjeta za razvoj civilnog društva pri definiranju prioriteta i uspostaviti učinkovit sustav konzultacija s

organizacijama civilnog društva; uspostaviti suradnju s tijelima državne uprave nadležnim za programiranje svih komponenti IPA programa te osigurati uključenost civilnog društva u sve relevantne komponente

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.1.5. Provoditi sustav programiranja pretpristupnih programa Europske unije namijenjenih civilnom društvu osnaživanjem kapaciteta Ureda za udruge (Jedinica za provedbu projekata), izradom strateških analiza i prioriteta za financiranje, osnažiti ulogu Savjeta za razvoj civilnog društva pri utvrđivanju prioriteta i provoditi savjetovanja sa organizacijama civilnog društva; uspostaviti suradnju s tijelima državne uprave nadležnim za programiranje svih komponenti IPA programa te osigurati uključenost civilnog društva u sve relevantne komponente

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva

Provedba: Nastavno na definirana prioritetna područja za financijsku godinu **IPA 2009**, u suradnji sa **Savjetom za razvoj civilnog društva**, početkom 2010. **Ured za udruge** dovršio je proces programiranja za dva natječaja unutar I. komponente IPA za sektor civilnog društva, nakon čega je uslijedila objava i provedba natječaja, a nakon isteka roka za dostavu projektnih prijedloga započeo je i proces ocjenjivanja pristiglih prijava. Vezano uz to, u srpnju 2010. je po objavi natječaja („Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za praćenje i zagovaranje u područjima demokratizacije, ljudskih prava, integracije manjina te održivog povratka izbjeglica u područjima od posebne državne skrbi“ i „Jačanje kapaciteta OCD-a za provedbu programa pružanja inovativnih socijalnih usluga u područjima od posebne državne skrbi“), Ured za udruge, u suradnji sa TACSO projektom, organizirao regionalne informativne radionice u Zagrebu, Osijeku i Splitu. Cilj radionica bio je informirati potencijalne podnositelje projektnih prijedloga, odnosno udruge i ostale organizacije civilnog društva, o ciljevima i prioritetima natječaja te ih detaljnije uputiti u proceduru prijave i popunjavanje prijavnih obrazaca.

Tijekom 2010. i u prvom dijelu 2011. je, temeljem sektorske analize provedene krajem 2009., izrađena **programska dokumentacija (Project fiche)** za natječaje u sklopu I. komponente IPA za **financijsku godinu 2010.**, usmjerenih sektoru civilnog društva, kao i natječajna dokumentacija za četiri darovnice, kako slijedi:

- Potpora naporima organizacija civilnog društva za prevenciju nasilja među mladima i djecom te za njegovanje volonterstva među mladima,
- Potpora doprinosu organizacija civilnog društva u razvoju, provedbi, promicanju i praćenju provedbe politika održivog razvoja i zaštite,
- Potpora naporima organizacija civilnog društva za praćenje i promicanje transparentnosti, učinkovitosti, odgovornosti i uključenosti javne uprave u borbi protiv korupcije, te
- Potpora organizacijama civilnog društva u promicanju i praćenju provedbe politika jednakih mogućnosti i ostalih politika vezanih uz anti-diskriminaciju.

Također, u sklopu programiranja financijske potpore iz pretpristupnih sredstava za sektor civilnog društva za **financijsku godinu 2011.**, u listopadu 2010. slijedom prethodno uspostavljene dobre prakse suradnje sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Ured za udruge organizirao je Sektorsku analizu s ciljem definiranja prioritetnih područja u sklopu I komponente IPA za sektor civilnog društva na temu „*Aktivno civilno društvo za osiguranje održivosti reformi u području politika i nakon pristupanja Hrvatske EU*“. Nakon provedene sektorske analize te prihvaćanja prijedloga projekata za sektor civilnog društva od strane Europske Komisije i Vlade Republike Hrvatske, u 2011. izrađena je ostala programska dokumentacija te je u tijeku izrada natječajne dokumentacije (*Project fiche* i *Guidelines for Applicants*).

Nakon završetka provedbe projekata u sklopu prepristupnog programa **EU Phare 2006 – Aktivni doprinos civilnog društva u procesu pristupanja EZ** za područje Sudjelovanje mladih, u Zagrebu su u travnju 2010. predstavljena postignuća projekata udruga koje su organizirali Ured za udruge, Mreža mladih Hrvatske i projekt tehničke pomoći TACSO. Posebno je naglašena važnost dobre regionalne rasprostranjenosti provedenih projekata, kao i vrlo učinkovite i profesionalne provedbe projektnih aktivnosti što je pokazatelj sposobnosti udruga za povlačenje sredstava iz EU.

U lipnju 2010. održane su **Partnerske konzultacije o Nacionalnom strateškom referentnom okviru 2012. – 2013.**, krovnog strateškog dokumenta kojim se utvrđuju prioritete ulaganja iz strukturnih i Kohezijskog fonda koji će Hrvatskoj biti dostupni nakon pristupanja EU. Svrha ovih konzultacija je izvještavanje partnera iz javnog i civilnog sektora o napretku ostvarenom u pripremama za korištenje fondova EU te početak javne rasprave o strateškom usmjerenju Republike Hrvatske u prvom razdoblju korištenja tih sredstava.

U lipnju 2011., u suradnji sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje, organizirano je predstavljanje ugovorenih projekata unutar programa **IPA 2008**. U sklopu navedenog programa tijekom 2009. raspisana su tri natječaja vrijedna više od 24 milijuna kuna, putem kojih se financira šesnaest projekata organizacija civilnog društva koje prate provedbu pravne stečevine EU u područjima suzbijanja diskriminacije, borbe protiv korupcije i jačanja transparentnosti javne uprave te održivog razvoja i zaštite okoliša.

Tijekom izvještajnog razdoblja Ured za udruge je nastavio i s redovitim aktivnostima u sklopu nadležnosti kontakt točke za Program *Europa za građane*:

- organizirano je ukupno dvanaest radionica (sedam u 2010. te pet u prvoj polovici 2011). diljem zemlje, s ciljem informiranja potencijalnih korisnika Programa (OCD-a i jedinica lokalne i regionalne samouprave te drugih javnih ustanova);
- povodom obilježavanja treće godine uspješnog sudjelovanja Republike Hrvatske u programu *Europa za građane*, kao prve zemlje ne-članice Europske unije koja sudjeluje u tom programu Unije, u Opatiji je u prosincu 2010. održana međunarodna konferencija „Europa za građane: prve tri godine provedbe u Hrvatskoj” u organizaciji Ureda za udruge i uz sudjelovanje preko 150 sudionika, predstavnika organizacija civilnog društva, županija, gradova i općina te organizacija civilnog društva iz Italije, Slovenije i Hrvatske. Valja napomenuti kako je u sklopu Programa, u kojemu su hrvatski gradovi, općine ili organizacije civilnoga društva sudjelovali kao prijavitelji ili projektni partneri, u razdoblju od 2008.-2010. financirano tridesetak projekata sa preko 1,2 milijuna eura;
- u studenom 2010. Europska komisija pokrenula je internetsko savjetovanje o Programu u idućoj financijskoj perspektivi od 2014. - 2020., koje je objavljeno i na stranicama **Ureda za udruge**. Svrha je bila prikupiti informacije temeljem kojih će se format Programa nadograđivati za iduće financijsko razdoblje, a na temelju dosadašnjih iskustava u svrhu osnaživanja aktivnog civilnog društva odnosno građanstva, čija uloga u oblikovanju javnih politika i donošenja odluka na Europskoj razini jest neizostavna.
- do kraja 2011., u sklopu komunikacijsko-promotivne strategije programa Europa za građane, planirano je održavanje radionice za potencijalne prijavitelje na natječaje programa Europa za građane za rokove u rujnu i listopadu, kao i organiziranje Foruma za traženje partnerskih organizacija.

Tijekom druge polovice 2011. godine, Ured za udruge (UZUVRH), krenuo je u ranije planirani zahtjevan i kompleksan postupak dobivanja tzv. akreditacije za buduće tijelo nadležno za mjeru Razvoj kapaciteta OCD-a za socio-ekonomski rast i demokratski razvoj unutar prioriteta „Jačanje uloge civilnog društva za bolje upravljanje“, Operativnog programa „Razvoj ljudskih potencijala“, IV komponente instrumenata predpristupne pomoći IPA. Ukoliko navedeni proces završi s pozitivnim ishodom, tj. dobivanjem ovlasti za sudjelovanje u provedbi spomenutog prioriteta/mjere, UZUVRH će ubuduće postati operativno involviran u kreiranje i provedbu EU financiranih bespovratnih darovnica predviđenih za OCD-e u području razvoja ljudskih potencijala, a koji već sada u okviru IPA

predpristupne pomoći sadrže široku lepezu vrsta i oblika pomoći namijenjenih krajnjem korisniku, civilnom sektoru.

Nadalje, u okviru Europskog socijalnog fonda čije će financijske potpore biti na raspolaganju jednom kada RH postane članica EU, mogućnosti i potencijalne alokacije spremne za korištenje postat će znatno veće, stoga ukoliko UZUVRH krene sa provedbom EU fondova IV komponente IPA-e (čiji će ishod biti poznat krajem 2012. godine), spomenuti proces uvelike će doprinijeti izvršenju cilja mjere 8.1.5.m odnosno jačanju suradnje s tijelima državne uprave nadležnim za programiranje svih komponenti IPA programa uz osiguravanje uključenosti civilnog društva. Također, predlaže se praćenje mjere i u narednom, strateškom dokumentu/razdoblju, kako bi se kontinuirano pratio razvoj ostvarenih rezultata te ujedno strateški promišljale brojne mogućnosti financiranja i međunarodne suradnje, a koje će spomenuti proces sa sobom sigurno donijeti.

U sklopu svojih aktivnosti, Ured za udruge kontinuirano surađuje s ostalim tijelima državne uprave nadležnim za programiranje i provedbu svih komponenti IPA programa, u vidu razmjene informacija o postojećim i planiranim projektima za sektor civilnoga društva financiranim iz EU fondova, kao i o partnerskim konzultacijama koje svako pojedino tijelo održava diljem zemlje u vidu dijaloga o prioritetima za financiranje.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Utrošena sredstva: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Nastaviti s razvojem pozitivne prakse na ovom području i u sljedećem strateškom razdoblju.

8.1.8. Osažiti sustav monitoringa projekata financiranih iz pretpristupnih fondova Europske unije namijenjenih civilnom društvu te osigurati uključenost tijela državne uprave nadležnih za pojedina područja za koja su organizacije civilnog društva primile financijsku potporu (zaštita okoliša, socijalne usluge, demokratizacija i ljudska prava, antikorupcija)

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnoga društva

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.1.6. Pratiti projekte financirane iz pretpristupnih fondova Europske unije namijenjenih civilnom društvu te osigurati uključenost tijela državne uprave nadležnih za pojedina područja za koja su organizacije civilnog društva primile financijsku potporu (zaštita okoliša, socijalne usluge, demokratizacija i ljudska prava, antikorupcija)

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva

Provedba: Ured za udruge u svojstvu Jedinice za provedbu projekata sustavno prati provedbu projekata financiranih iz pretpristupnih sredstava za sektor civilnoga društva, putem izvješća koja se dostavljaju na tromjesečnoj osnovi, terenskih posjeta te posjeta aktivnostima projekta. U sklopu natječaja EU namijenjenih civilnom društvu jedna od temeljnih značajki je poticanje međusektorske suradnje organizacija civilnog društva i tijela javne vlasti kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj i lokalnoj razini, uključujući i jačanje njihovih kapaciteta za praćenje provedbe *pravne stečevine* i hrvatske pravne regulative u relevantnim područjima kao što su demokratizacija i ljudska prava, sveobuhvatna anti-diskriminacijska politika, politika suzbijanja korupcije te zaštite okoliša i održivog razvoja te neka specifična područja u koja je potrebno dodatno ulagati, kao razvijanje programa pružanja javnih usluga te suzbijanje nasilja među djecom i mladima i njegovanje volonterstva mladih.

U sklopu Programa IPA 2008 za sektor civilnog društva ukupno je ugovoreno 16 projekata čija provedba je započela u prvoj polovini 2011. te je u tijeku praćenje provedbe aktivnosti. Nakon ugovaranja **Ured za udruge** organizirao je u suradnji sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje, predstavljanje ugovorenih projekata uključujući ciljeve, očekivane rezultate i aktivnosti na kojem je sudjelovalo preko 80 sudionika, predstavnika Delegacije Europske unije u Republici Hrvatskoj, veleposlanstava u Republici Hrvatskoj, državnih tijela i institucija (Hrvatskog sabora, relevantnih ministarstava) te predstavnici javnih institucija, akademske zajednice, organizacija civilnog društva i medija uključujući predstavnike korisničkih organizacija.

Imajući u vidu jačanje kapaciteta **Ureda za udruge** te državnih službenika za kvalitetnije praćenje politika suzbijanja korupcije u Hrvatskoj a s ciljem razvijanja kvalitetnije suradnje sa OCDima, Komisija je prihvatila projekt „Jačanje kapaciteta Ureda za udruge za izgradnju učinkovitog partnerstva za organizacijama civilnog društva u područjima borbe protiv korupcije“, koji je ugovoren u svibnju 2011., a koji prema planu počinje u srpnju 2011. Projekt ima za cilj poticati i jačati suradnje tijela državne uprave s organizacijama civilnog društva i zainteresiranom javnošću u razvijanju, provedbi i praćenju mjera u području anti-korupcije, s naglaskom na osposobljavanje državnih službenika za kvalitetno provođenje postupaka savjetovanja.

Također, u sklopu aktivnosti Radnog programa unutar Programa *Europa za građane* Ured putem radionica redovito informira potencijalne prijavitelje na natječaje, uključujući i predstavljanje primjera dobrih praksi – uspješnih projekata iz Hrvatske, objavom informacija na radio postajama, internetskim stranicama Ureda te izdavanjem biltena, publikacija i letaka.

Osim toga, u kontekstu suradnje tijela državne uprave nadležnih za pojedina područja pokrivena instrumentom pretpristupne pomoći EU, a koja predstavljaju mogući izvor financiranja za organizacije civilnoga društva iz Hrvatske, Ured za udruge redovito na svojim internetskim stranicama objavljuje najave natječaja i informativnih radionica iz nadležnosti drugih tijela uključenih u provedbu EU programa.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Utrošena sredstva: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: Nastaviti s razvojem pozitivne prakse u ovom području i u sljedećem strateškom razdoblju, uzimajući u obzir akreditaciju Ureda za udruge za IV. IPA komponentu "Razvoj ljudskih potencijala" koja se očekuje do kraja 2011.

8.2. Ugovaranje pružanja javnih usluga s organizacijama civilnoga društva

U okviru reforme sustava socijalne skrbi, zdravstva i obrazovanja Strategija predviđa uključivanje organizacija civilnoga društva kao pružatelje usluga u tim područjima, uz nužnu izmjenu propisa i donošenje akata koji bi definirali standarde, prioritete i mjerila za kvalitetno socijalno ugovaranje, odnosno ugovaranje pružanja javnih usluga s organizacijama civilnoga društva.

Mjere:

8.2.1. Unaprijediti sustav ugovaranja socijalnih usluga od javnog interesa s organizacijama civilnoga društva (udrugama) u Republici Hrvatskoj²

² Mjera je 2009. objedinjena s mjerom 8.2.2.

Nositelji: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ured za udruge, Ured za socijalno partnerstvo, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije

Rok: siječanj 2007. – kontinuirano

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u sljedeće aktivnosti:

8.2.1. Uspostaviti jasne kriterije za dodjelu institucionalnih potpora nacionalnim savezima udruga osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Nositelji: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured za udruge, Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, Savjet za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnoga društva

8.2.2. Izraditi analizu o iznosima, vrsti financijske potpore, broju organizacija i tipu socijalnih usluga koje provode organizacije civilnoga društva u Republici Hrvatskoj

Nositelji: Ured za udruge u suradnji sa Savjetom za razvoj civilnoga društva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Provedba: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2010. godini uspostavilo novi okvir za programsku i financijsku potporu razvoju socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva u području socijalne skrbi u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću u razdoblju od 2010. do 2013. godine, kroz trogodišnji program *Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva*.

Uvažavajući rezultate provedenog ispitivanja u 2009. godini, vezano za financirane programe i projekte udruga u području socijalne skrbi u razdoblju od 2006. – 2009. godine, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u **procesu pripreme natječaja** za dodjelu financijskih potpora projektima i programima udruga u 2010. i 2011. godini, naglasak stavilo na sljedeće:

- Stimulirati pružanje i financiranje onih usluga koje su u sustavu prepoznate kao prioritetne usluge koje je potrebno razvijati;
- Osigurati veću dostupnost usluga svim prioritetnim korisnicima;
- Stimulirati ciljano financiranje najboljih programa i prioritetnih usluga;
- Unaprijediti programiranje natječaja i definiranje prioriteta;
- Unaprijediti postupke i metodologiju odabira programa za financiranje;
- Uspostaviti sustav praćenja kvalitete usluga i utroška financijskih sredstava;
- Stimulirati i uspostaviti obavezu uvođenja standarda kvalitete usluga i nadzor nad kvalitetom usluga za sve pružatelje usluga koji rade s korisnicima.

Područne službe **Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje** su u razdoblju od 1. siječnja 2010. do 30. lipnja 2011. godine ugovarale socijalne usluge od javnog interesa s organizacijama civilnog društva putem sudjelovanja u provedbi različitih projekata te putem provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. te Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2011.–2012., ponajprije putem provođenja programa javnih radova koje organiziraju i provode jedinice lokalne samouprave i udruge civilnog društva. Hrvatski zavod za zapošljavanje pri tome sufinancira plaću uključene nezaposlene osobe i trošak prijevoza.

Nakon sastanka s predstavnicima saveza udruga osoba s invaliditetom u studenom 2010. i šire rasprave koja se potom provela s akterima vezanim za skrb o osobama s invaliditetom, osnovana je Radna skupina za pripremu prijedloga modela financiranja udruga osoba s invaliditetom u koju su imenovani predstavnici **Ureda za udruge**, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Radna skupina se sastala u siječnju 2011. i raspravila moguće načine za određivanje kriterija za financiranje udruga osoba s invaliditetom. Po završetku rada Radne skupine, Ured za udruge je izradio *prijedlog Pravila o uvjetima i postupku dodjele sredstava za sufinanciranje osnovne djelatnosti nacionalnim savezima udruga osoba s invaliditetom i udrugama osoba s invaliditetom u područjima u kojima ne postoji nacionalni savez*. Ovaj dokument upućen je na raspravu članovima Radne skupine i njihovim institucijama. **Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi** smatra da je za kvalitetno i cjelovito rješenje problema udruga osoba s invaliditetom vezanog za su/financiranje osnovne djelatnosti, potrebno pristupiti izradi Nacrta prijedloga Zakona o udrugama osoba s invaliditetom od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, kojim bi se riješila pitanja važna za opstojnost i razvoj udruga osoba s invaliditetom, odnosno nacionalnih saveza udruga osoba s invaliditetom. Ured za udruge će svoja znanja i iskustvo iz ovog područja ugraditi u postupak donošenja novog propisa. Značenje nacionalnih saveza udruga osoba s invaliditetom, odnosno njihovih temeljnih udruga članica, kao i udruga osoba s invaliditetom koje nisu članice nacionalnih saveza, dolazi do izražaja zbog brojnosti njihovoga članstva i zbog činjenice da su udruge dobile nezaobilaznu i naglašenu ulogu u svim ključnim reformskim procesima u sustavu socijalne skrbi, započetih u okviru Projekta razvoja sustava socijalne skrbi, kao i Zajedničkom memorandumu o socijalnom uključivanju, (koji je Vlada Republike Hrvatske potpisala s Europskom Komisijom 5. ožujka 2007. godine), Planu deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016. (2018.), („Narodne novine“, broj 36/11) do Strategije razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016.

U navedenim dokumentima, a posebice u Strategiji razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016. godine, su istaknute mjere koje se odnose na suradnju s organizacijama civilnog društva, i to:

- daljnji razvoj i uspostavljanje kvalitetnijeg okvira za financiranje organizacija civilnog društva koje pružaju socijalne usluge, a koji omogućuje kontinuitet i održivost socijalnih usluga;
- definiranje uvjeta za osiguranje veće kvalitete pruženih usluga i poticanjem daljnjeg razvoja kapaciteta organizacija civilnog društva;
- poticanje organizacija civilnog društva na razvoj onih usluga socijalne skrbi koje su socijalnim planovima županija prepoznate kao prioritetne;
- poticanje i razvijanje volonterskih programa i uključivanjem tih programa u ustanove socijalne skrbi i
- poticanje organizacija civilnog društva na ciljano korištenje pretpristupnih sredstava, te sredstava iz strukturnih fondova nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Slijedom iznjetoga, a polazeći i od prioriteta obuhvaćenih u javnim pozivima koje je raspisalo ovo ministarstvo u 2010. i 2011. godini za prijavu programa i projekata, te jednokratnih potpora udruga koje djeluju u području socijalne skrbi za ostvarivanje financijske potpore, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću, jasna je intencija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi vezana za uspostavljanje novog okvira za programsku i financijsku potporu razvoju socijalnih usluga koje pružaju udruge u području socijalne skrbi, koja se očituje kroz provedbu njihovih programa i projekata usmjerenih na pružanje usluga u zajednici.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: Preoblikovati postojeće mjere i nastaviti s njihovom provedbom i u sljedećem strateškom razdoblju.

8.2.3. Uspostaviti sustav redovnog informiranja organizacija civilnog društva o fondovima Europske unije

Nositelji: Ured za udruge, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ured za socijalno partnerstvo, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: siječanj 2008. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.2.3. Redovito informirati organizacije civilnoga društva o natječajima iz fondova EU

Nositelji: Ured za udruge, tijela državne uprave

Provedba: S ciljem informiranja što većeg broja potencijalnih korisnika sredstava EU, Ured za udruge redovito prati i objavljuje natječaje financirane, kako iz pretpristupnih programa Europske unije tako i ostalih međunarodnih organizacija, te objavljuje brojne informativne publikacije. U rujnu 2010. Ured za udruge objavio je publikaciju rezultata provedbe projekata sredstvima EU za sektor civilnog društva pod nazivom „*Europski fondovi za OCD-e u Hrvatskoj: zbornik uspješno provedenih projekata financiranih sredstvima EU*“ kroz koju je prikazan presjek provedenih projekata. Sudjelujući u praćenju tih projekata, Ured za udruge stekao je vrijedno iskustvo suradnje s OCD-ima koji su se u Hrvatskoj pokazali kao pouzdani i neizostavni partneri u provedbi europskih projekata te iznimno uspješni korisnici raspoloživih sredstava iz fondova EU.

U sklopu obilježavanja treće godišnjice provedbe Programa *Europa za građane* objavljena je publikacija „*Program Europa za građane u Hrvatskoj: Prve tri godine*“ kojom je obuhvaćen sažeti prikaz dvadeset i devet projekata organizacija civilnog društva, odnosno jedinica lokalne i područne samouprave, koje su ostvarile financijsku potporu u prvom trogodišnjem razdoblju provedbe Programa u Hrvatskoj, od 2008.-2010. U 2011. u sklopu redovitog informiranja potencijalnih prijavitelja na natječaje Programa *Europa za građane*“, Ured za udruge objavio je informativni letak uz sažeti i jezgroviti prikaz svih relevantnih informacija vezano uz teme, aktivnosti, uvjete i rokove za prijavu radi dobivanja potpore u sklopu ovog Programa EU. Također, u sklopu aktivnosti kontakt točke Programa *Europa za građane* te komunikacijsko-promotivne strategije programa, a temeljem Radnog programa, Ured za udruge je u 2010. održao sedam radionica za potencijalne prijavitelje na Program te je Program predstavljen i u okviru drugih događanja, a u studenome Europska komisija pokrenula je internetsko savjetovanje o Programu u idućoj financijskoj perspektivi od 2014.-2020., koje je objavljeno i na stranicama Ureda za udruge. Za pretpristupne natječaje iz nadležnosti Ureda za udruge, po objavi pojedinog natječaja, organiziraju se informativne radionice za potencijalne prijavitelje, prilikom kojih se zainteresiranima predstavljaju svrha i uvjeti natječaja te ih se upoznaje s prijavnim paketom te procedurama prijave i procjenjivanja projektnih prijedloga.

Imajući u vidu potporu daljnjeg razvijanja civilnog dijaloga i međunarodne suradnje hrvatskih OCDA u kontekstu programa EU *People to People*, nastavljena je suradnja sa TACSO projektom u Hrvatskoj

i Delegacijom Europske unije putem redovitog objavljivanja informacija za studijska putovanja, uključujući upute za sudionice i sudionike. Svrha programa je jačanje uloge organizacija civilnoga društva u sudioničkoj demokraciji poticanjem aktivnog djelovanja civilnog društva na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini. Program je usmjeren na poticanje i jačanje dijaloga civilnog društva i sastoji se od grupnih studijskih posjeta Bruxellesu u organizaciji Opće uprave za proširenje u okviru instrumenta TAIEX, odnosno srodnih tematskih studijskih programa u zemljama sudionicama. U travnju 2011. Europska komisija pripremila je plan provedbe aktivnosti u sklopu programa za studijska putovanja u 2011. koji je objavljen i na stranicama Ureda za udruge, na kojima se objavljuju i informacije o pojedinim posjetama. Osim svega navedenog, a u kontekstu suradnje tijela državne uprave nadležnih za pojedina područja pokrivena instrumentom prepristupne pomoći EU, koja predstavljaju mogući izvor financiranja za OCD iz Hrvatske, Ured za udruge na svojim internetskim stranicama redovito objavljuje najave natječaja i informativnih radionica iz nadležnosti drugih tijela uključenih u provedbu EU programa.

Odjel za pripremu i provedbu programa EU, Uprave za socijalnu skrb **Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi**, unutar svojih redovnih aktivnosti ima obvezu redovnog informiranja šire javnosti te, između ostalih dionika, i organizacija civilnog društva o fondovima EU kroz IV komponentu Instrumenta prepristupne pomoći (IPA) u sklopu Operativnog programa *Razvoj ljudskih potencijala* (OP RLJP) za područje zapošljavanja i socijalnog uključivanja. Informiranje se odvija redovito putem internetske stranice Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Odjel sudjeluje u informativnim aktivnostima o fondovima EU, kako u organizaciji ovog Ministarstva, tako i u organizaciji drugih institucija.

Hrvatski zavod za zapošljavanje sustavno provodi informiranje o mogućnostima korištenja sredstava iz EU fondova putem svoje internetske stranice (www.hzz.hr) te organiziranih stručnih skupova, okruglih stolova i informativnih radionica. U sklopu objavljenih natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava u okviru projekata iz programa IPA 2007-2009, Hrvatski zavod za zapošljavanje organizirao je informativne radionice za potencijalne korisnike bespovratnih sredstava u cilju bolje informiranosti o uvjetima natječaja, načinu ispunjavanja prijavnih obrazaca i formiranju projektnih prijedloga.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u sklopu IV komponente Instrumenta prepristupne pomoći (IPA) „*Razvoj ljudskih potencijala*“ tijekom izvještajnog razdoblja provodio sljedeće projekte: **Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3** (ukupne vrijednosti 4.500.000,00 €), **Mladi na tržištu rada** (ukupne vrijednosti 2.946.000,00 €), **Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada** (ukupne vrijednosti 2.235.000,00 €) te **Žene na tržištu rada** (ukupne vrijednosti 3.000.000,00 €), a brojne aktivnosti informiranja o ciljevima i uvjetima natječaja i edukacija potencijalnih korisnika o izradi projektnih prijedloga održane su u područnim službama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u Vinkovcima, Karlovcu, Bjelovaru, Zadru, Slavonskom Brodu, Virovitici, Varaždinu i Osijeku.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske: 180.000,00 kn.

Preporuka: U provedbu ovih aktivnosti uključiti i regionalne mreže organizacija civilnoga društva te nastaviti s njihovom provedbom i u sljedećem strateškom razdoblju.

8.3. Razvoj socijalne ekonomije i neprofitnog poduzetništva

Socijalno ili neprofitno poduzetništvo javlja se u različitim oblicima i kroz različite subjekte stjecanja dohotka nastojeći istovremeno ostvariti ekonomske, socijalne i ekološke učinke. Ono predstavlja praktičnu razinu ideje socijalne ekonomije, gdje se nova, dodana vrijednost poduzetničkog pothvata očituje kroz socijalne ciljeve, poput održivosti neprofitne organizacije, stvaranja novih radnih mjesta, zapošljavanja marginaliziranih skupina i sl. Pored dodane socijalne vrijednosti, osnovna razlika između profitnog i neprofitnog poduzetništva je u načinu raspodjele dohotka, koji se u slučaju

neprofitnog poduzetništva usmjerava na ostvarenje misije zbog koje je organizacija i osnovana. Nacionalna strategija u ovoj cjelini definira potrebu poticanja programa socijalnog poduzetništva, socijalne ekonomije i socijalnog zapošljavanja putem poticajnog zakonodavnog i poreznog okvira za poduzeća i neprofitne organizacije te razvoja mjera sustavnog praćenja učinaka i uspješnosti ulaganja u neprofitno poduzetništvo.

Mjere:

8.3.1. Izraditi i provesti program izobrazbe o neprofitnom poduzetništvu za organizacije civilnog društva, predstavnike javnog i profitnog sektora

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva s organizacijama civilnog društva

Rok: siječanj 2007. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.3.1. Osmisliti i provesti obrazovne programe o značenju i važnosti društvenog poduzetništva za službenike u tijelima državne uprave relevantnima za razvoj socijalne ekonomije

Nositelji: Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, British Council, nadležna ministarstva i vladini uredi, Savjet za razvoj civilnoga društva u suradnji s organizacijama civilnoga društva

Provedba: Hrvatski zavod za zapošljavanje aktivno je sudjelovao na Konferenciji o socijalnom poduzetništvu, održanoj 16. i 17. prosinca 2010. godine u Lužnici u organizaciji Udruge za kreativni razvoj Slap iz Osijeka. Tijekom Konferencije predstavnica Središnje službe predstavila je metodologiju socijalnog uključivanja osjetljivih skupina koja se provodi u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Predstavnice Središnje službe Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje također su sudjelovale u edukaciji „Vještine za socijalno poduzetništvo“ koji je British Council, Hrvatska organizirao u suradnji s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnoga društva i Uredom za udruge. Područne službe Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u Osijeku, Vinkovcima, Bjelovaru, Vukovaru, Zadru, Sisku, Virovitici, Varaždinu i Rijeci sudjelovale su u procesu zajedničkog planiranja i određivanja prioriteta pravaca djelovanja Foruma socijalnih poduzetnika, razvoja prekogranične suradnje u području socijalnog poduzetništva, provođenju informativnih i edukativnih radionica o samozapošljavanju i poduzetništvu, formiranju županijskih koordinacijskih tijela za praćenje ulaganja u socijalno poduzetništvo, definiranju prioriteta područja i mjera koje se odnose na socijalno poduzetništvo u sklopu županijskih Strategija za razvoj ljudskih potencijala i sl. **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva** je tijekom ožujka i travnja 2010., u suradnji s Uredom British Council-a u Hrvatskoj, Uredom za udruge i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva organizirala niz seminara i rasprava vezanih uz izobrazbu udruga - korisnica institucionalne podrške Nacionalne zaklade te udruga - članica regionalnih mreža u Programu regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini, za provođenje programa/projekata društvenog poduzetništva odnosno samofinancirajućih aktivnosti udruga. Spomenute aktivnosti nastavljene su i u 2011., treningom provedenim 7. i 8. veljače 2011. godine u Zagrebu. Nacionalna zaklada je tijekom svibnja održala i niz sastanaka s udrugama - korisnicama institucionalne podrške Nacionalne zaklade na temu samoodrživosti udruga i inicijativa u području društvenog poduzetništva. Djelatnici **Ureda za udruge** sudjelovali su na studijskom putovanju u London na temu socijalnog poduzetništva u ožujku 2011, koje je organizirao British Council. Studijsko putovanje bilo je koncipirano kao kombinacija prikaza teorije i prakse, gdje su sudionici iz različitih zemalja (Sjeverna Irska, Južna Koreja, Ukrajina, Srbija te Hrvatska) imali priliku posjetiti neka od najpoznatijih društvenih poduzeća, poput *People's Supermarket* te *Social Enterprise London*, ali i sudjelovati u

centralnom događanju koje promovira socijalno poduzetništvo u Velikoj Britaniji – međunarodnu konferenciju *Voice II*.

Dani udruga 2011. omogućili su razvoj prijedloga za viziju razvoja civilnog društva u Republici Hrvatskoj koji će se u kasnijoj fazi obrađivati u sklopu izrade nacrtu prijedloga Nacionalne strategije i akcijskog plana za razdoblje od 2012. do 2016. godine. Posebna grupa sudionika bavila se temom društvenog poduzetništva te se, prema iskazanom interesu, očekuje da će ova tema i u novom tekstu strategije zauzeti značajno mjesto.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je, prilikom izvještavanja o provedbi mjera Operativnog plana Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u ovom izvještajnom razdoblju, navelo kako tijekom 2010. i 2011. Ministarstvo nije bilo uključeno u planirane aktivnosti na području poglavlja 8.3. te stoga nemaju daljnjih primjedbi niti prijedloga za provedbu spomenutih mjera.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: Osigurati financijska sredstva, poticati poslovni sektor da se aktivnije uključi u programe socijalnog zapošljavanja, poticati zajedničke programe, putem medija promicati primjere dobre prakse i sustavno raditi na edukaciji javnosti o mogućnostima socijalnog poduzetništva, te poticati umrežavanje.

U izradu mjera u novoj strategiji uključiti Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, kao glavnog koordinatora mjera vezanih uz društveno poduzetništvo. Na temelju edukacija koje je provodio British Council, osmisliti specijalizirane module o društvenom poduzetništvu te u provedbu mjere uključiti Forum socijalnih poduzetnika i organizaciju NESsT.

8.3.2. Izraditi jasan pravni okvir za djelovanje neprofitnog poduzetništva koji će odrediti principe, nositelje, djelokrug gospodarskih aktivnosti te ostale uvjete i načine poslovanja kojim se određuje neprofitno poduzetništvo, kao pripadajuće povlastice i obveze u poslovanju

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo financija u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ured za socijalno partnerstvo, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva

Rok: srpanj 2007. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.3.2. Provesti javnu raspravu o mogućnostima uspostave pravnog okvira za djelovanje neprofitnog poduzetništva koji će odrediti principe, nositelje, djelokrug gospodarskih aktivnosti te ostale uvjete i načine poslovanja kojima se određuje neprofitno poduzetništvo, kao i pripadajuće povlastice i obveze u poslovanju

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo financija u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ured za socijalno partnerstvo, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva

Provedba: U Puli je od 26. do 28. svibnja 2011. održana manifestacija Dani udruga 2011. - Civilno društvo u Hrvatskoj 2016. – vizija, strategija i akcija koju je **Ured za udruge** Vlade Republike Hrvatske organizirao u suradnji s TACSO – uredom tehničke pomoći organizacijama civilnog društva u Republici Hrvatskoj i Zakladom za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva Istarske županije.

Dvjestotinjak sudionika i sudionica predstavnika organizacija civilnoga društva koji su u Pulu pristigli iz svih hrvatskih županija tijekom dva radna dana zajednički su razvijali prijedloge za viziju razvoja civilnog društva u Republici Hrvatskoj kako bi pridonijeli nacrtu prijedloga Nacionalne strategije i akcijskog plana za razdoblje od 2012. do 2016. godine, i to putem suvremene metode otvorenog prostora (eng. Open space technology) koja omogućuje grupno promišljanje složenih tema i postizanje značajnih rezultata u relativno kratkom vremenu. Jedna od zastupljenih tema bilo je i neprofitno poduzetništvo, a među najvažnijim pitanjima koje je potrebno riješiti u sljedećem strateškom razdoblju, sudionici su naveli sljedeće:

- nejasnoća i brojnost termina koji se koriste kako bi se označilo društveno / socijalno / neprofitno poduzetništvo,
- kriteriji za definiranje i utvrđivanje tvrtki kao društvenih poduzeća,
- iako je sam koncept vrlo širok i raznolik, postoji potreba da se eventualne povlastice i/ili olakšice za društvena poduzeća strogo i vrlo usko definiraju, kako bi se izbjegla inflacija novih socijalnih poduzeća,
- potreba za promocijom dobre prakse i edukacije potencijalnih poduzetnika, te
- poticajni zakonodavni okvir za razvoj društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj.

Kao glavne smjernice za rješavanje navedenih problema i postizanje spomenutih ciljeva, sudionici Dana udruga istaknuli su jačanje međusektorske suradnje te razvoj sustava potpore društvenom poduzetništvu, gdje je posebno naglašeno revidiranje postojećih mjera socijalnog uključivanja i njihovo stavljanje u kontekst poticanja socijalne ekonomije (npr. dugoročne olakšice i poticaji za socijalno zapošljavanje, samozapošljavanje itd.) te edukacija i podizanje kapaciteta, kako organizacija civilnoga društva za poduzetniške aktivnosti općenito, tako i pripadnika javne uprave o vrijednostima i potencijalima socijalne ekonomije i društvenog poduzetništva za rješavanje brojnih društvenih problema.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: Zadržati revidiranu mjeru, uzimajući u obzir zaključke donesene na Danima udruga 2011., ali i najavu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva da u narednome razdoblju planira donijeti strateški dokument vezan uz socijalno poduzetništvo.

8.3.3. Predložiti osnivanje nadležnog tijela za razvoj socijalnog poduzetništva koje će okupiti stručnjake s područja socijalnog zapošljavanja te predstavnike javnog, poslovnog i nevladinog, neprofitnog sektora, kao i medija

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva, Hrvatski zavod za zapošljavanje, sindikati, Ured za socijalno partnerstvo

Rok: srpanj 2007. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.3.3. Imenovati međuresornu radnu skupinu za određivanje ekonomskih i socijalnih pokazatelja uspješnosti te metodologije praćenja ulaganja u područje socijalne ekonomije

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ured za socijalno partnerstvo, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva, Hrvatski zavod za zapošljavanje, sindikati

Provedba: Mjera se nije provodila u izvještajnom razdoblju.

Status provedbe: Mjera nije provedena.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: U novom tekstu strategije zadržati revidiranu mjeru.

8.3.4. Odrediti ekonomske i socijalne pokazatelje uspješnosti i načine praćenja ulaganja u socijalno poduzetništvo te dostupnost informacija kroz nadležne institucije

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ured za socijalno partnerstvo

Rok: rujan 2007. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.3.4. Odrediti ekonomske i socijalne pokazatelje uspješnosti, ali i metodologiju praćenja ulaganja u područje socijalne ekonomije

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u suradnji s organizacijama civilnog društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Ured za socijalno partnerstvo, Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Provedba: Mjera se nije provodila u izvještajnom razdoblju.

Status provedbe: Mjera nije provedena.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: U novom tekstu strategije zadržati revidiranu mjeru.

8.3.5. Predložiti osnivanje fonda za poticanje socijalnog zapošljavanja

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo financija, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Rok: srpanj 2007. – prosinac 2009.

Provedba: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, u suradnji s Uredom za udruge, Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi te s nekoliko poslovnih banaka u Republici Hrvatskoj, potaknula je inicijativu za osnivanje Fonda za razvoj društvenog poduzetništva, no, zbog smanjenja financijskih sredstava na raspolaganju, nije bila u mogućnosti do kraja provesti spomenutu inicijativu.

Status provedbe: Mjera je djelomično provedena.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: U novom tekstu strategije nastaviti s aktivnostima vezanim uz osnivanje fonda za poticanje socijalnog zapošljavanja.

8.3.6. Poticati stvaranje infrastrukturne podrške za socijalno poduzetništvo kroz specijalizirane centre podrške

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, poduzetnički centri, lokalni forumi udruga

Rok: lipanj 2007. – prosinac 2011.

Provedba: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, u suradnji s Uredom British Council-a u Hrvatskoj, organizirala je ciklus edukativnih događanja za dodatno usavršavanje trenera u regionalnim mrežama koje provode Program regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini, za područje razvoja društvenog poduzetništva.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: U novom tekstu strategije osmisлити specifične programe potpore razvoju društvenoga poduzetništva.

8.3.7. Predložiti osnivanje foruma za socijalno poduzetništvo na nacionalnoj i regionalnoj razini, koji će raditi na poticanju i stvaranju socijalnog poduzetništva i umrežavanja srodnih organizacija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom planu

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, poduzetnički centri, lokalni forumi udruga

Rok: siječanj 2008. – trajno

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

8.3.5. Podržati osnivanje foruma za društveno poduzetništvo na nacionalnoj i regionalnoj razini, koji će raditi na poticanju i stvaranju društvenog poduzetništva i umrežavanja srodnih organizacija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom planu

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva u suradnji s organizacijama civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, poduzetnički centri, lokalni forumi udruga

Provedba: U studenome 2009. u Osijeku je osnovan **Forum socijalnih poduzetnika** – tijelo koje bi trebalo raditi na usuglašavanju potreba, predlaganju rješenja i lobiranju za zakonodavna rješenja kojima bi se omogućio razvoj socijalnog poduzetništva. Za provedbu ciljeva Foruma socijalnog poduzetništva osigurana su novčana sredstva predpristupnog EU fonda kroz **IPA IV komponentu Lokalna partnerstva** i do kraja 2011. predviđa se provedba aktivnosti vezanih uz ustroj mreže,

odnosno, foruma socijalnog poduzetništva, praćenje i popularizaciju socijalnog poduzetništva, izgradnju kapaciteta, pružanje marketinških usluga te pokretanje nagrade za socijalnog poduzetnika godine. Ukupna vrijednost projekta iznosi 120.090,00 €, od čega je 85% (100.000,00 €) iznos doniran od strane EU, dok su ostatak vlastita sredstva partnera u projektu: Udruge Slap iz Osijeka, Centra za tehničku kulturu Rijeka i Udruge Zdravi grad iz Splita.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva također je financijski podržala rad novoosnovanog Foruma, a **Ured za udruge** redovito prati i sudjeluje u događajima koje Forum organizira i uključuje Forum u sve svoje aktivnosti vezane za društveno poduzetništvo.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: U tekstu nove strategije zadržati aktivnosti vezane uz ovu mjeru, uz razradu sustava financijske podrške novoosnovanim forumima.

REGIONALNI RAZVOJ

Postojeće i rastuće regionalne nejednakosti u Republici Hrvatskoj teret su i izazov, kako samoj državi, tako i svim lokalnim i regionalnim dionicima. S jedne strane, država vrlo velikim izdvajanjima iz državnog proračuna i mnogim fiskalnim poticajima i olakšicama utječe na smanjenje razlika između razvijenih i manje razvijenih regija. S druge strane, lokalni i regionalni dionici na svojoj razini, uz ne uvijek dostatne mogućnosti i prilike, utječu na pokretanje i ubrzanje razvoja svojih regija. Prateći neuravnotežen razvoj hrvatskih regija općenito, nailazimo i na neujednačenost u razvoju civilnoga društva u pojedinim regijama. Ovo se uglavnom odnosi na nedovoljnu razvijenost kapaciteta lokalne i regionalne samouprave da adekvatno prati angažman i rad organizacija civilnoga društva, ali i na nedovoljne kapacitete organizacija civilnoga društva i nedostatne informacije o mogućnostima razvoja i financiranja.

Nacionalna strategija ovim poglavljem predviđa unapređenje dobre prakse sudjelovanja predstavnika organizacija civilnoga društva u županijskim razvojnim partnerstvima, primjenu načela Kodeksa pozitivne prakse i standarda za financiranje, osnaživanje postojećih struktura za potporu razvoju kapaciteta organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini, ali i izradu i provedbu programa decentralizacije financijskih sredstava za organizacije civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini.

Mjere:

9.1. Izraditi i provesti program promocije i prikaza dobre prakse županijskih i drugih razvojnih partnerstava na lokalnoj i regionalnoj razini (savjetovanja, publikacije, mediji, financiranje lokalnih projekata)

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva u suradnji s lokalnom i područnom samoupravom i organizacijama civilnog društva

Rok: prosinac 2007. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u sljedeće aktivnosti:

9.1.1. Edukacijski program „Civilno društvo i javna uprava“ provoditi za službenike na razini županija

Nositelji: Ured za udruge, u suradnji s lokalnom i područnom samoupravom i organizacijama civilnog društva

9.1.2. Potaknuti osnivanje županijskih koordinacija davatelja financijskih potpora, s ciljem učinkovitije raspodjele javnih sredstava i zajedničkog ulaganja u programe i projekte organizacija civilnoga društva od strateškog interesa za zajednicu

Nositelji: Ured za udruge, u suradnji s lokalnom i područnom samoupravom i organizacijama civilnog društva

Provedba: Regionalne mreže udruga „STEP“, „ŠALTER“, „JAKO“, „MRRAK“ i „E-MISIJA“ nastavile su s radom i tijekom izvještajnog razdoblja, kao dio programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnog društva na lokalnoj i regionalnoj razini, kojeg provodi Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, a kako bi se stvorio učinkovitiji nevladin, neprofitni sektor i aktivno građanstvo u Hrvatskoj.

Ured za udruge je, u sklopu edukacija o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga za službenike koji rade u jedinicama lokalne i područne samouprave, poticao stvaranje županijskih koordinacija davatelja financijskih potpora, s ciljem učinkovitije raspodjele javnih sredstava i zajedničkog ulaganja u programe i projekte organizacija civilnoga društva od strateškog interesa za zajednicu. Prema saznanjima Ureda za udruge, do trenutka izvještavanja, formalno je osnovana jedna županijska koordinacija i to u Gradu Zagrebu. Koordinacija obuhvaća predstavnike svih gradskih ureda koji imaju razvijen neki vid suradnje s organizacijama civilnoga društva, a predstavnici zagrebačke koordinacije sudjeluju na koordinacijskim sastancima davatelja financijskih potpora na nacionalnoj razini koje organizira Ured za udruge.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: U tekstu nove strategije zadržati aktivnosti vezane uz koordinaciju davatelja financijskih potpora na lokalnoj i regionalnoj razini, a aktivnosti vezane uz edukaciju o suradnji civilnog i javnog sektora, koje se zbog nedostatka kapaciteta nisu provodile u izvještajnom razdoblju, smjestiti u okviru poglavlja o sudioničkoj demokraciji,

9.2. Izraditi i provesti program provedbe javnih natječaja i poziva na suradnju za potporu razvoja kapaciteta organizacija civilnog društva na lokalnoj i regionalnoj razini

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: ožujak 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

9.2. Osmisliti i provesti obrazovne programe, namijenjene slabije kapacitiranim organizacijama civilnoga društva, o mogućnostima sudjelovanja i prijavljivanja projekata za financiranje iz proračuna Europske unije

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva kroz Program regionalnog razvoja, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne /regionalne samouprave

Provedba: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva nastavila je s financiranjem i partnerstvom s pet regionalnih mreža koje provode Program regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini. Navedenim programom i regionalnim potprogramima *JAKO*, *MRRAK*, *E-MISIJA*, *STEP* i *ŠALTER* pokriveno je cijelo područje Republike Hrvatske, a za krajnje su korisnike - organizacije civilnoga društva i neformalne građanske inicijative - usluge Programa, koje se sastoje od informiranja, savjetovanja i izobrazbe, besplatne.

S ciljem jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva za njihovo sudjelovanje u programima EU, Ured za udruge organizira redovite regionalne radionice nakon objave natječaja u sklopu programa EU namijenjenih civilnom društvu.

Također, u sklopu aktivnosti Ureda u svojstvu kontakt-točke Programa *Europa za građane*, a temeljem Radnog programa, u 2011. nastavilo se s informiranjem najšireg kruga potencijalnih prijavitelja organizacija civilnog društva te jedinica regionalne i lokalne samouprave za natječaje. Imajući u vidu daljnje jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva za što bolje povlačenje sredstava iz programa EU, u ožujku je u sklopu tehničke pomoći TACSO ureda u Hrvatskoj otvorena mogućnost dodatnih konzultacija i pomoć u pripremi projektnih prijedloga za organizacije koje pripremaju projekte u okviru programa EU.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva – 4.200.000,00 kn. Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: U tekstu nove strategije zadržati mjeru uz osmišljavanje specifičnih aktivnosti za jačim uključivanjem jedinica lokalne i područne samouprave.

9.3. Izraditi i provesti program decentraliziranog financiranja projekata organizacija civilnog društva na lokalnoj i regionalnoj razini

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: ožujak 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

9.3. Provoditi program decentraliziranog financiranja projekata organizacija civilnog društva na lokalnoj i regionalnoj razini

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, zaklade lokalnih zajednica

Provedba: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva je tijekom izvještajnog razdoblja nastavila provoditi decentralizirani model financiranja razvoja civilnoga društva kroz partnerstvo sa četiri regionalne zaklade u Osijeku, Zagrebu, Puli i Splitu, putem kojih se financiraju građanske inicijative na lokalnoj i regionalnoj razini.

Tijekom izvještajnog perioda **Zaklada Zamah** iz Zagreba provela je ukupno 2 natječaja. Prvi natječaj raspisan je u svibnju, dok je drugi objavljen u listopadu 2010. Nakon vrednovanja pristiglih prijava,

Komisija je u 2010. ukupno predložila 40 prijava koje su financirane i provedene u izvještajnom periodu dok je 151 prijava uz objašnjenje odbijena.

Zaklada Slagalica iz Osijeka je tijekom 2010. godine objavila **dva natječaja**, u svibnju i listopadu. Ukupno je **zaprimljeno 142 prijave**, a **odobreno je 30 potpora** u ukupnom iznosu od **436.515,00 kn**. Provedeno je redovno praćenje i evaluacija svih 30 odobrenih inicijativa, uključujući terenske posjete. Gotovo sve su uspjele **okupiti veliki broj volontera (ukupno više od 1700)**, motivirati lokalne poduzetnike da im se pridruže donacijama u materijalu ili uslugama, što je u većini zajednica **uvećalo materijalnu vrijednost inicijative i za 100 – 200%**.

Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnoga društva iz Istarske županije raspisala je dva natječaja u svibnju i listopadu 2010. godine te je dodijeljeno **30 potpora** u ukupnom iznosu od **407.719,00 kn**. Evaluirano je ukupno 28 inicijativa koje su odobrene na kasnijem natječaju u 2009. U 2011. godini, Zaklada je raspisala jedan natječaj u sklopu kojega je odobreno 15 potpora u ukupnom iznosu od 190.255,64 kn, a evaluirano je 16 inicijativa koje su odobrene u 2010. godini.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva – 2.233.310,47 kn; Zaklada Zamah – 853.474,00 kn; Zaklada Slagalica – 726.476,17 kn; Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnoga društva – 597.974,64 kn.

Preporuka: U sljedećem strateškom razdoblju nastaviti s provedbom programa decentralizacije, s posebnim naglaskom na razvoj kapaciteta zaklada. Naglasak staviti i na širenje suradnje između regionalnih zaklada i pojedinih tijela državne uprave, uz mogućnost uvođenja novih kategorija potpore po decentraliziranom modelu od strane Nacionalne zaklade, poput malih potpora za jednostavnije projekte lokalnih volonterskih udruga te inicijalnih potpora za novoosnovane organizacije kako bi mogle pokrenuti aktivnosti.

9.4. Izraditi program tehničke pomoći za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave – priprema i upravljanje projektima – koje će provoditi organizacije civilnog društva

Mjera je 2008. godine objedinjena s prijašnjom mjerom - **9.5. Provesti tehničku pomoć putem natječaja (Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpristupnog programa Europske unije - IPA)**

Nositelji: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Fond za regionalni razvoj, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Savez udruga gradova i udruge općina Republike Hrvatske, Hrvatska zajednica županija, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva

Rok: prosinac 2007. – prosinac 2010.

Provedba: Predstavnici tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave redovito sudjeluju u aktivnostima **Ureda za udruge** u kontekstu njegove pozicije kao kontakt točke za Program *Europa za građane*, odnosno, kao Jedinice za provedbu projekata u sklopu pretpristupnih programa Europske unije. Više o provedenim aktivnostima vidjeti pod **točkom 8.1.5.**

Status provedbe: Mjera je djelomično provedena.

Troškovi provedbe: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: U kontekstu ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, potrebno je mjeru zadržati i u sljedećem strateškom razdoblju, uz prilagodbu i konkretizaciju aktivnosti zbog lakšeg praćenja.

9.6. Osmisliti i provesti program suradnje organizacija civilnog društva s privatnim, profitnim sektorom uz korištenje primjera dobre prakse

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ured za socijalno partnerstvo, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, Regionalne razvojne agencije, Ured za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva

Rok: lipanj 2007. – prosinac 2010.

Provedba: Razvojna agencija Zadarske županije ZADRA d.o.o. izradila je projektni prijedlog: projekt „WORK-out“ (poboljšanje vještina osoba s mentalnom retardacijom u svrhu njihovog socijalnog uključivanja). Agencija je sudjelovala u provedbi projekta „SUVEZ“ – uključivanje žena u održivi razvoj ratom pogođenih područja zaleđa Zadarske i Šibensko-kninske županije i u izradi projektnog prijedloga za projekt „Ti & Tržište rada“. Agencija za razvoj Varaždinske županije izvijestila je kako su tijekom 2010. organizacije civilnog društva bile aktivno uključene u izradu Županijske razvojne strategije i Strategije razvoja ruralnih područja Varaždinske županije, čiji je koordinator bila Agencija. Djelomično provođenje mjere od strane Agencije očituje se u nedostatku interesa, odnosno financijskih sredstava organizacija civilnog društva da se uključe u projekte koji doprinose ostvarenju ove mjere.

Slijedom zakonskog okvira koji određuje položaj i ulogu **Hrvatske gospodarske komore** u pogledu provedbe mjera Operativnog plana provedbe Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva za razdoblje od 2007. do 2011., Komora kao sunositelji aktivnosti aktivno sagledava pravni odnosno zakonski okvir u cjelini, utvrđujući smjer i opseg njegovih izmjena i dopuna, i to kako temeljnih zakona tako i specifičnih propisa stvarajući povoljnije zakonsko okružje za poticanje njihova razvoja. Komora, kao pomoć pri usklađivanju regionalnog razvoja civilnog društva u Hrvatskoj, članicama kontinuirano ukazuje na primjenu načela Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, kao preduvjeta društvenog i gospodarskog razvoja sukladno potrebama. Nadalje, u duhu promoviranja korporativnog volontiranja i doprinosa poslovnog sektora provedbi Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u navedenom razdoblju, odasлана je informacija svim članicama da je 2011. proglašena Europskom godinom volontiranja, kada se posebno promovira i potiče volonterski rad u javnom, civilnom i poslovnom sektoru. Tako je istaknuto da je korporativno volontiranje jedan od oblika društveno odgovornog poslovanja i podrazumijeva volonterski angažman zaposlenika neke tvrtke koji se odvija unutar radnog vremena odnosno u organizaciji tvrtke u kojoj rade. Dakle, uz klasično odgovaranje na potrebe zajednice novčanim ili materijalnim doprinosima, privatnom sektoru se otvara mogućnost da zaposlenici volontirajući pružaju svoju ekspertizu pro-bono, na korist neprofitnog sektora ili pojedinaca odnosno da volontiraju u raznim socijalnim akcijama koje ne moraju biti usko povezane s njihovim područjem rada, ali mogu zadovoljiti neku od aktualnih potreba zajednice u kojoj djeluje njihova tvrtka. Sudjelovanje u izgradnji zajednice izgrađuje društvo ali i pojedince i timove, utječe na motivaciju, pomaže pri regrutiranju kvalitetnih zaposlenika te omogućava izgradnju imidža odgovornog socijalnog partnera.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Razmotriti mogućnost uključivanja profitnog sektora u sufinanciranje projekata i programa organizacija civilnoga društva, financiranih iz EU fondova.

9.7. Osmisliti i organizirati, te poduprijeti projekte organizacija civilnog društva za izobrazbu u području međusektorske suradnje za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Nositelji: Europski centar za međusektorsku suradnju u Zadru, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Akademija za lokalnu demokraciju, Savez udruga gradova i udruge općina Republike Hrvatske, nadležni uredi državne uprave u županijama i nadležna upravna tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i relevantne organizacije civilnog društva, Središnji državni ured za upravu (Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika), Ured za udruge

Rok: rujan 2007. – u kontinuitetu

Provedba: IMPACT – Europski centar za međusektorsku suradnju u Zadru službeno je otvoren i započeo je s radom u prostorijama novoobnovljene zgrade bivše vojarnje, 16. listopada 2009. godine. Nacionalna zaklada u suradnji s IMPACT centrom kontinuirano provodi i podupire programe kojima se unapređuje međusektorska suradnja. U razdoblju od otvaranja, IMPACT centar bio je poprište radionica, konferencija, ljetnih škola i brojnih drugih sastanaka u suradnji sa predstavnicima OCD-a, tijela državne uprave i drugih sektora. Od radionica mogu se izdvojiti:

- **2. savjetodavna županijska radionica „Podrška u primjeni mehanizama praćenja i evaulacije mjera Nacionalne strategije izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007.-2015. godine“ (17.03.2010.)** - 50 sudionika, predstavnika Ministarstva, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, lokalne i područne (regionalne) samouprave, institucija te organizacija civilnoga društva s područja Zadarske, Šibensko-kninske i Ličko-senjske županije.
- **Radionica „Zonacija morskih zaštićenih područja“**, (od 7. do 11. lipnja 2010.) - Na radionici su sudjelovali djelatnici Državnog zavoda za zaštitu prirode, Ministarstva kulture, Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva – Zavoda za prostorno planiranje, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja - Uprave ribarstva, Zavoda za prostorno uređenje Zadarske županije, Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu - Odjela za ribarstvo, predstavnici Pomorske policije, Inspekcije zaštite prirode kao i znanstvenici koji se bave biologijom mora.

Održani su i slijedeći seminari:

- **Seminar o upravljanju projektnim ciklusom PRINCE2**, (26. do 28. 5. 2010.) - U organizaciji Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP), Ureda u Hrvatskoj održan je trodnevni trening o upravljanju projektnim ciklusom po međunarodno priznatoj metodologiji PRINCE2. Na seminaru je sudjelovalo 20 sudionika, zaposlenika UNDP-a iz cijelog svijeta te djelatnika Zadarske županije i županijske razvojne agencije ZADRA.
- **Seminar o primjeni Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji**, (8. 11. 2010.) - Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH u sklopu projekta „Potpora ženama s invaliditetom u sprječavanju obiteljskog nasilja” organizirala je 8. studenoga 2010. godine seminar o primjeni Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji. Na seminaru su predstavljeni dokumenti koji uređuju pitanje nasilja u obitelji te specifičnosti koje je potrebno poznavati kad se primjenjuje Protokol. Sudjelovali su djelatnici policije, socijalne skrbi, pravosuđa, zdravstva, školstva te organizacija civilnoga društva iz Zadra.

Održano je i nekoliko okruglih stolova i konferencija:

- **Okrugli stol – Sjednica Sektorskog nadzornog odbora Operativnog programa „Razvoj ljudskih potencijala“**, (27. 5. 2010.) - Na sjednici je sudjelovalo više od 50 sudionika, predstavnika Europske komisije, Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva, institucija i organizacija koje su uključene u Operativni program. Razgovaralo o sredstvima koja su raspoloživa unutar IV. komponente IPA-e Republici Hrvatskoj u razdoblju do 2012. godine.
- **Međunarodna konferencija “Business as unusual – Putokaz prema zelenoj ekonomiji”**, (24. - 26. 9. 2010.) - U organizaciji Fondacije Heinrich Bol Stiftung. Na konferenciji se okupilo stotinjak stručnjaka, političara, poduzetnika i aktivista iz Njemačke, Češke, Španjolske, Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine. Podršku konferenciji svojim prisustvom i

sudjelovanjem iskazali su ugledni gosti: veleposlanik SR Njemačke u Republici Hrvatskoj Bernd Fischer, zastupnik stranke Zelenih u njemačkom parlamentu Manuel Sarrazin, predstavnici Hrvatskog sabora, stručnjaci s njemačkih ekoloških instituta te brojni drugi uvaženi stručnjaci i gosti iz Hrvatske i regije.

- **Ljetna škola Mlada MIRamida**, (3. - 9. 6. 2010.) - U organizaciji udruge Centar za mirovne studije iz Zagreba od 3. do 9. lipnja 2010. godine održana je 9. Mlada MIRamiDA za mlade iz Ličko-senjske i Zadarske županije. U ljetnoj školi je sudjelovalo 16 sudionika koji su obrađivali teme nenasilne komunikacije, timskog rada i suradnje, razumijevanja sukoba, identiteta, različitosti, predrasuda i diskriminacije, analizirali probleme lokalne zajednice.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Sredstva za provedbu ove mjere osigurana su kroz redovnu djelatnost Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Preporuke: Kroz sljedeće strateško razdoblje osmisliti i uspostaviti redovne programe izobrazbe u području međusektorske suradnje.

RAZVOJ VOLONTERSTVA, FILANTROPIJE I ZAKLADNIŠTVA

10.1. Razvoj volonterstva u Hrvatskoj

Glavni cilj ovog poglavlja bilo je definiranje pravnog okvira koji jednoznačno određuje sve aspekte volonterskog rada, odnosno donošenje Zakona o volonterstvu, kao polazišne točke iz koje će se dalje razvijati mjere za poticanje volonterskih aktivnosti građana, uz modele institucionalnog priznavanja volonterskog rada kao preduvjeta za dugoročni razvoj kulture volontiranja. U međuvremenu je donesen Zakon o volonterstvu (14. lipnja 2007.) uključujući i pripadajuće podzakonske akte (Pravilnik o državnoj nagradi za volonterstvo, Pravilnik o sadržaju izvješća o obavljenim uslugama i aktivnostima organizatora volontiranja), te je ponovno konstituiran Nacionalni odbor za razvoj volonterstva kao savjetodavno tijelo Vlade RH.

Mjere:

10.1.1. Izraditi model institucionalnog priznavanja volonterskog rada kao preduvjeta za dugoročni razvoj kulture volontiranja i ostvarivanja prednosti u korištenju usluga ili kod zapošljavanja

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, volonterski centri, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Ured za udruge, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Državni zavod za statistiku

Rok: travanj 2007. – prosinac 2010.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

10.1.1. Izraditi modele (mehanizme) institucionalnog priznavanja volonterskog rada kao preduvjeta za dugoročni razvoj kulture volontiranja i ostvarivanja prednosti u korištenju javnih usluga ili kod zapošljavanja

Nositelji: **Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, volonterski centri, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Državni zavod za statistiku**

Provedba: U organizaciji **Hrvatske mreže volonterskih centara i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti**, 24. studenog 2010., u hotelu International u Zagrebu održana je konferencija pod nazivom „*Hrvatska u susret 2011. – Europskoj godini volontiranja: značaj i uloga koordinatora volontera*“.

Povodom obilježavanja 2011. – Europske godine volontiranja, Vlada Republike Hrvatske osnovala je **Povjerenstvo za obilježavanje Europske godine volontiranja**, čiji su članovi predstavnici javnog i civilnog sektora. Povjerenstvo je međuresorno, stručno i koordinativno tijelo Vlade, sa zadaćom pripreme obilježavanja Europske godine volontiranja te s ciljem senzibiliziranja i osvješćivanja hrvatskih građana o vrijednostima volonterskog rada i aktivnog, demokratskog građanstva. Povjerenstvo je, uz tehničku pomoć Ministarstva obitelji, izradilo **Kalendar najznačajnijih nacionalnih aktivnosti Europske godine volontiranja** kao i popis zajedničkih aktivnosti Povjerenstva. 7. prosinca 2011. u organizaciji Hrvatske mreže volonterskih centara, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, grada Zagreba i TACSO ureda u Hrvatskoj u Zagrebu je održana Nacionalna konferencija o volonterstvu s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom "**Hrvatska u Europskoj godini volontiranja: pomaci i perspektive**". Ministarstvo obitelji je tijekom 2010., u suradnji s Državnim zavodom za statistiku, pokrenulo inicijativu za uvrštavanje zanimanja „*Koordinator volontera*“ u abecedni popis stručnjaka za ljudske resurse koji se koristi kao alat u okviru Nacionalne klasifikacije zanimanja.

Na 4. sjednici Savjeta za razvoj civilnoga društva, održanoj 8. rujna 2010., izabrana su tri predstavnika u Povjerenstvo za obilježavanje Europske godine volontiranja: Bojan Smode na prijedlog Saveza izviđača Hrvatske, Duška Milinković na prijedlog udruge SMART te Lejla Šehić Relić na prijedlog udruge SMART, i Zaklade SLAGALICA.

Tijekom 2009. i 2010. predstavnica **Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi** aktivno je sudjelovala u radu **Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva**. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je podržalo prijedlog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti prema kojem bi podloga za pripremu i stvaranje modela institucionalnog priznavanja volonterskog rada u Republici Hrvatskoj bila analiza okvira institucionalnog vrednovanja iz istraživanja profesorice Bojane Čulum s Filozofskog fakulteta, pod naslovom „Zašto i kako vrednovati volontiranje“. Predstojnik **Ureda za udruge** član je i potpredsjednik Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva. Tijekom 2010. dodatni naporu uloženi su u jačanje sposobnosti djelatnika Ureda za upravljanje volonterima kroz program izobrazbe za koordinate volontera, kojeg provodi Volonterski centar Zagreb, pod nazivom „*Management volontera*“. Predstavnica **Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva** također sudjeluje kao članica u radu Nacionalnog odbora za volonterstvo te se kroz taj rad zalaže za iznalaženje primjerenog modela institucionalnog priznavanja volonterskog rada. Pored toga Nacionalna zaklada svake godine dodjeljuje nagrade za razvoj volonterstva među djecom i mladima u osnovnim i srednjim školama. Nagrada „*Škola – prijatelj zajednice*“ dodjeljuje se za inovativne volonterske inicijative djece i modele volontiranja mladih. U 2010. godini svečanost dodjela nagrada održana je u muzeju Mimara 29. studenoga.

Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjeluje u radu Povjerenstva za obilježavanje Europske godine volontiranja na način da tijekom 2011. godine Područne službe Zavoda organiziraju okrugle stolove na temu kako volonterski rad može povećati zapošljivost pojedinaca. Područne službe Zavoda omogućile su na Sajmu poslova izlagačko mjesto za Regionalne volonterske centre (RVC) za davanje informacija, dijeljenje letaka i sl. Hrvatski zavod za zapošljavanje je kroz pilot projekt u suradnji s

RVC-ima, u prostorima 4 područne službe organizirao Info točke gdje su zainteresirani korisnici usluga Zavoda mogli dobiti informacije o mogućnostima volontiranja te je Zavod za zapošljavanje omogućio volontiranje 10 zainteresiranih osoba koje su putem volontiranja pružale pomoć korisnicima usluga Zavoda. Područne službe Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u Vinkovcima, Vukovaru, Krapini, Slavonskom Brodu, Sisku, Virovitici, Varaždinu, Rijeci, Osijeku, Čakovcu i Zadru u sklopu redovnih godišnjih aktivnosti Sajma poslova ili putem sudjelovanja na okruglim stolovima, tribinama i konferencijama, provodile ili sudjelovale na radionicama o konceptu volonterstva, stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, volontiranju kao mogućnosti razvoja profesionalnih i osobnih kompetencija, volontiranje kao doprinosu socijalnom uključivanju, društvenom i gospodarskom razvoju i sl. U pogledu preporuka za nastavak provedbe mjere u narednom periodu, Hrvatski zavod za zapošljavanje istaknuo je potrebu osnivanja Centra za razvoj volonterstva na području Zadarske županije kako bi se omogućio i potaknuo dalji razvoj volonterskih aktivnosti. Osnivanje Centra za razvoj volonterstva primarno rješava problem zajednički svim organizacijama civilnog društva - manjak volontera za rad organizacija civilnog društva na projektima od opće društvene koristi, posebno rad udruga iz domene socijalne skrbi ali primjenjivo na sva područja, od kulture i zaštite okoliša do udruga mladih. Problem je prepoznat i dobio je mjesto unutar Strategije razvoja ljudskih potencijala Zadarske županije 2011.-2013. Unutar prioriteta veznog uz razvoj civilnog društva ima adekvatno mjesto, a u Akcijskom planu predviđen je projekt s osnovnim ciljem uspostave Centra za razvoj volonterstva.

U siječnju 2011., u sklopu obilježavanja 2011. – Europske godine volontiranja, održan je Okrugli stol na temu **Vrednovanje volonterskog rada u sustavu visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj**. U tu svrhu podržan je i prijedlog formiranja nacionalne inicijative na razini sveučilišta putem koje će se razmjenjivati primjeri dobre prakse i razrađivati modeli primjenjivi na pojedinim fakultetima. Suorganizatori okruglog stola bili su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ured za udruge, Nacionalni odbor za razvoj volonterstva i Mreža regionalnih volonterskih centara, u partnerstvu s projektom TACSO. Temeljem zaključka s osme sjednice Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva i Okruglog stola „Vrednovanje volonterskog rada u sustavu visokog obrazovanja“ te nakon održanog sastanka nositelja mjera Operativnog plana Nacionalne strategije, Ministarstvo je prosljedilo preporuku Rektorskom zboru visokih učilišta Republike Hrvatske radi potrebe sustavnog obuhvata vrednovanja volonterskog rada u sklopu ustanova visokog obrazovanja te prijedloga formiranja nacionalne inicijative na razini sveučilišta koja će imati zadatak razmjenjivati primjere pozitivne prakse i razrađivati modele primjenjive na pojedinim fakultetima.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi organiziralo je okrugle stolove pod nazivom "Ustanove zdravstvene i socijalne skrbi - organizatori volontiranja" U Rijeci, Splitu i Osijeku. Na okruglom stolu su sudjelovali predstavnici ustanova zdravstvene i socijalne skrbi, organizacija civilnog društva, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

U sklopu **Dana udruga 2010.**, održanih od 13. do 15. svibnja u Zadru, organizirana je volonterska akcija u kojoj su sudjelovali sudionici događanja. Volonterskim akcijama u Domu za starije i nemoćne osobe, Zadarskom Caritasu i Pučkoj kuhinji ujedno je obilježen i Međunarodni dan obitelji. U Gradskoj knjižnici također je održan zanimljiv i dobro posjećen okrugli stol „**Mogućnosti i izazovi poticaja razvoja volonterstva kroz fondove EU-a**“.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva – 100.000,00 kn; Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti – 60.000,00 kn.

Preporuka: Nastaviti rad na definiranju modela priznavanja volonterskog rada u obrazovnom sustavu, zdravstvenim ustanovama i u razvoju socijalnih usluga, povezati aktivnosti s aktivnosti iz mjere 10.1.4., uz poboljšanje koordinacije nositelja mjera putem Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Razmotriti mogućnost osnivanja centra za razvoj volonterstva na područnoj/regionalnoj razini kako bi se omogućio daljnji razvoj volonterskih aktivnosti..

10.1.2. Provesti obvezu prikupljanja podataka o učestalosti i proširenosti volonterskih aktivnosti (kroz provedbu Zakona o volonterstvu i Pravilnika, kojim će se propisati rokovi za dostavljanje godišnjih izvješća i drugih bitnih podataka koja su organizatori volontiranja dužni dostaviti Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti)

Nositelji: *Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji sa Nacionalnim odborom za razvoj volonterstva*

Rok: lipanj 2008. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

10.1.2. Poboljšati prikupljanje podataka o učestalosti i proširenosti volonterskih aktivnosti kroz izmjenu Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 10/08)

Nositelji: **Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji sa Nacionalnim odborom za razvoj volonterstva, Ministarstvo financija**

Provedba: Temeljem pribavljenog softvera za elektroničko prikupljanje i obrađivanje podataka o obavljenim uslugama ili aktivnostima organizatora volontiranja **Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti** pod nazivom „Izvješća organizatora volontiranja“ prikupljeni su podaci koje je Ministarstvo sukladno Zakonu o volonterstvu i Pravilniku o sadržaju izvješća o obavljenim uslugama ili aktivnostima organizatora volontiranja dužno pribaviti. Ministarstvo je krajem 2010. provelo promocijsku kampanju te odobrilo plaćanje troškova objave u javnim tiskovinama obavijesti o zakonskoj obvezi podnošenja izvješća organizatora volontiranja koji su obavili usluge u području volonterstva. Zaprimito je ukupno **273 izvješća** (201 udruga, 27 ustanova, 6 JLPS, 3 državna tijela, 2 zaklade, 1 vjerska zajednica i 33 druge neprofitne pravne osobe). Odrađeno je 725.680 sati volontiranja, a broj volontera bio je 13.922 (od čega 432 stranca). Ministarstvo i dalje radi na prilagođavanju i usavršavanju postojeće aplikacije u cilju prikupljanja relevantnih podataka koji bi mogli poslužiti kao podloga za izračun vrijednosti volonterskog rada na državnoj razini.

Temeljem zaključaka sa sjednica Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uputilo je **Ministarstvu financija** prijedlog izmjene Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija i obrasca financijskih izvješća za neprofitne organizacije. Ministarstvo financija suglasno je s predloženim izmjenama te će ih uključiti kod prvih izmjena i dopuna spomenute Uredbe.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Troškovi provedbe: **Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti** – 3.547.404,91 kn.

Preporuka: U sljedećem strateškom razdoblju nastaviti suradnju s Ministarstvom financija u provedbi aktivnosti vezanih uz prikupljanje podataka o volonterskim aktivnostima te raditi na dodatnom usavršavanju i održavanju postojeće aplikacije za obradu podataka.

10.1.3. Uključiti ekonomske vrijednosti volonterskog rada u izračun BDP-a (veza sa mjerom 10.1.2.)

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Državni zavod za statistiku

Rok: lipanj 2008. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

10.1.3. Izraditi metodologiju za provedbu redovitog nacionalnog istraživanja o volonterstvu u Republici Hrvatskoj

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Nacionalni odbor za razvoj volonterstva, volonterski centri, Državni zavod za statistiku, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ured za udruge

Provedba: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nije koristilo podatke o volontiranju pristigle u 2009. godini, budući da ih je smatralo nedovoljnima za statističku obradu potrebnu za izračun udjela volonterskog rada u BDP-u. Ministarstvo je u stalnom kontaktu s Ministarstvom financija i Državnim zavodom za statistiku te će nastaviti suradnju kako bi se došlo do relevantnih podataka.

Na 8. sjednici Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva jednoglasno je usvojen prijedlog da Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sazove sastanak predstavnika institucija, organizacija i pojedinaca koji su provodili istraživanja o volonterstvu u Republici Hrvatskoj. **Status provedbe:** Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Zadržati revidiranu mjeru i u sljedećem strateškom razdoblju.

10.1.4. Izraditi i provesti program volontiranja u institucijama

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ured za udruge

Rok: rujan 2008. – prosinac 2009.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u sljedeće aktivnosti:

10.1.4. Izraditi i provesti program osposobljavanja organizatora volontiranja (organizacija civilnoga društva, javnih i privatnih ustanova, institucija javnih vlasti te korporacija) u radu s volonterima

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s volonterskim centrima, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ured za udruge

Provedba: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u razdoblju od 01. rujna do 31. prosinca 2010. financiralo ukupno deset jedinica lokalne samouprave koje su provodile projekte volonterske pomoći u Dnevnim boravcima za starije osobe. U pružanju usluga starijima sudjelovao je 291 volonter/ka, različitih dobnih uzrasta (od 15-70 godina starosti), 80% zastupljenosti ženskog spola. Isto tako, na inicijativu Uprave za međugeneracijsku solidarnost, a u suradnji s Volonterskim centrom Zagreb, Ministarstvo je potpisalo ukupno 20 ugovora o volontiranju s 20 volontera koji volontiraju u Upravi za međugeneracijsku solidarnost, Upravi za obitelj, Upravi za branitelje i Tajništvu Ministarstva.

Uprava za međugeneracijsku solidarnost je i u 2010. nastavila suradnju s Regionalnim volonterskim centrima iz Splita, Rijeke, Osijeka i Zagreba temeljem Ugovora o partnerskoj trogodišnjoj suradnji. Nastavljena je suradnja i sufinanciranje projekata Matice umirovljenika i Sindikata umirovljenika (Dodatna volonterska skrb za starije osobe u lokalnim zajednicama i Pružanje pravne pomoći i preventivnog djelovanja u sprečavanju zlouporaba ugovora o dosmrtnom uzdržavanju i sveobuhvatnoj zaštiti ljudskih prava starijih osoba) te potpora projektu Udruge Angeljeki iz Brestovca Orehovečkog koji su provodili Program „Mladi za stare“ odnosno „Angeljeki čuvari“.

U organizaciji **Hrvatske mreže volonterskih centara** i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti 24. studenog 2010. godine u Hotelu International u Zagrebu održana je konferencija pod nazivom „Hrvatska u susret 2011. – Europskoj godini volontiranja: značaj i uloga koordinatora volontera“. Na konferenciji je sudjelovalo oko 120 sudionika koji su tijekom 2009. i 2010. završili edukaciju iz područja menadžmenta volontera, a dolaze iz organizacija civilnog društva i javnih ustanova, dok su ostali sudionici bili predstavnici tijela državne uprave. Na 8. sjednici **Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva** jednoglasno su usvojeni prijedlozi da se Ministarstvu uprave uputi preporuka za uvrštavanjem edukacija za koordinate volontera u Katalog programa izobrazbe Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika. **Ministarstvo uprave** dostavilo je prijedlog da se MOBMS s istim upitom za moguću suradnju obrati Državnoj školi za javnu upravu te predlaže zajednički sastanak na navedenu temu s ciljem razrade eventualnih konkretnih mogućnosti i potrebnih resursa za provedbu predloženog programa. **MOBMS** je s Državnom školom za javnu upravu održalo sastanak 13. rujna 2011. na temu uvrštavanja edukacije za koordinate volontera u katalog izobrazbe. **Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi**, uvažavajući odredbe Zakona o volonterstvu („Narodne Novine“ broj 58/07), sudjelovanje volontera u provedbi projekata i programa koji se prijavljuju na raspisane pozive Ministarstva, dodatno boduje, što je vidljivo i iz natječajne dokumentacije za dodjelu financijskih potpora projektima i programima.

10.1.5. Izraditi modul građanskog odgoja i obrazovanja za osnovne i srednje škole na temu Volontiranje i razvoj socijalne solidarnosti

Nositelji: Agencija za odgoj i obrazovanje; Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Savjet za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Provedba:

Agencija za odgoj i obrazovanje izvijestila je kako je Modul na temu *Volontiranje i razvoj socijalne solidarnosti* izrađen i uvršten u Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja u prvoj polovici 2011.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti – 129.940,00 kn.; **Agencija za odgoj i obrazovanje** – 15.000,00 kn.

Preporuka: Aktivnosti vezane uz izobrazbu organizatora volontiranja valja zadržati i u tekstu nove strategije, uz prilagođavanje rokova realnim uvjetima. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi istaklo je potrebu objedinjavanja rada institucija navedenih kao nositelja i sunositelja mjere 10.1.1. i mjere 10.1.4., kao i i potrebu koordinacije putem Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

10.2. Razvoj zakladništva

Zaklade, kao izraz organizirane filantropije radi djelovanja za opće dobro, važan su dio civilnoga društva, budući da iskazuju individualnu svijest i odgovornost prema zajednici te promoviraju koncept aktivnih sudionika u društvu. S ciljem pojednostavljenja procesa registracije i olakšavanja uvjeta vezanih uz imovinu zaklade prilikom osnivanja, Nacionalna strategija predviđela je donošenje novog Zakona o zakladama. Istodobno, Strategija predviđa uspostavljanje Registra zaklada, u kojem bi podaci o registraciji i godišnji financijski izvještaji o poslovanju zaklada predstavljali osnovnu informaciju za praćenje razvoja zakladništva, uz potporu razvoju zaklada lokalnih zajednica i osmišljavanje poticajnih mjera za razvoj korporacijske filantropije i zakladništva, kao i za razvoj javnih zaklada.

Mjere:

10.2.1. Uspostaviti javno dostupan registar zaklada u kojem bi podaci o registraciji i godišnja financijska izvješća o poslovanju zaklada predstavljali osnovnu informaciju za praćenje razvoja zakladništva

Nositelji: Ministarstvo uprave, Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ministarstvo financija i ostala nadležna ministarstva, Državni ured za reviziju

Rok: siječanj 2007. – lipanj 2007.

Provedba: Financijski izvještaji zaklada koje su upisane u Registar neprofitnih organizacija dostupni su svim tijelima javne vlasti koje su zatražile mogućnost uvida u Registar neprofitnih organizacija. Prilagodba i usavršavanje Registra je u tijeku.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Za provedbu mjere nisu izdvojena posebna financijska sredstva.

Preporuka: Zadržati mjeru i u sljedećem strateškom razdoblju, uz veći naglasak na dopunu web registra podacima o financijskom poslovanju zaklada za cjelokupnu zainteresiranu javnost uz uvrštavanje Ministarstva financija i Državnog ureda za reviziju među glavne nositelje.

10.2.2. Izraditi i provesti financijsku i infrastrukturnu potporu razvoju zaklada lokalnih zajednica u suradnji s organizacijama civilnog društva

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, nadležni uredi državne uprave u županijama i nadležna upravna tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

10.2.2. Provoditi financijsku i infrastrukturnu potporu razvoju zaklada lokalnih zajednica u suradnji s organizacijama civilnog društva

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, nadležni uredi državne uprave u županijama i nadležna upravna tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Provedba: Vidi mjeru 9.3.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva – 2.233.310,47 kn; Zaklada Zamah – 853.474,00 kn; Zaklada Slagalice – 726.476,17 kn; Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnoga društva – 407.719,00 kn.

Preporuka: U tekstu nove strategije aktivnosti iz mjere 10.2.2. povezati s aktivnostima iz mjere 9.3.

RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA U MEĐUNARODNOM KONTEKSTU

S obzirom na izazove koji proizlaze iz međunarodnog okruženja, kao i potencijal civilnoga društva da se djelotvorno suočava s tim izazovima, strateški je cilj Vlade Republike Hrvatske stvarati preduvjete za aktivan doprinos organizacija civilnoga društva u oblikovanju i provedbi ciljeva vanjske politike, u pripremi, praćenju i provedbi reformi u procesu pristupanja Hrvatske Europskoj uniji te u jačanju regionalne i prekogranične suradnje i dobrosusjedskih odnosa. U svrhu ostvarenja ovih ciljeva Strategije između ostalog predviđa se poticanje savjetovanja i razmjena informacija između predstavnika OCD-a i ključnih nositelja državne vanjske politike, kao i kontinuirani dijalog s OCD-ima o izazovima i mogućnostima pristupanja Hrvatske EU te osnivanje Zajedničkog odbora civilnog društva EU i RH.

Mjere:

11.1. Zadužiti stručnjake za međunarodne odnose i europske integracije za poticanje savjetovanja i razmjenu informacija između predstavnika organizacija civilnog društva i ključnih nositelja državne vanjske politike

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva (kroz povjerenstva)

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.1. Provoditi kontinuirano savjetovanje između organizacija civilnog društva i nositelja državne vanjske politike

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva kroz povjerenstva

Provedba: U svibnju 2010. predstavnica Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija održala je predavanje na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na temu UN sustava i aktivnosti Republike Hrvatske u njemu, a tijekom 2011. Ministarstvo je aktivno surađivalo s Hrvatskim društvom za Ujedinjenje narode (HDUN), posebice u smislu održavanja predavanja na drugoj po redu UN Akademiji.

MVPEI kontinuirano podržava rad mladih u Hrvatskoj i svijetu, te je i krajem 2010., u skladu s mogućnostima, dao svoju podršku aktivnostima udruge mladih koja tradicionalno jednom godišnje organizira simulaciju rada UN-a – kroz projekt ZAGIMUN. MVPEI je također dao svoju podršku u organizaciji ekološko-humanitarnog projekta TZO Lekenik pod nazivom “MISLI ZELENO“ za SOS Dječje selo Lekenik., a u orvoj polovici 2011. surađivao je i sa stranim udrugama civilnog društva, poglavito udrugama mladih (iz Grčke, Francuske i Njemačke) koje su u projektima simulacije rada UN-a (tzv. Modeli UN-a) predstavljale Republiku Hrvatsku. Također, Republika Hrvatska je podržala zahtjev GONG-a za dobivanjem savjetodavnog statusa pri Ekonomskom i socijalnom vijeću UN-a.

Posebna suradnja s predstavnicima civilnog društva ostvarena je u pripremnim aktivnostima za predstavljanje **nacionalnog izvješća po Univerzalnom periodičnom pregledu ljudskih prava** na Vijeću za ljudska prava. Nacrt Izvješća, uz provedenu interaktivnu raspravu te uvažavanje prijedloga prisutnih predstavnika organizacija civilnog društva, predstavljen je 24. svibnja 2010., u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija u Centru za ljudska prava. Republika Hrvatska je svoje izvješće predstavila 8. studenoga 2010. u Ženevi.

Tijekom 2010., u svrhu uspostave bliže suradnje i širenja dobrih praksi, **Ured za udruge** posjetile su delegacije Bosne i Hercegovine, Makedonije i Kosova. Ured je ugostio delegaciju Bosne i Hercegovine od 15. do 18. veljače u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva za sudjelovanje u civilnom dijalogu u Bosni i Hercegovini“. Dana 26. travnja 2010., u sklopu projekta tehničke pomoći organizacijama civilnoga društva koji se provodi kroz regionalni program IPA–TACSO, Ured za udruge ugostio je delegaciju Republike Kosovo, a od 20. do 22. iste godine u trodnevnom studijskom posjetu ugostio je delegaciju Republike Makedonije. Sudionici su tijekom posjeta dobili informacije o institucionalnom i normativnom okviru za suradnju Vlade Republike Hrvatske i organizacija civilnog društva te zadaćama Ureda u koordinaciji rada ministarstava, središnjih državnih ureda, ureda Vlade Republike Hrvatske i državnih upravnih organizacija u vezi s praćenjem i unapređenjem suradnje s nevladinim, neprofitnim sektorom u Republici Hrvatskoj.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: Konkretizirati mjeru zbog lakšeg praćenja i u sljedećem strateškom razdoblju naglasak staviti na kontinuitet savjetovanja i strukture za dijalog.

11.2. Provesti program jačanja suradnje s organizacijama civilnog društva u provedbi politike razvojne pomoći Hrvatske trećim zemljama

Nositelji: **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.2. Jačati suradnju s organizacijama civilnog društva u provedbi politike razvojne pomoći Hrvatske trećim zemljama

Nositelji: **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

Provedba: U **Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija** održavani su redoviti sastanci s predstavnicima **Međuresorne radne skupine za razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu** unutar koje djeluju i predstavnici organizacija civilnog društva (Savjet za razvoj civilnog društva) te predstavnici Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. U Međuresornu radnu skupinu za razvojnu suradnju i pomoć inozemstvu u srpnju 2010. Savjet za razvoj civilnog društva imenovao je Gordana Bosanca iz Centra za mirovne studije.

U organizaciji Trialoga te Centra za mirovne studije i MVPEI-a, u Kući ljudskih prava, dana 7. i 8. travnja 2011. održan je „**Seminar o ulozi OCD u pružanju razvojne pomoći**“. Dogovoren je nastavak suradnje organizacija civilnoga društva i MVPEI-a u strateškom programiranju, a raspravljalo se i o mogućnosti osnivanja konzorcija, odnosno, platforme organizacija civilnoga društva za pružanje razvojne pomoći. MVPEI je aktivno sudjelovalo i na Danima udruga 2011. u Puli, na kojima je između ostalog, raspravljano i o temi: „**Uloga OCD-a u pružanju i planiranju razvojne pomoći**“.

Uz organizaciju niza studijskih posjeta, **Ured za udruge** nastavio je pružati i druge oblike razvojne pomoći Republike Hrvatske u inozemstvu, ponajprije u obliku financiranja sudjelovanja djelatnika Ureda na seminarima i konferencijama u zemljama regije, s ciljem prijenosa znanja i iskustava stečenih u procesu pristupanja Europskoj uniji. Primjerice, krajem studenog 2010. predstavnica Ureda sudjelovala je na konferenciji „**Civil Society Development and Public Financing of NGOs: Best Practices and New Opportunities**“ u Bakuu (Azerbajdžan), na zamolbu tamošnjeg Državnog savjeta za suradnju s nevladinim organizacijama, a u lipnju 2011. predstavnica Ureda za udruge sudjelovala je na poziv ECNL-a na Regionalnoj radionici „**Improving Government – CSO Cooperation for Effective Local Development**“.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske: 15.000,00 kn.

Preporuka: Konkretizirati mjeru zbog lakšeg praćenja i u sljedećem strateškom razdoblju naglasak staviti na kontinuitet savjetovanja i strukture za dijalog.

11.3. Omogućiti kontinuirani i strukturirani dijalog s organizacijama civilnog društva o izazovima i mogućnostima pristupanja Hrvatske Europskoj uniji kroz Nacionalni forum za pridruživanje Europskoj uniji

Nositelji: **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**, Središnji državni ured za razvoj strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.3. Omogućiti kontinuirani i strukturirani dijalog s organizacijama civilnog društva o izazovima i mogućnostima pristupanja Hrvatske Europskoj uniji

Nositelji: **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva

Provedba: U sklopu provedbe ove mjere, **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija** sudjelovalo je na sljedećim događanjima:

- Okruglom stolu „Perspektive Hrvatske u Europskoj uniji“ u suorganizaciji Hrvatske Paneuropske unije, MVPEI i Zaklade Hanns-Seidl (28. svibnja 2011.);
- Okruglom stolu „Kako komuniciramo o EU: analiza Komunikacijske strategije i preporuke“, u organizaciji GONG-a, u sklopu projekta „EU IN Forum – povećanje razumijevanja procesa integracije i članstva u EU“ sufinanciranog iz programa IPA INFO 2009 Civil Society EU (24. svibnja 2011.);
- Okruglom stolu "Kraj pregovora s EU – iskorak ili raskorak?", održanom u Novinarskom domu u Zagrebu, u suorganizaciji Heinrich Böll Stiftung-a Hrvatska i Instituta Otvoreno Društvo Hrvatska (23. svibnja 2011.);

Ministarstvo je također 5. svibnja 2011. suorganiziralo filatelističku izložbu „Hrvatska i EU“ za vrijeme Europskog tjedna u Galeriji Zvonimir (MORH), u suradnji s Hrvatskim društvom olimpijske filatelije i memorabilije te Hrvatskim filatelističkim društvom kao i konferenciju „Dani EU-Pitajmo Europu“ na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, u suorganizaciji Hrvatske studentske asocijacije (3. svibnja 2011.). U veljači 2011. Ministarstvo je raspisalo redovni javni natječaj za dodjelu financijske potpore projektima udruga iz područja informiranja hrvatske javnosti o procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, iz sredstava Državnog proračuna za 2011.

Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije na svojim mrežnim stranicama redovito objavljuje informacije o seminarima, radionicama te objavljenim i provedenim natječajima za dodjelu bespovratnih sredstava čiji korisnici mogu biti i organizacije civilnog društva, pri čemu informacije nisu namijenjene isključivo organizacijama civilnog društva već svim potencijalnim korisnicima pretpripravnih fondova. SDURF je 29. studenog 2010. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu organizirao INFO-dan „Republika Hrvatska u programima Unije: mogućnosti i rezultati“. Republika Hrvatska je u 2010. bila uključena u 14 programa Unije, a u 3 programa sudjelovala je u ograničenom opsegu. Od početka 2011. punopravno sudjeluje u 16 programa Unije, a u svojstvu tijela zaduženog za sveukupnu koordinaciju programa Unije otvorenih Republici Hrvatskoj, SDURF je osiguravao financiranje godišnjih članarina za sudjelovanje Republike Hrvatske u njima.

U sklopu natječaja za pretpripradne programe Europske unije, usmjerene sektoru civilnog društva unutar I komponente IPA, za koje je **Ured za udruge** korisnička institucija, jedan od glavnih horizontalnih kriterija je umrežavanje i jačanje partnerstva u unutarsektorskom i međusektorskom kontekstu na sve tri razine (nacionalnoj, regionalnoj i EU). U prilog daljnjoj izgradnji civilnog dijaloga **Ured za udruge** je u svibnju 2010. objavio prijevod publikacije *Kako uspostaviti djelotvoran dijalog između EU-a i organizacija civilnog društva?*, nastalu na temelju dvogodišnjeg procesa konzultacija i izrade konkretnih preporuka za provedbu članka 11. Lisabonskog ugovora, u kojem se sudionička demokracija smatra osnovnim demokratskim načelom Europske unije te se predlažu načini organizacije dijaloga s udrugama i civilnim društvom.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija: 6.900.000,00 kn; **Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske:** 15.000,00 kn.

Preporuka: Konkretizirati mjeru zbog lakšeg praćenja i u sljedećem strateškom razdoblju naglasak staviti na kontinuitet savjetovanja i strukture za dijalog.

11.4. Izraditi analizu o razini uključenosti organizacija civilnog društva u proces programiranja za pretpripradne fondove te izraditi preporuke za poboljšanja u tom smislu

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo financija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ured za udruge sa

Savjetom za razvoj civilnog društva, Ured za ljudska prava, Ured za ravnopravnost spolova, Ured za socijalno partnerstvo, Gospodarsko-socijalno vijeće

Rok: svibanj – listopad 2007.

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.4. Uključivati organizacije civilnog društva u proces programiranja za prepristupne fondove

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ured za ljudska prava, Ured za ravnopravnost spolova

Provedba: Temeljem prethodno uspostavljene dobre prakse, proces programiranja u okviru I. komponente IPA za sektor civilnog društva uključuje sudjelovanje **Savjeta za razvoj civilnog društva**. Slijedom toga je u listopadu 2010. **Ured za udruge** organizirao radionicu sektorske analize za financijsku godinu 2011. Tom je prilikom u definiranju prioriteta sudjelovalo 16 predstavnica/predstavnika Savjeta i ostalih stručnjaka iz relevantnih područja. Temeljem sektorske analize, a na osnovi prioriteta područja definiranih temeljem ključnih strateških EU dokumenata, kao i relevantnih nacionalnih dokumenata u područjima relevantnima za I. komponentu IPA-e, u suradnji sa Savjetom za razvoj civilnog društva za Program IPA 2011 u 2011. Ured za udruge izradio je programsku dokumentaciju (**Project fiche**) te započeo s izradom natječajne dokumentacije (**Upute za prijavitelje**).

Ured za udruge, 17. listopada 2011. održao je jednodnevnu radionicu sektorske analize za program IPA 2012 i 2013, **I. komponenta – Pomoć u tranziciji i jačanje institucija**.

Radionici su prisustvovali predstavnici Savjeta za razvoj civilnog društva, organizacija civilnoga društva kao i zainteresirani predstavnici tijela državne uprave. Sektorska analiza bio je prvi, pripremni korak u postupku identifikacije projektnih ideja u pojedinom sektoru, a podrazumijeva sustavnu analizu stanja i problema u pojedinom sektoru na temelju strateških dokumenata. U ovom programskom ciklusu programiranje će se istovremeno odvijati za programske godine 2012. i 2013. zbog toga što se očekuje pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji od 1. srpnja 2013. godine te će zbog toga na raspolaganju biti samo polovica IPA sredstava koja su predviđena za 2013. godinu.

Kroz IPA komponenta I - Pomoć u tranziciji i jačanje institucija – trebaju se osigurati financijska sredstva za projekte čija je svrha pomoći državnim tijelima u postizanju spremnosti za učinkovitu primjenu nacionalnih zakona usklađenih s pravnom stečevinom Europske unije te pripremiti državna tijela i korisnike iz nevladinog sektora za upravljanje i korištenje strukturnih fondova nakon pristupanja Uniji.

Sukladno prioritetima određenim u Višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu 2011. – 2013., sredstva iz programa IPA 2012. i 2013. bit će prvenstveno namijenjene sektoru pravosuđa, unutarnjih poslova i temeljnih prava te sektoru reforme državne uprave, no moguće je i financiranje projekata i u drugim sektorima, namijenjenih institucijskom jačanju radi postizanja spremnosti za učinkovitu primjenu pravne stečevine Europske unije.

Tijekom 2011. Ured za udruge započeo je i proces akreditacije za sudjelovanje u IV. komponenti IPA **Razvoj ljudskih kapaciteta** što uključuje izradu doprinosa Operativnom programu za razvoj ljudskih potencijala, ključnom operativnom dokumentu u sklopu IV. komponente IPA koji je u postupku revidiranja za predstojeće jednoipolgodišnje razdoblje..

U lipnju 2010. **Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU održao je Partnerske konzultacije o Nacionalnom strateškom referentnom okviru 2012. – 2013.**, krovnom strateškom dokumentu kojim se utvrđuju prioriteta ulaganja iz strukturnih i Kohezijskog fonda koji će

Hrvatskoj biti dostupni nakon pristupanja EU. Svrha ovih konzultacija je izvještavanje i razmjena mišljenja s partnerima iz javnog i civilnog sektora o pripremama za korištenje fondova EU te provođenje javne rasprave o strateškoj orijentaciji Republike Hrvatske u prvom razdoblju korištenja tih sredstava.

Na **Danima udruga 2010.** u Zadru jedan od ključnih ciljeva bilo je upoznati sudionike, a među njima najveći broj organizacija civilnog društva, sa sličnostima i razlikama pretpristupnih i strukturnih fondova EU te je istaknuta važnost pravodobnih priprema za korištenje strukturnih fondova. Tom je prilikom održana panel rasprava o učinkovitosti tehničke pomoći koju udruge primaju u povlačenju sredstava iz EU fondova.

Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije je 9. studenog 2010. održao pripremnu radionicu za korisničke institucije I. komponente IPA programa pod nazivom *Programiranje I. komponente IPA za 2011.*, na kojoj se institucije upoznate s temeljnim načelima programiranja i njegovim vremenskim slijedom. Na zahtjev Opće uprave za proširenje Europske komisije i uz pomoć Ureda za udruge, SDURF je 30. studenog 2010. organizirao konzultacije s predstavnicima organizacija civilnog društva o pripremi novog Višegodišnjeg indikativnog planskog dokumenta (VIPD) za razdoblje 2011.- 2013., kako bi se predstavnici Europske komisije upoznali s njihovim mišljenjima o strateškim odabirima i definicijama sektora prilikom izrade novog VIPD.

Osim sudjelovanja u pripremi i organizacija Dana udruga, tijekom 2010. **TACSO projekt u Hrvatskoj** je, na regionalnoj razini, organizirao pet višednevnih treninga na različite teme relevantne za organizacije civilnoga društva (menadžment organizacija civilnoga društva, prikupljanje sredstava, priprema projektnih prijedloga za EU fondove, zagovaranje i lobiranje, organizacije civilnoga društva i građanska participacija). U proljeće 2010. TACSO ured u Hrvatskoj preuzeo je od Ureda za udruge podršku *People 2 People programu*. U razdoblju od lipnja do prosinca 2010., TACSO ured u Hrvatskoj podržao je Delegaciju Europske unije u Hrvatskoj u organizaciji sedam studijskih putovanja. U programu je u tom razdoblju sudjelovao/la 31 sudionik/ca iz 30 organizacija. Većinu sudionika/ca činile su žene (61,29%).

Na prijedloge Savjeta za razvoj civilnoga društva u prošlom i sadašnjem sazivu, u prošireni Sektorski nadzorni odbor programa IPA, IV. komponenta – Razvoj ljudskih potencijala (Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva) imenovana je Sanja Sarnavka, B.a.B.e., a 2008. godini imenovani su: Zorislav Bobuš te zamjena Marica Mirić, Emina Bužinkić i Slađana Novota te kao zamjena Anamarija Sočo, a još ranije su imenovani Ninoslav Šćukanec, Lidija Pavić-Rogošić te kao zamjena Nevenka Skendžić.

S obzirom da u Sektorskom nadzornom odboru programa IPA, IV. komponenta – Razvoj ljudskih potencijala, ima mjesta za predstavnika organizacija koje se bave promocijom i razvojem volonterstva u Hrvatskoj, kao i predstavnika nacionalnih manjina, početkom 2011. u Odbor su izabrane Ivana Kordić iz Volonterskog centra Zagreb te Renata Trischler, Njemačka narodnosna zajednica – Zemaljska udruga Podunavskih Švaba u Hrvatskoj, Osijek. Naknadno je izabran Tom Kačinari, Zajednica udruga hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata, za predstavnika udruga iz Domovinskog rata.

Branka Kaselj, Zaklada Slagalica iz Osijeka, izabrana je na 8. sjednici Savjeta za razvoj civilnog društva u Nadzorni odbor za projekt IPA 2008 - Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za praćenje provedbe pravne stečevine EU, u nadležnosti Ureda za udruge.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Troškovi provedbe: TACSO projekt u Hrvatskoj: 162.800,00 kn. Aktivnosti su financirane iz redovitih sredstava Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Preporuka: Zbog izuzetne važnosti mjere, aktivnosti je potrebno zadržati i u sljedećem strateškom razdoblju, ali ih je potrebno konkretizirati radi lakšeg praćenja.

11.5. Uključiti organizacije civilnog društva u postojeće i planirane programe izobrazbe o Europskoj uniji

Nositelji: **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva**, Ministarstvo financija, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, relevantne organizacije civilnog društva

Rok: siječanj 2008. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.5. Uključivati organizacije civilnog društva u programe izobrazbe o Europskoj uniji u Hrvatskoj i EU

Nositelji: **Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**, TACSO projekt, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, relevantne organizacije civilnog društva

Provedba: **Ured za udruge**, u suradnji s TACSO projektom u Hrvatskoj i Delegacijom Europske unije tijekom 2010. i 2011., nastavio je s informiranjem i poticanjem organizacija civilnog društva za sudjelovanje u Programu *People to People* koji podrazumijeva studijske posjete europskim institucijama predstavnica i predstavnika OCDA iz zemalja članica i kandidatkinja, s ciljem razmjene znanja, iskustava i dobrih praksi. U skladu sa programom studijskih posjeta u 2010. koji je pripremila EK, neke od tema bile su: „Razvijanje pružanja socijalnih usluga u zajednici usmjerenih osobama s invaliditetom“, „Uloga civilnog društva u socijalnoj integraciji Roma“, „Uloga civilnog društva u pružanju zaštite i pomoći izbjeglicama, tražitelja azila i raseljenih osoba“, „Poštivanje i sloboda izražavanja seksualne orijentacije i rodnog identiteta“, „Poštivanje ljudskih prava, zdravlja i dostojanstva u zatvorima – kako može pridonijeti civilno društvo?“, „Borba protiv obiteljskog nasilja na Zapadnom Balkanu i u Turskoj“, „Europska solidarnost protiv siromaštva“ s mjestom održavanja u Bruxellesu.

U razdoblju od siječnja do srpnja 2011. godine u sklopu People 2 People programa, **TACSO projekt u Hrvatskoj** podržao je Delegaciju Europske unije u Hrvatskoj u organizaciji deset studijskih putovanja. U programu je u tom razdoblju sudjelovao/la 39 sudionik/ca iz 39 organizacija. Većinu sudionika/ca činile su žene (69,23%). People 2 People program organizirao je u Zadru dvodnevni **seminar o dobrim praksama savjetovanja s organizacijama civilnog društva u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini** (19. -20. travanj 2011.). U razdoblju od siječnja do lipnja 2011. godine TACSO projekt u Hrvatskoj organizirao je i seriju od 8 petodnevnih i 4 jednodnevna treninga o pripremi i provedbi projekata financiranih sredstvima Europske unije. U treninzima je sudjelovalo 160 predstavnika/predstavnica 132 organizacije civilnog društva iz svih dijelova Hrvatske. Većina sudionika/sudionica bile su žene (74%).

Predstavnici organizacija civilnog društva uključeni su i u postojeće programe izobrazbe o Europskoj uniji kroz ciklus seminara **“ABECEDA Europske unije”**, koje organizira Odjel za obrazovanje **Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija**. Ciklus obuhvaća module, kako slijedi: Osnove EU, Uvod u pravo EZ, Regionalna politika EU-a, Upravljanje projektnim ciklusom, Pretraživanje i pronalaženje dokumentacije EU-a, Europske integracije i prevođenje, Uvod u ekonomsku politiku EU-a, te Pregovaranje u institucijama EU-a.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva uključuje organizacije civilnoga društva u programe izobrazbe o Europskoj uniji zahvaljujući aktivnostima **IMPACT – Europskog centra za međusektorsku suradnju i IMPACT ureda u Bruxellesu** (u suradnji s europskom organizacijom ECAS iz Bruxellesa).

Status provedbe: Mjera je provedena.

Troškovi provedbe: TACSO projekt u Hrvatskoj: 513.708,00 kn.

Preporuka: Prema povratnim informacijama koje su TACSO projektu dali sudionici njihovog događanja, u Republici Hrvatskoj nedostaje višednevnih treninga, osobito u području programa EU, na kojima sudionici imaju prilike raditi direktno na svojim projektnim prijedlozima te im takve edukacije omogućuju da unaprijede svoje vještine i steknu praktična znanja. Utoliko bi u buduće programe izobrazbe o EU svakako trebalo uključiti, osim jednodnevnih informativnih događanja, i višednevnu obuku. Takva obuka dostupna je i na tržištu, no organizacije civilnoga društva (posebno manje udruge), najčešće nemaju vlastitih sredstava za edukaciju svog osoblja ili članstva.

11.6. Osnovati radnu skupinu radi izrade edukativnog programa za aktivno sudjelovanje organizacija civilnog društva iz Republike Hrvatske u raspravama koje se na europskoj razini vode o ključnim pitanjima budućeg ustroja Europske unije preko uključivanja u mreže s organizacijama iz Europske unije

Nositelji: **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Središnji državni ured za upravu (sada Ministarstvo uprave), Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj 2008. – u kontinuitetu

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.6. Osigurati sustavno informiranje organizacija civilnoga društva o europskim javnim politikama

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, **Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**, TACSO projekt, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, relevantne organizacije civilnog društva

Provedba: U veljači je u organizaciji Ureda za udruge, u suradnji s Ministarstvom pravosuđa, Transparency International Hrvatska i Regionalnim programom vladavine prava za jugoistočnu Europu njemačke Zaklade Konrad Adenauer, organizirana međunarodna konferencija „**Transparentnošću i otvorenim upravljanjem protiv korupcije**“, uz sudjelovanje gotovo dvije stotine sudionika, među kojima su visoki dužnosnici niza međunarodnih organizacija, državnih tijela, veleposlanstava zemalja Europske unije u Republici Hrvatskoj, čelnici županija i gradova te predstavnici akademske zajednice, organizacija civilnoga društva i medija. Cilj konferencije bilo je predstaviti široj javnosti dosadašnja postignuća i poduzete mjere u području jačanja transparentnosti i otvorenosti u radu tijela javne vlasti u Hrvatskoj, upoznati se s relevantnim europskim iskustvima i praksom te otvoriti raspravu o mogućoj suradnji svih društvenih aktera u ovome području od velikog značaja za uspjeh antikorupcijske politike u Republici Hrvatskoj.

Sustavno informiranje organizacija civilnoga društva o europskim javnim politikama Nacionalna zaklada provodi kroz e-bilten „**Civilno društvo-eu**“.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske: 8.416,91 kn; Fondacija Konrad Adenauer: 97.892,19 kn.

Preporuka: Zbog izuzetne važnosti mjere, aktivnosti je potrebno zadržati i u sljedećem strateškom razdoblju, ali ih je potrebno konkretizirati radi lakšeg praćenja.

11.7. Praćenje rada Zajedničkog savjetodavnog tijela EU-RH putem redovitog izvještavanja predstavnika ostalih organizacija civilnog društva

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za socijalno partnerstvo, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Gospodarsko-socijalno vijeće

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu do ulaska u EU

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.7. Praćenje rada Zajedničkog savjetodavnog tijela EU-RH putem redovitog izvještavanja predstavnika ostalih organizacija civilnoga društva

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za socijalno partnerstvo, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Gospodarsko-socijalno vijeće

Provedba: Ured za udruge, koji je bio i uključen u samo uspostavljanje Zajedničkog savjetodavnog odbora osnovanog 2006., prati rad Odbora putem zaprimanja izvješća sa sastanaka i putem njihove objave na internetskim stranicama Ureda. Zajednički savjetodavni odbor sačinjavaju predstavnici Europskog gospodarskog socijalnog odbora (EGSO) te predstavnici hrvatskih organizacija civilnog društva. Odbor ima tripartitnu strukturu te su u njemu predstavljeni predstavnici poslodavaca, sindikata, civilnog društva. Jedna od glavnih zadaća je dopunjavanje aktivnosti tijela već ranije osnovanih temeljem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te omogućavanje praćenja pristupnih pregovora organizacijama civilnog društva iz Hrvatske i EU. Odborom je u 2010. predsjedala gđa Lidija Pavić-Rogošić, direktorica ODRAZ-a, uz Waltraud Klasnić, članicu EGSO-a (Grupe za poslodavce, Austrija) i bivšu predsjednicu Štajerske. Na sastanku u travnju raspravljalo se o tri glavne teme: Stanje pristupnih pregovora između EU i Hrvatske, Prometna politika na Zapadnom Balkanu i Ekonomska i socijalna prava.

Zajednički savjetodavni odbor zasjeda u pravilu dvaput godišnje, jednom u Bruxellesu, a jednom u Hrvatskoj. U 2010. održan je jedan sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora u Bruxellesu, 8. travnja 2010. Teme sastanka su, osim redovite teme vezane uz stanje pretpripravnih pregovora, bile prometna politika i gospodarska i socijalna prava s ciljem da ZSO sagleda ove teme u kontekstu ublažavanja posljedica gospodarske krize zajedničkim djelovanjem. Također je predstavljeno stanje pristupnih pregovora, kao i izvješće EU i hrvatske strane o gospodarskim i socijalnim pravima te mišljenje o prometnoj politici na zapadnom Balkanu.

Glavne teme 8. sastanka održanog u siječnju 2011. u Zagrebu, osim pozdravljanja privremenog zatvaranja tri poglavlja u sklopu procesa pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, bile su informiranje javnosti o EU u Hrvatskoj te je naglašeno da je informiranje javnosti o EU zajednička odgovornost institucija EU, vlada država članica i Hrvatske. Mediji, kako u EU tako i u Hrvatskoj, te šire civilno društvo, uključujući i socijalne partnere, trebaju pridonositi i pomagati u procesu informiranja. Vezano uz ruralni razvoj i sudjelovanje u programima LEADER i IPARD neophodno je daljnje jačanje suradnje lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva, te jačanje njihovih kapaciteta, ali i potpora lokalnim projektima, kao i osiguranje pravnog okvira za djelovanje lokalnih akcijskih grupa (LAGova), odnosno uvođenje potrebnih podzakonskih akata za njihovo formalno djelovanje. 9. sastanak održan je 21. Lipnja 2011. u Bruxellesu, a glavne teme bile su stanja pretpripravnih pregovora, socijalnog dijaloga u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji te mirovinske reforme.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva prenosi vijesti iz rada Zajedničkog savjetodavnog tijela EU-RH kroz e-bilten „Civilno društvo.eu“ i časopis „Civilno društvo“.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Troškovi provedbe: Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske: 25.000,00 kn.

Preporuka: Zbog izuzetne važnosti mjere, aktivnosti je potrebno zadržati i u sljedećem strateškom razdoblju (za vrijeme do ulaska Hrvatske u EU)

11.8. Uvesti mogućnost financiranja programa i projekata koji potiču jačanje regionalne suradnje RH iz godišnjih programa tijela državne uprave (koji raspisuju natječaje za potpore organizacijama civilnog društva iz sredstava javnih fondova)

Nositelji: Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, nadležna ministarstva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: prosinac 2007. – kontinuirano

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u sljedeće aktivnosti:

11.8.1. Uspostaviti nacionalni fond za sufinanciranje projekata i programa organizacija civilnoga društva financiranih iz proračuna Europske unije

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, nadležna ministarstva

11.8.2. Uspostaviti jasne kriterije za sufinanciranje organizacija civilnoga društva iz fonda za sufinanciranje projekata i programa financiranih iz proračuna Europske unije

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, nadležna ministarstva

Provedba: Tijekom 2010. Ured za udruge je, u kontekstu razvijanja pravnog i institucionalnog sustava za potporu i razvoju civilnog društva u regiji i šire te sudjelovanja u provedbi mjera Nacionalne strategije razvojne suradnje, ugostio delegacije Bosne i Hercegovine, Makedonije i Kosova s ciljem uspostave bliže suradnje i širenja dobrih praksi. Imajući u vidu razvoj i javno financiranje civilnog društva, u studenome je u Bakuu (Azerbajdžan) organizirana međunarodna konferencija na temu „Civil Society Development and Public Financing of NGOs: Best Practices and New Opportunities“ na kojoj je sudjelovala predstavnica Ureda za udruge. Tom je prilikom predstavljen model suradnje uspostavljen u Republici Hrvatskoj (uključujući institucionalni i zakonodavni okvir – povijesni pregled i osvrt na funkcionalnost – kao i izazove za predstojeće razdoblje te iskustva prepoznavanja i potpore nacionalnim naporima od strane Europske unije), a koji je već priznat kao primjer dobre prakse u širem okruženju.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva inicirala je osnivanje Fonda „Europa plus“ za predfinanciranje, međufinanciranje i sufinanciranje odobrenih projekata organizacija civilnoga društva iz proračuna Europske unije, no unatoč kvalitetnim pregovorima sa Hrvatskom bankom za obnovu i razvoj, dogovor o pokretanju Fonda u 2010. nije postignut. Uspješno je proveden Program sufinanciranja europskih projekata odobrenih kroz dva europska programa: Europa za građane i Suradnja na Euro-Mediterranu, putem kojih je financirano ukupno 7 udruga čiji su projekti odobreni na relevantnim europskim natječajima.

Vlada Republike Hrvatske je 24. veljače 2011. usvojila novu Uredbu o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2011. godinu, kojom je Ured za udruge imenovan tijelom za odobravanje sredstava za sufinanciranje EU projekata pa su time aktivnosti Nacionalne zaklade u području sufinanciranja projekata odobrenih kroz Program "Europa za građane" okončane s 31.12.2010. godine. Nacionalna zaklada i dalje sufinancira projekte organizacija civilnoga društva kojima je odobrena financijska podrška od strane Zaklade Anna Lindh kroz Program "Suradnja na Euro-Mediteranu".

Temeljem Uredbe Vlade Republike Hrvatske o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću usvojene u veljači 2011., kojom su predviđena su sredstva za sufinanciranje projekata organizacija civilnog društva koje ostvaruju potporu iz fondova EU, **Ured za udruge** u ožujku 2011. objavio je *nacrt Pravila za sufinanciranje projekata organizacija civilnog društva ugovorenih u okviru programa Europske unije za 2011.godinu*. Nakon održanog postupka savjetovanja, sukladno Kodeksu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, i usvajanja konačnog nacрта Pravila za sufinanciranje, Ured za udruge objavio je i Javni poziv za podnošenje zahtjeva za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa Europske unije za 2011. godinu. Prema prvoj Odluci predstojnika Ureda za udruge o sufinanciranju projekata i programa organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa Europske unije iz lipnja 2011. dodijeljeno je 393.361,62 EUR za 37 projekata OCD-a, prema drugoj Odluci, od 29. srpnja 2011. godine, dodijeljeno je 199.118,41 EUR za 23 projekta, a trećom odlukom od 14. listopada dodijeljeno je 138.864,51 EUR za 23 projekta OCD.

Status provedbe: Mjera je provedena.

Troškovi provedbe: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva – 290.542,38 kn; **Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske:** 5.470.457,16 kn.

Preporuka: Zbog izuzetne važnosti revidiranih mjera, aktivnosti je potrebno zadržati i u sljedećem strateškom razdoblju.

11.9. Izraditi analizu dosadašnje uključenosti organizacija civilnog društva iz Republike Hrvatske u programe i projekte prekogranične suradnje Europske unije, te osmisliti preporuke za jedinice lokalne samouprave na tom planu

Nositelji: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne samouprave

Rok: prosinac 2007. – kontinuirano

Revidiranjem mjera s rokom provedbe u 2011. ova je mjera preoblikovana u:

11.9. Izraditi poticajne mjere za veće uključivanje organizacija civilnog društva iz Republike Hrvatske u programe i projekte prekogranične suradnje Europske unije, te osmisliti preporuke za jedinice lokalne samouprave na tom planu

Nositelji: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za udruge sa Savjetom za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, jedinice lokalne i područne samouprave

Provedba: Pristupanjem u članstvo **Unije za Mediteran**, na Pariškom sastanku na vrhu za Mediteran 2008., Republika Hrvatska se, uz međuvladinu komponentu suradnje, uključila i u aktivnosti organizacija civilnog društva kroz „*Euro-mediteransku zakladu Anna Lindh za dijalog među kulturama*“ (ALF) sa sjedištem u Aleksandriji, koja je sastavnim dijelom ovog Partnerstva EU.

Za koordinaciju Hrvatske mreže **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva** je, za razdoblje 2010.-2011., dobila sredstva Tajništva ALF-a u iznosu od 23.300,00 €, gdje je dio iskorišten za izložbu Lica Mediterana, regionalni projekt Hrvatske mreže ALF. Predstavnici Nacionalne zaklade te još šest članica Hrvatske mreže Anna Lindh sudjelovali su u ožujku 2010. u Barceloni u radu ALF Foruma 2010., na kojemu su raspravili o ključnim pitanjima međukulturnih odnosa u regiji. Hrvatska je u listopadu 2010. u Dubrovniku bila domaćinom sastanka Uprave guvernera Zaklade Anna Lindh, zajedno s Odborom visokih dužnosnika Unije za Mediteran, na čijim marginama je održana izložba Lica Mediterana te okrugli stol „Hrvatska i Unija za Mediteran“ u organizaciji Europskog doma Dubrovnik i Centra za mediteranske studije u Dubrovniku Sveučilišta u Zagrebu. **Nacionalna zaklada** za razvoj civilnog društva i u 2011. je godini nastavila s koordinacijom Hrvatske mreže Anna Lindh, koja je ocjenjena jednom od najbrže rastućih novih nacionalnih mreža. U organizaciji Nacionalne zaklade i Hrvatske mreže Anna Lindh, a u okviru zajedničkih aktivnosti s Tajništvom u Aleksandriji, 14. i 15. srpnja 2011. u Zadru je održan godišnji koordinacijski sastanak Hrvatske mreže i međunarodna konferencija „Euro-Mediteran i aktivno građanstvo – jamstvo dijaloga i suradnje“.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva ugovorilo je projekte s partnerima iz civilnog sektora u sljedećim programima:

- IPA Adriatic: AdriaticMos; ADRIMOB; BESSY; S.I.M.P.L.E.; SLID;
- Slovenija-Hr: SOCPD; City volunteers; New media cross-border“; PTO; StopCO2 ; Varčuj/štedi
- Hr-B&H: Uspješno sudjelovanje javnosti u upravljanju slivom rijeke Save; Volontiranjem do prekograničnog razvoja lokalnih zajednica;
- Una – Izvor života;
- Hr-Srbija: Crossovers; Hands across the border- identity and cultural heritage of the Danube region; Towards recycling societies in Osijek – Baranja County and North Bačka District; ORGANICA.net; te
- Hr-CG: Zajednička promocija i povećanje razine sigurnosti u nautičkom turizmu u Dubrovačko- neretvanskoj županiji i na Crnogorskoj obali; Priroda za budućnost; Razvoj outdoor turizma – DOT.

U okviru redovitog informiranja organizacija civilnog društva o natječajima u sklopu programa EU te ostalih međunarodnih organizacija, **Ured za udruge** objavljuje informacije o raspisanim natječajima u sklopu Prekogranične suradnje. Od 2011. udrugama korisnicama programa Prekogranične suradnje, temeljem Odluke Vlade o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću i Pravila za sufinanciranje projekata organizacija civilnog društva ugovoreni u okviru programa EU, a koje zadovolje kriterije definirane u navedenim Pravilima, osigurava se sufinanciranje u postotku 20-50% ukupnog iznosa obvezanog sufinanciranja udjela jednog ili više partnera iz Hrvatske – OCD (koje su registrirane i djeluju u RH) u projektu.

Status provedbe: Mjera se provodi.

Troškovi provedbe: **Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva** – 158.240.978,40 kn (ukupna vrijednost projekata u kojima sudjeluju organizacije civilnoga društva). Procjenom **Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija** na temelju pozitivne suradnje Hrvatske mreže u Zakladi Anna Lindh za dijalog među kulturama hrvatske godišnje članarine za Zakladu za 2011. godinu je povećan na 111.000,00 kn.

Preporuka: Zbog izuzetne važnosti revidiranih mjera, aktivnosti je potrebno zadržati i u sljedećem strateškom razdoblju.